

דברי הכנסת

הישיבה המאה-ותשעים-ושלוש של הכנסת השלוש-עשרה

יום שני, י"ז באדר התשנ"ד (28 בפברואר 1994)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:02

תוכן העניינים

דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת ליושב-ראש הפרלמנט של הונגריה
הודעת הממשלה על רצח הפלשתינים במערת המכפלה
דברי ברכה של היושב-ראש לראש ממשלת לטביה
הודעת הממשלה על רצח הפלשתינים במערת המכפלה
הודעת הממשלה על חזרתה מהחזרת הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי
התשנ"ד-1994, והצעתה להטיל על הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי לחזור ולדון
בשלושה נושאים בהצעת החוק האמורה ביטוח בריאות, התשנ"ד-1994, והמשך הדיון בקריאה
שנייה ובקריאה שלישית.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם
(תיקון מס' 16), התשנ"ד-1994
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 97), התשנ"ד-1994
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 13), התשנ"ד-1994
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
הצעת חוק הכנסת (מספר חברים בוועדות), התשנ"ד-1994
(קריאה ראשונה)

דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת ליושב-ראש הפרלמנט של הונגריה

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני פותח את ישיבת הכנסת, יום שני, י"ז באדר התשנ"ד, 28 בפברואר 1994.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

כבוד הנשיא!

(חברי הכנסת מקבלים בקימה את פני נשיא המדינה.)

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, יש לנו סדר-יום פרלמנטרי ויש לנו במסגרת סדר-היום הזה גם פרקים הקשורים למדיניות החוץ של ישראל. יש לנו סדר-יום היסטורי. היום אנחנו נעשה את שניהם. במעמד נשיא מדינת ישראל אנחנו נקיים דיון בנושא קשה, רגיש וחשוב.

אך בטרם נתחיל בדיון אני רוצה לקבל בברכה את אורחנו, היושב עמנו ביציע האורחים, נשיא הפרלמנט של הרפובליקה ההונגרית הדמוקרטית, ד"ר ג'ורג' סאבאד, אורח הכנסת, אורח המדינה.

אנחנו מקיימים עם הונגריה יחסים טובים, הולכים וטובים. על רקע יחסים אלה – זיכרונות העבר הקשים. ובאמצע, בין העבר הנורא לזמן הזה, תחת השלטון הקומוניסטי – יחסים עוינים. ב-1989 נפתח דף חדש ביחסים בין שתי המדינות, כאשר האורח שלנו, ד"ר ג'ורג' סאבאד עומד בתוך הקבוצה, במרכז ובראשם של אלה שהובילו את שיפור היחסים בין שתי המדינות.

אני רוצה לאחל לאורח המכובד שלנו ביקור פורה במדינת ישראל. הוא בא בתקופה קשה, אבל זה חלק מן החיים, ונעשה הכול כדי שהביקור הזה יעבור בהצלחה.

הודעת הממשלה על רצח הפלשתינים במערת המכפלה

היו"ר ש' וייס:

אדוני הנשיא, אדוני ראש הממשלה, חברי הכנסת, הפשע שבוצע בחברון, שבו נרצחו בדם קר עשרות בני אדם בעת תפילתם בחג הרמדאן, הוא מן הטרגדיות הקשות שפקדו אותנו. אני מאמין שהציבור הישראלי כולו, רובו ככולו, בבית הזה כולו, שבו משרתים שליחי הציבור, מגנה בחריפות את הפושע ואת מעשה הרצח ומתקומם מוסרית בכל נימי נשמתו כנגד מעשה הנבלה הזה.

אנחנו מקיימים היום דיון שבראשיתו הודעת הממשלה. ועדת הכנסת החליטה על מסגרת הדיון. קיימתי פגישה עם ראשי סיעות ותיארת בפניהם את סדרי הדיון המיוחד הזה. אני רוצה לפנות שוב ובקיצור נמרץ אל כל חברי הבית ולומר להם: הדיון הזה הוא מול פני העולם, מול פני כל אזרחי ישראל, מול פני שכנינו, הכול יעקבו אחריו. זהו דיון קשה, צורב, יש לו מעמקים מוסריים, יש לו היבט אידיאולוגי ופוליטי.

אני מבקש מאוד מכל חברי הבית יחד – אני ואתם ויושבי-ראש הישיבות שיבואו אחרי – נעשה מאמץ עליון כדי שהדיון הזה, בצד המחאה והגינוי וביטויי הכאב בצד הפוליטי שבו, יהיה אולי גם פתח לראשית איחוי הפצע התהומי שנפתח לפני ימים אחדים בין שני העמים.

אני מזמין עכשיו את ראש הממשלה לשאת את דברו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

כבוד נשיא המדינה, אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הבית הזה ידע שעות קשות וימים יפים. הבית הזה ליווה את מדינת ישראל בחבלי לידתה, במלחמותיה לחיים, בחלומותיה לשלום.

כשר ביטחון וכראש ממשלה עמדתי על הדוכן הזה עשרות פעמים, לעתים הבאתי עמי ידיעות מרות ולפעמים בשורות טובות. היום אני עומד בפניכם, חברי הכנסת, ובפני אזרחי מדינת ישראל, ולעני העולם כולו, וכיהודי וכישראלי, כאדם, כבן-אנוש, אני בוש ונכלם על החרפה שהטיל בנו רוצח שפל.

חברי הכנסת, אולי יותר מכל עם ואומה בעולם היום, נלחמת ישראל על חייה במאבק דמים שנמשך שנות דור. הטרור הערבי הכה ומכה בנו. מדי פעם, לעתים קרובות מדי אנו קוברים את מתינו, נושכים שפתיים וממשיכים הלאה. אנו לוחמים, מאבדים את מיטב חברינו, אזרחים וחיילים, נוצרים זכרם של הנופלים וממשיכים, וכל אותה עת ארוכה אנו נאבקים על דמותנו כאומה שהקנתה לעולם ערכי מוסר ותרבות.

לא קל למדינה במלחמה שאין לה סוף לשמור על צלמה האנושי ועל דמותה המוסרית, ואף שהיו חריגות ואף שהיו אסונות, קנינו את שמנו הטוב בדם, בדמם של חברי ארגוני המחתרות, בדמם של חיילי צה"ל, שחייהם תמו אל מול אשה מיניקה שהסתירה מחבל מאחוריה ולנוכח חיילי אויב שהרימו ידיהם לכניעה והסתירו בכף ידם את רימון היד שהתפוצץ. אנחנו לוחמים. באין ברירה אנחנו הורגים את הבאים להורגנו. אנחנו איננו רוצחים.

זה המקום והזמן להודות לעשרות אלפי חיילי צה"ל, לאנשי שירות הביטחון, לשוטרי משטרת ישראל ומשמר הגבול, שעבודתם הקשה היא תעודת הביטוח של עם ישראל. תודה לכם מעומק הלב.

חברי הכנסת, ביום שישי, י"ד באדר, 25 בפברואר, בשעת בוקר מוקדמת קרה אסון למשפחות הנרצחים, לאנשי חברון, לפלשתינים, למדינת ישראל ולעם היהודי. בעיר שבה חי האב המשותף לישראל ולישמעאל, בעיר שידעה דו-קיום וגם טרגדיה של פרעות ביהודים, בחברון, חילל יהודי את קדושתה של מערת המכפלה.

בשעה שמאות מאמינים מוסלמים התפללו לאלוהיהם בעיצומו של צום הרמאדן, פתח יהודי בן-בליעל באש, הרג עשרות מתפללים מוסלמים ופצע עשרות רבות נוספים. עד לשעה זו אין אנו יודעים במדויק את מספר ההרוגים והפצועים, אך זאת אנו יודעים: הטרגדיה גדולה, האסון כבד.

ממשלת ישראל, ואני מאמין ומקווה שגם הכנסת כולה, שולחת תנחומיה למשפחות שיקיריהן נרצחו בדם קר ומאחלת רפואה שלמה והחלמה לפצועים.

חברי הכנסת, עוד בטרם החליטה הממשלה להקים ועדת חקירה ממלכתית, החילונו בבדיקות משלנו, שעדיין נמצאות בעיצומן. אנו הופכים כל אבן בדרכנו אל חקר האמת, ואולם כבר עכשיו אנו יכולים לקבוע כמעט בוודאות את העובדות הבאות: הרוצח השפל פעל לבדו ולא היו לו שותפים לירי בתוך מערכת המכפלה. לפי הידוע לנו, בשלב זה הצליח הרוצח לירות מכלי נשקו בלבד לפחות 111 כדורים במתפללים החפים מפשע, מתפללים שפנו אל אלוהיהם ולא הבחינו בבן-הבליעל האורב לחייהם.

אני רוצה להוסיף, נמצאו 111 תרמילים, ולפי חקירת המחלקה לזיהוי פלילי של משטרת ישראל, כולם נורו מרובה. לא נמצא תרמיל אחד שנורה מכלי נשק אחר.

במהומות שפרצו לאחר הטבח בכמה מקומות בשטחים, נדרשו חיילי צה"ל פעמים אחדות להגן על חייהם, שהיו בסכנה, ונאלצו לירות. מאש זו נהרגו ונפצעו כמה תושבי השטחים. הבדיקה בעניין זה בעיצומה, ועם סיומה נפרסם את ממצאיה במדויק; לא נסתיר דבר. עם זאת, כל ניסיון להציג את חיילי צה"ל כשותפים למעשה הטבח במערת המכפלה הוא הבל הבלים.

האם אפשר היה למנוע את הטבח הזה? אנו חיים במציאות קשה, שבה מעורבים יהודים וערבים בצוותא, מתחככים כתף אל כתף האחד בשני יום יום, שעה שעה. אלפי יהודים ואלפי ערבים חיים בסביבה אחת: בחממות, בשווקים, בשדות ובפרדסים, באוטובוסים ובמוניות, בבתי-הקפה ובמסעדות, באתרי הבניין ובמפעלים, וכן גם במערת המכפלה. במקום הקדוש הזה לשתי הדתות מתפללים יהודים וערבים בכפיפה אחת מאז 1967.

נגזר עלינו לחיות ביחד, ערבים ויהודים, בישראל ובשטחים, ואין אפשרות למנוע באופן מוחלט ממטורפים משני הצדדים לנצל את המציאות הזו כדי לפגוע. האמת צריכה להיאמר גם בשעה זו: אנחנו, הישראלים, סבלנו יותר, הרבה יותר, מפיגועי הטרור, אך אנו מודעים גם לסבלם של הפלשתינים, וכל כאב אנושי, כל צער, קרוב ללבנו.

חברי הכנסת, זו שעה קשה לאזרחי מדינת ישראל, לבני העם היהודי, לכל מי שלב אנוש פועם בו. המעשה המתועב הזה כל כך זר לנו, כל כך לא יהודי, כל כך נורא, שאפשר להחיל עליו את הנאמר

באותו ספר הספרים שהקנינו לכל בן-תרבות בעולם כולו: "שמעון ולוי אחים, כלי חמס מכרתיהם. בסדם אל תבוא נפשי, בקהלם אל תחד כבודי, כי באפם הרגו איש וברצונם עקרו שור. ארור אפם כי עז ועברתם כי קשתה. אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל".

חברי הכנסת, איש התועבה מחברון המיט קלון על כולנו, גם כאשר אין זו אשמתנו. ייתכן שהאיש השפל שסחט את ההדק הרצחני לא היה מטורף במובן הקליני של המלה, אך המעשה הנורא הוא של חולה-נפש, ובלבנו רק בוז עמוק למעשה הנבלה שלו.

הרוצח הזה צף מתוכה של מסגרת פוליטית קטנה ומצומצמת בעם. הוא גדל וצמח בתוך ביצה שמקורותיה נמצאים מעבר לים וגם כאן; הם זרים ליהדות, אינם שלנו. לו ולדומיו אנו אומרים היום: אתם לא חלק מקהל ישראל. אתם לא חלק מן המחנה הדמוקרטי הלאומי שכולנו שותפים לו בבית הזה, ורבים רבים בעם מתעבים אתכם. אתם לא שותפים למעשה הציוני. אתם נטע זר, אתם עשב שוטה. היהדות השפויה מקיאה אתכם מתוכה. הוצאתם עצמכם מחוץ לגדר ההלכה היהודית. אתם בושה לציונות וחרפה ליהדות.

קו אחד ישר מחבר בין מטורפי העולם כולו וגזעני, קו אחד של דם וטרור נמשך מאנשי "הג'יהאד האסלאמי", שירו במתפללים יהודים אשר עמדו בתפילותיהם בבתי-הכנסת באיסטנבול, בפאריס, באמסטרדם, ועד לאיש ה"חמאס" היהודי, שירה במתפללי הרמדאן.

אתמול קיבלה הממשלה את ההחלטה הבאה: א. להקים, בנסיבות החריגות שנוצרו, ועדת חקירה לפי חוק ועדות החקירה, התשכ"ט-1968, בקשר לטבח שנערך במערת המכפלה בחברון ביום י"ד באדר התשנ"ד, 25 בפברואר 1994.

ב. הממשלה החליטה, לאחר שמיעת דיווח מגורמי הביטחון ולאחר שהוצגה בפניה חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, על נקיטת שורה של צעדים אישיים כלפי גורמים קיצוניים מבין התושבים הישראלים ביהודה ובשומרון. הצעדים הם: 1. ביצוע מעצרים מינהליים; 2. הטלת צווי הגבלה ופיקוח על כניסתם של אנשים מסוימים לאזורי יהודה ושומרון ולחברון; 3. שלילת תעודות הרשאה לנשיאת כלי נשק של אנשים מסוימים ופירוקם של אנשים אלה מכלי נשקם.

ג. להטיל על היועץ המשפטי לממשלה לבדוק ולהציע אפשרות להוצאת ארגוני "כך" וכ"ח – כהנא חי – אל מחוץ לחוק.

ד. לרשום הודעת ראש הממשלה ושר הביטחון בדבר שחרורם של כ-800 עצירים ואסירים פלשתינים ממאסר וממעצר. המגמה היא להגיע לשחרור עד 1,000 עצירים ואסירים בתוך השבוע הקרוב.

ה. מערת המכפלה תיפתח רק לאחר קביעת סדרי ביטחון ותפילה חדשים.

חברי הכנסת, גאוותנו על הדמוקרטיה שלנו, שמעטות כמותה בעולם. לכל אזרח בישראל שמורה הזכות להביע דעתו בדרך דמוקרטית, להתנגד או לתמוך במדיניות הממשלה. יש כאלה שטוענים, כי

בשיטה הדמוקרטית, מול שיטות ממשל אחרות בעולם, טמונה חולשה. אני אומר לכם, כי גם הדמוקרטיה החלשה ביותר חייבת להגן על עצמה ועל ערכיה, וזאת נעשה.

אנחנו לא ניתן לאיש במדינת ישראל או בשטחים שבשליטתה, יהיו אשר יהיו שמו ותפקידו, לקבוע ולשנות מדיניות הממשלה, כל ממשלה, בסחיטה של הדק ובטיעונים משיחיים שקריים. שום תנועה פוליטית, חילונית או דתית, שום קבוצת כוח, לא תעז להרים יד על הדמוקרטיה כאן, ואנו כממשלה נעמוד כחומה בצורה וחסרת רחמים ונשרש בכל אמצעי חוקי, גם אם יידרש בכוח, כל ניסיון כזה בעודו באבו.

חברי הכנסת, אנו יודעים היום כי הרוצח מחברון ירה באנשים חפים מפשע, אך התכוון להרוג את מעשה השלום. מטרתנו היתה פוליטית. לכל אלה שעדיין יש להם ספקות באשר למחויבותה לשלום של מדינת ישראל, אני אומר בקול צלול ובהיר: אל תטעו, אנחנו נמשיך במעשה השלום, על בסיס הצהרת העקרונות שנחתמה בושינגטון ומסמך קהיר. אנו נחיש את השיחות, את המגעים והמשא-ומתן, וגם אם יתמהמה, השלום בוא יבוא.

עם זאת, עלי להבהיר לשותפינו הפלשתינים לשולחן הדיונים: הרצח המתועב בחברון ותחושת האבל והצער לא יזיזו אותנו מעמדותינו העקרוניות הנוגעות לביטחונה של מדינת ישראל ולביטחונם של אזרחיה, לרבות המתיישבים היהודים ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה. אין לנו כל כוונה להתפשר, ולו גם על תג אחד בענייני הביטחון הנוגעים לכל אחד מאתנו.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

כבר ויתרתם.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

ביטחוננו הוא גם ביטחונכם וערובה ראשונה במעלה להצלחת השלום. אומר לכם היום: שום סכין, שום בקבוק תבערה, שום אבן, לא יזיזו אותנו מעקרונותינו בנוגע לביטחון.

עוזי לנדאו (הליכוד):

איסתר בלינא.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

נמשיך לרדוף את מבצעי פעולות הטרור, ולא ניתן להם מנוח.

דבר נוסף לי – –

רחבעם זאבי (מולדת):

אתה משחרר אותם, אתה משחרר אותם.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – אל הפלשתינים – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי.

רחבעם זאבי (מולדת):

אתה משחרר 1,000 – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, יש לך רשות דיבור עוד מעט, תוכל לבטא את עצמך. תשמור על המסגרת.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

דבר נוסף לי אל הפלשתינים, שותפינו – –

רחבעם זאבי (מולדת):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, אני מבקש. עוד מעט תוכל לדבר.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

— לשולחן הדיונים בטאבה, בפאריס, בקהיר ובוושינגטון.

עוזי לנדאו (הליכוד):

יש מקום בעולם שלא ביקרת בו?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אנחנו מבינים ללבכם וכואבים אתכם את האסון הנורא. אנו מזדהים עם הצער הכבד, היגון והדמעות, ויודעים: גם כאשר יבוא שלום, נישא, אתם ואנחנו, את הצלקות שבאו מן המלחמות.

אנו מזמינים אתכם לשוב אל שולחן הדיונים לחדש את השיחות. נשוב להמשך המשא-ומתן, כי אחרי הדם, אחרי הדמעות, טומן אולי העתיד הקרוב בחובו את מה שרצינו וחלמנו עליו כל כך הרבה: לשים קץ למאה שנות מלחמה וטרור ולהתחיל לחיות ככל העמים.

אנו קרובים אל קו המטרה של השלב הבא במשא-ומתן לשלום. אנו רואים את קו הגמר. עוד מאמץ, עוד נכונות, עוד רצון טוב שלכם, הפלשתינים, ושלנו, וננצח. נביא שלום לבתינו ולילדינו, אצלכם ואצלנו. אין לנו דרך אחרת, רק השלום, ואין בלתו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

עוד תגיד את זה על הברכיים, תאמר את זה על הברכיים.

היו"ר ש' וייס:

רבותי.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אני רוצה לומר כמה מלים לערביי ישראל: שנות דור אתם חלק מאתנו, בטוב וברע. הייתם אתנו במשך עשרות שנים, בשעות קשות לכם ולנו, ועל אף כל הקשיים הייתם נאמנים ושותפים, והצלחנו להגיע לדו-קיום, ואנחנו רוצים להמשיך בו. אנו מבינים ללבכם הכואב בשעה זו, אך מאמינים כי אסור לרגעי משבר בודדים להשפיע על השעות הגדולות הצפויות לנו. לא ניתן למשברים קשים ככל שיהיו להרוס את רקמת היחסים שבנינו עשרות שנים.

חברי הכנסת, בחלומי הרע, הרע ביותר, לא העליתי על דעתי שאעמוד כאן היום מולכם בנסיבות כה קשות. אני רוצה לקוות ולהאמין, שהחלום הרע הזה יחלוף, לא בטרם יבינו כולם, משני עברי הגבול, כי יש תקווה לפתרון סכסוך הדמים הזה, שאינו נגמר, והוא השלום.

אני מאמין ומקווה, כי בגינתי הפשע ובהבעת התנחומים מאוחד הבית הזה, כמו גם בשאיפה לשלום, גם אם יש בינינו חילוקי דעות על הדרך להשגתו.

אסיים במלותיו של ביאליק: "וגדול הכאב מאוד וגדולה מאוד הכלימה, ומה משניהם גדול, אמור אתה בן אדם".

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לראש הממשלה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

"ראיתיכם בקוצר ידכם" – – – גם זה כתב ביאליק.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לדיון. אני אודה לכם מאוד אם תכבדו גם את הנואמים האחרים באותה הקשבה ובאותה דריכות כפי שעשינו זאת עד כאן.

אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת בנימין נתניהו. אחריו – חבר הכנסת אלי דיין. אני אבקש מאוד לשמור על מסגרות הזמן שהוקצו על-ידי ועדת הכנסת.

בבקשה, אדוני.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, פשע נתעב נעשה בחברון ביום שישי האחרון. במקום שבו בישר אברהם אבינו לעולם על האמונה באל אחד נקטלו עשרות בני-אדם בעיצומה של תפילה לאותו אל.

"שפך דם האדם באדם דמו ישפך, כי בצלם אלהים עשה את האדם", אומרת התורה. כלומר, להרוג רוצח – כן, אבל אין מחילה ואין סליחה ואין כפרה לשפיכות דמים שאיננה מבחינה בין רוצח שפל לבין אזרח חף מפשע.

בשם חברי, אני מאמין בשם כל חברי הבית הזה, אני מגנה את המעשה הנורא הזה בכל לשון של גינוי ושולח תנחומים למשפחות הנרצחים. אני קורא למחנכים מכל קצות הקשת הפוליטית, גם לרבים, להתאחד מסביב לקדושת חיי האדם ולטוהר הנשק שמאפיין אותנו מאז ומתמיד.

גם עם הלוחם על חייו, כמו העם היהודי, צריך לשמור על אמות המידה המוסריות במלחמתו.

אדוני היושב-ראש, ביום שישי האחרון נשברו כל הכללים הללו. על כן החליטה הממשלה על הקמת ועדת חקירה ממלכתית, שתחקור את פרשת הרצח לעומקה ותגיע לחקר האמת.

אני רוצה לשאול פה היום, מה צריכה הוועדה לחקור? מה צריך להיות כלול בכתב המינוי שלה? אני יכול לספר לחברי הבית, שצלצלתי היום, לפני שעות אחדות, לשר החוץ, שעומד בראש ועדת השרים של הממשלה לצורך ניסוח כתב המינוי. ביקשתי ממנו להוסיף לכתב המינוי שנוסח כמה נקודות. ראשית, אנחנו מבקשים לחקור את כל העובדות והגורמים הקשורים במעשה הזוועה שבוצע בחברון. ייתכן שהאמירה הזאת, המלה הזאת, "הגורמים", איננה נהירה לחברי הבית, והיא אכן איננה מופיעה בכתב המינוי כפי שהוא פורסם בכלי התקשורת. מה שפורסם הוא, שהממשלה מבקשת מוועדת החקירה לחקור ולקבוע ממצאים ומסקנות בנוגע לעובדות ולנסיבות הקשורות בטבח.

אדוני היושב-ראש, בדקתי את כתב המינוי של ועדת חקירה הקשורה במקרה טרגי אחר, במקרה של סברה ושתילה, כתב המינוי לוועדת-כהן, שנתנה ממשלה אחרת. שם נאמר שהממשלה מבקשת מוועדת החקירה לחקור את כל העובדות והגורמים הקשורים במעשה הזוועה. אותו מינוח, בדיוק אותו מינוח שאנחנו מבקשים.

המלה "גורמים", אני רוצה לספר לחברי הבית, הוספה על-פי בקשה נמרצת ונחרצת של היועץ המשפטי דאז, פרופסור יצחק זמיר, כי השאלה היא לא רק העובדות והנסיבות. זה לא רק עובדות ונסיבות. זה גם גורמים. יש גם אחראים. אני אינני יודע מי הם האחראים, ואינני בא לקבוע זאת. אבל מראש, כשהלכתם לנסח את כתב המינוי – ניסחו אותו משפטנים ידועי שם שאני מכבד מאוד את מקצועיותם, לרבות שני שרי משפטים לשעבר, לרבות היועץ המשפטי הנוכחי, לא היה מונח לפניכם אותו כתב מינוי של ועדת-כהן? המלה הזאת פשוט נעלמה במקרה? רק עובדות? אין גורמים? כבר עכשיו מתחיל הטיעון? אל תפילו את התיק הזה על הש"ג, במקרה זה רב-סרן הילה, מפקד מערת המכפלה. אם יש אחראים – לכתוב גורמים, במובן של אחראים בלי לקבוע כרגע אחריות, אבל לקבוע שיש אחראים, כי אחרת מה התועלת ומה התוחלת של כל הדבר הזה?

לא יכולתם לחזות מראש, כמו שנאמר, לא יכולתם לדעת?

אברהם יחזקאל (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אבי יחזקאל וחברי השרים, אדוני שר החינוך והתרבות — —

יהושע מצא (הליכוד):

שנאת השמאל — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, תקשיב לי רגע.

יהושע מצא (הליכוד):

תתחיל שם, שם השנאה.

היו"ר ש' וייס:

אני מעיר לכולם. התחלתי שם. אל תפריע לי.

יהושע מצא (הליכוד):

שם השנאה.

היו"ר ש' וייס:

אני התחלתי שם. אל תפריע לי.

אני פונה לכולכם, גם לשרים, לאפשר דיון מתקבל על הדעת. יהיו פה עוד הרבה אמירות קשות.

בנימין נתניהו (הליכוד):

תחת ממשלת הליכוד היה ראוי לוועדת החקירה, במקרה של טבח מזויע, לבדוק את הגורמים. תחת ממשלת המערך, במקרה של טבח מזויע לא פחות, לא ראו לבדוק את הגורמים.

אדוני שר החוץ, עדיין לא מאוחר מדי. הממשלה יכולה להתכנס, יכולה לתקן. אם אתם רוצים ועדת חקירה ממלכתית, שהמנדט שנמסר לה על-ידי הממשלה יתקבל בציבור כדבר ממלכתי, לא-פוליטי, לא-מפלגתי, תקנו.

מה עוד צריכה הוועדה לחקור? ללא ספק, היא חייבת לחקור את האירועים סביב הרצח הטרגי של כ-40 ערבים חפים מפשע במערת המכפלה. אבל היא חייבת גם לבדוק את רציחתם המתועבת לא פחות של למעלה מ-30 ישראלים במהלך החודשים האחרונים. לפי נתונים שקיבלתי – 33 ישראלים, לא כולם יהודים, גם דרוזים.

האם רק רצח ערבים, מתועב ונפשע ככל שיהיה, ראוי לוועדת חקירה, ואילו רציחתם של עשרות יהודים ודרוזים ועשרות רבות של ערבים תושבי יש"ע, שנחשבו למשתפי פעולה ונרצחו על-ידי מחבלים ערבים, זו אינה ראויה?

קריאה:

אברהם יחזקאל (העבודה):

הפכת להיות חשבונאי קטן.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אבי יחזקאל, אני קורא לך לסדר.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אבי יחזקאל, אני קורא לך לסדר פעם ראשונה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אנחנו הקשבנו קשב רב לנאומו של ראש הממשלה.

היו"ר ש' וייס:

אני יודע. כך צריך להיות.

בנימין נתניהו (הליכוד):

ראש הממשלה אמר שורה של דברים שלא נעמו לאוזנינו. תפעל בבקשה כיושב-ראש ותשתיק את הצד ההוא.

היו"ר ש' וייס:

זה מה שאני עושה ואתה לא צריך להעיר לי. עשיתי את זה לפני שהערת לי. הערה זאת רק מפריעה לי.

אברהם יחזקאל (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי, אני מבקש מאוד שקט.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני רואה את עצמי לוקה בחסר משום שלא הזכרתי, אדוני הנשיא, ולא ציינתי וכיבדתי את נוכחותך, ועל כך הסליחה. אתה כמובן מוכר ומכובד.

ועדת החקירה חייבת לכלול את מכלול ההידרדרות הביטחונית. הדברים הללו לא התרחשו בווקום. מאז 13 בספטמבר, מאז חתימת הסכם אוסלו, מתרחשים דברים בשטח, לרבות הכפלת קצב הרציחות. למה זה קורה? זה לא קורה רק כעובדות. זה קורה משום שיש החלטות, יש מעשים. יש מעשים והחלטות של הממשלה.

אתם, למשל, החזרתם את מגורשי ה"חמאס" אחרי שקיבלתם התראה מפורשת שהם קיבלו אימון טרוריסטי מיוחד. החזרתם אותם לשטח. שופכים שמן, יוצקים שמן רותח על מדורת הטרור הבוהרת. חננתם עשרות מבוקשים. גם אותם הכנסתם לתוך המדורה הזאת. ואתם שחררתם מאות מחבלים. גם אותם.

ועכשיו, במקום להתעשת, לראות את המצב כפי שהוא, לא לאבד את העשתונות, לעצור את הפעולה הזאת של כניעה אחר כניעה, שחרור אחר שחרור, מחווה אחר מחווה, מה אתם עושים? מה צפוי לנו עכשיו? צפוי לנו עכשיו, בימים הקרובים, שחרור של עוד 800 עד 1,000 מחבלים. עוד מחבלים, עוד שמן. וגרוע לא פחות, בעתיד הלא-רחוק, אם נקבל את התהליך שאתם מנסים לזרזו עכשיו בכל הכוח, תביאו לנו עוד 8,000 רוצחים. לא רוצחים מועדים, כמו אותו רוצח מחברון, אלא רוצחים מוכחים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

זה הנאום שצריך לנאום עכשיו? זה נאום ציני.

אברהם יחזקאל (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אבי יחזקאל, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה, ואתה עוד מעט בחוץ. חבל, זה דיון חשוב ולא תוכל להשתתף בו.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

סגן השר וליד צאדק, אני מבקש ממך. וגם חבר הכנסת אלי גולדשמידט, אנא. זה דיון חשוב, בואו נתרסן.

אלי גולדשמידט (העבודה):

זה נאום ציני.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלי גולדשמידט, ביקשתי ממך להיות בשקט.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

סגן השר וליד צאדק, אני קורא לך, לא נעים לי לקרוא סגן שר לסדר.

אברהם יחזקאל (העבודה):

נאום של עסקן מפלגתי.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אבי יחזקאל, פעמיים נקראת לסדר, ואני מקווה שאתה לא רוצה להיות בחוץ. אני מבקש ממך, חבר הכנסת אלי דיין, לסייע לי. יש לנו הסכם. לא ייתכן שהוא יופר כך.

קריאה:

זה נאום מסית.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת וליד צאדק, אני קורא אותך לסדר, עם כל המוזרות שבדבר.

אברהם הירשזון (הליכוד):

רק החלק הזה של הבית שומר על הסכמים.

היו"ר ש' וייס:

בינתיים שומרים.

אברהם הירשזון (הליכוד):

הם אף פעם לא שמרו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

לכן אנחנו דורשים הוספת סעיף בכתב המינוי. אנחנו רוצים ודורשים שוועדת החקירה תחקור את ההידרדרות החמורה במצב הביטחון מאז חתימת ההסכם עם אש"ף, לרבות רציחתם של עשרות אזרחי ישראל ברחבי הארץ, וכן עשרות ערבים תושבי יו"ע בידי מחבלים ערבים. ואני מוסיף, אדוני היושב-ראש, שאם הדברים הללו לא ייחקרו עכשיו, הם ייחקרו בוועדת החקירה הבאה, שעוד תקום.

אדוני היושב-ראש, הגישה היהודית גורסת: "האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצף?". אנחנו לא מאמינים ולא מקבלים את התפיסה של אשמה קולקטיבית, וודאי שאיננו מטילים דופי בציבור של מתיישבי יהודה, שומרון ועזה, ציבור של שומרי חוק, של חלוצים, של אנשים שעומדים זה שש שנים תחת מתקפה בלתי פוסקת של טרור ומתנהגים בצורה שרק מעוררת כבוד וצריכה להיות לנו למופת, אנשים ששולחים את ילדיהם ונוסעים עם ילדיהם במכוניות, יום יום בכבישים, כשאשה בחודש החמישי להיריונה נטבחת ואב לתשעה ילדים נקטל עם בנו. האנשים האלה מגלים גבורה עילאית. ורובם המכריע, בלשון המעטה, הם שומרי חוק.

איננו מקבלים את הרעיון שמושמע בימים אלה, שיש לכרוך אותם יחד עם מיעוט קטנטן, קומץ אנשים קיצוניים, שעמם יש למצות את הדין, כמובן תחת הליכי חוק. אתם, עם המיעוט – כן; עם הרוב המכריע – לא. הרוב הזה דרוש שנשמור עליו, ולא ניתן ידנו לפגוע בציבור הזה, שהם שליחי מדינת ישראל והעם היהודי לדורותיו.

אבל זה בדיוק מה שאתם מנסים לעשות. בימים האחרונים יש הכפשה תקשורתית, הרעלה, שמקורה לא רק בחוגים מסוימים בתקשורת, אלא גם מתוך שרי הממשלה שקוראים להתיישבות ביש"ע: חממה לרוצחים, מדגרה לרוצחים.

אברהם יחזקאל (העבודה):

בקרית-ארבע – – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

שומע אני את הדברים האלה, ואני זוכר שיצא מהציבור הזה – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לפני חודשים, ראש הממשלה – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, תאפשר לחבר הכנסת נתניהו לסיים את נאום.

אברהם יחזקאל (העבודה):

– – –

יורם לס (העבודה):

– – –

דליה איציק (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אבי יחזקאל, אני באמת לא אקרא לך עוד. חברי הכנסת יורם לס ודליה איציק – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אתה מפריע לחבר הכנסת נתניהו, ממש מפריע לו, וזה לא בסדר.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

תפסיקו להסית.

משה קצב (הליכוד):

רן כהן (מרצ):

הסתירו את הרוצח.

דוד מנע (הליכוד):

אתם הסתרתם את אודי אדיב.

יעקב שמאי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שמאי, חבר הכנסת שמאי, אני קורא אותך לסדר. תן לחבר הכנסת נתניהו לסיים את הנאום. יש לנו עוד סדר-יום ארוך. אני מבקש. חבר הכנסת נתניהו, אני מבקש לסיים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני שומע את הקריאות הללו שמדברות על הפרדה, שהיא מלת קוד לעקירת אוכלוסין, לעקירת האוכלוסייה היהודית מחברון, מבית-אל, מאריאל ומעמנואל, ואני אומר: אם התשובה לטרור בחברון היא עקירת היהודים מחברון, התשובה לטרור שיכול לבוא ביפו היא עקירת היהודים מיפו, ועקירת היהודים מנצרת, ומעכו, ומכל מקום שבו חיים יהודים וערבים יחד.

אברהם יחזקאל (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

תנו לו לסיים. חבר הכנסת אבי יחזקאל, אזהרה אחרונה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אין פתרון אחר זולת דו-קיום וחיים משותפים. מי שדורש כפתרון את גירושנו מחברון, סופו שיסתלק ממקומות אחרים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, אתה עומד לנאום עוד מעט.

בנימין טמקין (מרצ):

אתה מדבר על אזרחי ישראל. מנהיג לאומי צריך לדעת — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני טמקין, אני קורא אותך לסדר, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה, נקווה שגם פעם אחרונה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברון, עיר האבות המשותפים לעם היהודי ולעם הערבי, צריכה להיות המקום שבו יהודים וערבים ילמדו לחיות ולהתפלל זה לצד זה. אבל הקיום המשותף שאנחנו תומכים בו לא יכול לצמוח ולהתפתח על רקע של מדיניות אומללה, שמפקירה את ביטחונם של יהודים וערבים כאחד. אנחנו קוראים לממשלה לחזור למדיניות שפויה, אחראית, שרק בה טמון הסיכוי היחיד לעצירת מעגל הדמים הנורא. מדיניות אחראית תבטיח את המשך הליכתנו בדרך הקשה והמיוסרת, אך היחידה שאנחנו מאמינים בה, של חיים משותפים בשלום של יהודים וערבים בארץ-ישראל.

ומלה אחרונה לערביי ישראל. אתם אזרחי המדינה. אנחנו בנינו כאן, במאמץ קשה, חיים משותפים, מרקם עדין, שמצליח. אני קורא למנהיגים: אל תיתנו יד לפרימת הדבר. רסנו את הרוחות, בטלו את האלימות, צאו נגדה. כפי שאני קורא — — —

תופיק זיאד (חד"ש):

תגיד את זה לכוחות הביטחון ולמשטרה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

כפי שאני קורא לעמיתי בשמאל, מהצד הזה של הבית, אני קורא לכם: נשים סייגים לשטנה, נשים סייגים למשטמה. נתווכח ויכוח נוקב, ויש לנו ויכוח נוקב, אבל לא בשנאת חנם.

תופיק זיאד (חד"ש):

המשטרה בנצרת התקיפה, נכנסה לבית שלי, היא ירתה עלי פצצות.

בנימין נתניהו (הליכוד):

יש לנו רק עם אחד ורק מדינה אחת, ונשמור על שניהם.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת בנימין נתניהו.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

כבוד הנשיא!

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, נא לקום.

(חברי הכנסת מכבדים בקימה את צאת הנשיא.)

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. נא לשבת. חברי הכנסת, אנחנו ממשיכים בדיון. חבר הכנסת אלי דיין, בבקשה, ואחריו – חבר הכנסת דוד צוקר.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, כולי מלא אכזבה מנאומו של חבר הכנסת ביבי נתניהו. ציפיתי שהיום יגלה הליכוד אחריות ויתעלה ויהיה שותף לכאבו של עם ישראל כולו ושל הכנסת כולה, ולא ינצל את הנאום בעת הכאב והאובדן לחשבונות פוליטיים קטנים.

רבותי חברי הכנסת, נפל דבר בישראל. עד היום התגאינו כישראלים וכיהודים, שמעשה מתועב ושפל כזה לא יקרה במחננו. התגאינו שאנחנו שונים בערכינו, במוסר שלנו, מהסביבה שלנו. והנה אירע מעשה שפל במחננו, ועל כך בושנו ונכלמנו כגנב הנמצא במחתרת.

רבותי חברי הכנסת, את הרוצח השפל יש להוציא מעדת ישראל. אבל מה שצריך להדאיג אותנו, רבותי חברי הכנסת, זו השמחה שראינו, אומנם בקרב קבוצה קיצונית, שולית, אם זה בקריצת עין – ורבותי, זה צריך להדאיג אותנו, שמשהו יסודי רקוב, שיש אכן אנשים בקרבנו שהם מסוכנים, מסכנים את המדינה, מסכנים את העם, ויש להקיא אותם מקרבנו, כי הם מקור פורה רוש ולענה.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש לשבת. שר האוצר, אני מבקש לשבת. בבקשה.

אלי דיין (העבודה):

האנשים האלה, במקום לתרום למדינה ולביטחונה, הם בעצם מסכנים אותה, מסכנים את קיומה, מסכנים את ביטחונה, פוגעים בתדמיתה, פוגעים בנו כיהודים. פוגעים במוסר האנושי שלנו. עליהם אמר הנביא: "ויקו לעשות ענבים ויעש באשים". לאלה ייקרא מתנחלים, מתיישבים? מה יש להשוות אותם למתיישבים? האם אי-פעם בהיסטוריה של ההתיישבות היהודית קם מקרב המתיישבים רוצח שפל ונתעב כמו ברוך גולדשטיין? לא היה ולא נברא.

לכן יש להקיא את האנשים האלה ממחננו ויש לומר בצורה ברורה – מתנחלים מסוכנים יש לפרק אותם מנשקם. אין להשאיר בידם נשק. ראינו מה הם מסוגלים לחולל לנו.

אני רוצה לצטט מדבריו של ישראל הראל, יושב-ראש מועצת יש"ע, בסיעת העבודה, ב-14 בדצמבר 1993, כשהזמנו אותו כדי לשמוע מה מתרחש בשטח. הוא אמר: אני צופה אסונות גדולים. אל תשלו את עצמכם. לא רחוק היום שתקום ועדת חקירה ממלכתית על אסונות שיקרו בדיוק כפי שקרה בסברה ושתילה. ומדוע? ומוסיף הרב יואל בן-נון: אני מזהיר ממצב שבו מספר מטרופים יכולים להצית את כל המזרח התיכון. דהיינו, המתנחלים ידעו שיש בקרבם אנשים כאלה, שיש בקרבם קבוצה שולית אומנם, קיצונית – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני יכול לשאול אותך שאלה?

אלי דיין (העבודה):

בהחלט.

היו"ר ע' עלי:

סלח לי, חבר הכנסת דיין, מי שמחלק את רשות הדיבור זה אני. אתה מסכים? בבקשה, על חשבון זמנך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

לגבי ברוך גולדשטיין לא ידעו שהאיש רוצח. אבל לגבי 8,000 איש יודעים, שחלקם דם על-ידיהם. יודעים שהיו חברי ארגון טרור, ואתם נותנים להם להיכנס לשטח.

אלי דיין (העבודה):

אל תערבב עניין בעניין. זו בושה לכנסת היום לערב כל נושא אחר עם מעשה הטבח השפל הזה, שצריך להדאיג אותך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

על מה אתה מדבר? פה אתה אומר שיש לנו עסק עם משוגע, עם גוף בשוליים, ופה יש לנו עסק עם רוצחים.

אלי דיין (העבודה):

הוא גרם לנו לבושה, לחרפה, שאני לא יודע כמה זמן ייקח לנו, כפי שכתוב: אם תכבסי בנתר – – –
אי-אפשר לנקות את הכתם הזה, זה יהיה כתם מוסרי על עמנו ועל מדינתנו הרבה הרבה שנים.

אדוני היושב-ראש, יש למנוע כניסה לארץ, במיוחד מהכהניסטים המסוכנים ואת היותם במקומות
חיכוך. יש לפרק אותם מנשקם ויש למנוע שהייתם בקרבנו, ובמיוחד במוקדי החיכוך, בגלל מעשה
הזוועה שנעשה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אולי תגיד משהו על "שלום עכשיו"?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת לנדאו, אני מבקש להפסיק.

אלי דיין (העבודה):

ייקח לנו הרבה זמן לחבר את הסדקים שנפערו בעם.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת זאבי, יהיה לך די זמן לקרוא קריאות ביניים היום.

אלי דיין (העבודה):

אנחנו, כמובן, מוקיעים וסולדים סלידה עמוקה ומביעים זעזוע מרצח המתפללים המוסלמים ביום חגם
הקדוש. אנו שולחים תנחומים למשפחות, מאחלים החלמה מהירה לפצועים, ואומרים לפלשתינים:
תדעו לכם, אין אלטרנטיבה אחרת, רק הפתרון המדיני. לכן חזרו למשא-ומתן על אף הכאב הגדול על
האובדן ועל המעשה הנורא והנפשע שנעשה. עת צרה ליעקב וממנה ייושע.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת דיין. חבר הכנסת דוד צוקר, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת אבנר חי שאקי; אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת שלמה בניזרי. רבותי, לכל נואם יש חמש דקות. נא לעמוד בלוח הזמנים.

דוד צוקר (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ביקשתי, כתבתי לעצמי אפילו, שבתחילת נאומי אני מבקש להצטרף לנימה, לרוח, שעלו מדבריהם של ראש הממשלה וראש האופוזיציה. כתבתי לעצמי בהנחה ברורה, כי היה ברור לי מה הולך לומר ראש האופוזיציה הגדולה. מה שנותר לי זה רק להצטרף לאותם דברי גינוי חד-משמעיים, בוטים, שנשמעו מפי חברי כנסת אחרים בליכוד במהלך כל השבוע. חבל שראש האופוזיציה לא יכול היה לנצל את הרגע הזה כדי להפוך באמת את האירוע הזה למשהו שאיננו שייך לפוליטיקה הישראלית, שהוא מעבר לו, שהוא מחוצה לו. רבים מכם עשו את זה, וטוב עשו, וחבל שהעניין נוצל למין פולמיקה קטנה כזו.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

סלח לי, ראש הממשלה החל בפולמיקה. ראש הממשלה היה צריך להטיל עלינו את עניין אוסלו עכשיו? זה בהסכמה לאומית?

דוד צוקר (מרצ):

חבר הכנסת בגין, לקחת לעצמך תפקיד להפריע היום לחבר הכנסת נתניהו, לא לי. לנתניהו הפרעת מספיק. די.

מלה אחת, חברי הכנסת, מושג אחד איננו יאה לאירוע הזה, וזו המלה תדהמה או "שוק", כפי שקראתי בכל כך הרבה עיתונים. תדהמה בהקשר זה היא נחלתם של המתחסדים או מי שטחו עיניהם מראות או מי שסירבו לראות. הכול או כמעט הכול כבר היה כתוב על הקיר. בואו נודה, גם האסונות והטבוחים הבאים, שמם כבר חרוט על הקיר. האוויר והעבר, שניהם כבר רוויים זה שנים, חבר הכנסת בגין, באותות מבשרי רע; אותות במעשה ואותות במחדל, אותות בדיבור ואותות בכתב.

המציאות המסוכסכת הזו רוויית המשטמה בגדה בכלל ובחברון בפרט כביטוי עליון של אותה משטמה, של אותה איבה, של אותה התנגשות בין שני העמים, הצמיחה זן חדש של יהודים. זה איננו ימין במובן המוכר. הורתו של הזן הנדיר הזה אולי בימין הרדיקלי, הוא נפרד מן הימין והתמכר למשיחיות מסוג שלא ידענו. הוא איננו ימין. אני מציע גם לחברי מן השמאל שלא לומר שזהו המשך על הרצף שמן הימין ועד לגולדשטיין. זה איננו רצף. משהו נקטע שם. מנקודה מסוימת ניתקו האנשים הללו – בני הזן החדש הזה ניתקו עצמם לא רק מן היישוב, הם ניתקו את עצמם והפכו לאופוזיציה למדינה. הם אינם אופוזיציה לממשלה, הם אופוזיציה למדינה. זהו זן המתריס נגד כל מה שנחשב אנושי, נגד כל מה שנחשב יהודי. זה זן של יהודים שניתקו עצמם מן היהדות.

הלוויה של אתמול, צריך לומר את זה בגלוי, היתה אירוע מדכדך למדי. גולדשטיין, כך מתבהר, איננו לבדו. ואסור לנו לפטור את עצמנו ולומר שזה מטורף אחד, כפי שחשב ראש הממשלה, בודד ונבדל מן העדה. יש במקומותינו מי שמזדהים עם האיש וגם עם מעשיו. ראו את חגיגות הפורים הללו של אנשים שרוקדים, ממש רוקדים על הדם. עוד הוא שפוך שם חם, והם מרקדים על הדם בחברון.

ראינו בהלוויה הזו יהודים הקרויים יראי שמים. הם לא חשבו שהטבח הזה הוא חילול השם. היהדות הדתית צריכה לעצור, חבר הכנסת המר, ולהשיב על שאלה פשוטה, ברורה: האם לא נפגעו, אולי ללא תקנה, יסודה ומהותה של היהדות מרגע שהקלצ'ניקוב הוא תשמיש קודש בעיניהם של כה רבים? הוא הפך תשמיש קודש בעיניהם של כל כך רבים מאלה שצמחו בערוגותיכם וניתקו מהן.

המראה של רבנים שמספידים בחום ומגבים את הטומאה של גולדשטיין – וזה קרה אתמול – צריך להרחיק מהם את כל קהל ישראל. לא רבנים המה ולא מורי הלכה, לא לי ולא לאיש שצריך לשבת כאן ויושב כאן היום. הרבנים הללו, כן, לרבות הרב ליאור, הגנתם עליו במשך שנים, הרבנים הללו הם חלק מן הזן הזה, ואם הם לא ייפרדו מאתנו אנחנו צריכים להיפרד מהם.

זבולון המר (מפד"ל):

הרב ליאור?

דוד צוקר (מרצ):

הוא היה בלוויה, הוא היה מן המספידים בחום כל כך גדול את הטומאה הזאת.

אל תקלו בהם ראש, חבר הכנסת המר. אל תקלו ראש בעדה הזאת, בזן החדש הזה, משום שהם מאיימים לא רק על תהליך השלום.

אתמול החליטה הממשלה החלטה חשובה ברמת מדיניות. אין בזה די ואולי אין בזה אף העיקר. הדרג המקצועי בשב"כ, בפרקליטות ובמשטרה צריך להכיר בטעות מתמשכת שלו, בזיהוי לא נכון של פוטנציאל הסכנה, בזיהוי לא נכון של אנשים, ובתפיסה שאמרה שמדובר בסהרורים, באנשי שוליים, אין בהם סכנה, עזבו אותם.

אני מחזיק בידי 15 מכתבי תלונה שלי. כל אחד מחברי לסיעה ומסיעות אחרות כתבו אותן תלונות מאז 1988. כל אלה תלונות שלי ב-1988 ליועץ המשפטי לממשלה, לפרקליטות, לשר המשפטים. וכולם באים ואומרים לך: עזוב, אלה אנשי שוליים, הם אינם מסכנים כלום. השב"כ צריך להכיר בטעות שלו, בקונצפציה מוטעית. מן הסהרורים תצא לנו הסכנה, מן הסהרורים תיפתח הרעה.

לכן, עם כל הכבוד להחלטת הממשלה, שהיא חשובה, היא קובעת מדיניות חדשה, היא תקדימית מסוגה, צריך לבוא ולומר: בחבורה הסהרורית הזו, בזן החדש של יהודים שצמח לנו, טמונה סכנה גם ברמה האידיאולוגית, גם ברמה הדתית, ובעיקר בשעה זו ברמה הביטחונית.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת צוקר.

חבר הכנסת אבנר חי שאקי, אחריו – חבר הכנסת שלמה בניזרי, ואחריו – חבר הכנסת משה פלד. לכל נואם חמש דקות.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אפתח בהבעת זעזוע עמוק ובגינוי חריף, חד-משמעי וטוטלי ללא הרהור או פקפוק, של הרצח הנתעב של מתפללים מוסלמים חפים מפשע במערת המכפלה בחברון בשעת תפילתם. זה מעשה שפל לפי כל קנה מידה מוסרי יהודי.

בל נשכח, אדוני היושב-ראש, כי את הצו "לא תרצח", שהושמע לראשונה בתולדות האדם, השמיע הבורא בהר-סיני. עם ישראל הוא שנתן לעולם את מושג קדושת החיים ואת הערך של קדושת החיים. עם ישראל הוא שהביא לעולם את הערך של צלם אדם ושל כבוד האדם. הפסוק בתורה האומר, השופך דם אדם באדם דמו יישפך, הוא פסוק בפרשת בראשית בספר "בראשית", שבאור עולם הוא העומד מאחוריו. תורה זו, ועם ישראל, הנושא את דגלה של תורה זו, הוא זה שהביא לעולם את שנאת שפיכות הדמים ואת אהבת החיים ואת קדושת החיים. ולכן בגדר מחלל השם הוא מי שביצע את הרצח המחריד, התועבה הגדולה הזאת.

אני רוצה לשבח את רבני ישראל, שמשום מה זוכים לגינויים בזמן האחרון על-ידי בורים באמת ובעובדות ובמציאות, שמצאו את העוז הנפשי הדרוש כדי לגנות בצורה החד-משמעית ביותר את הרצח הזה. חתומים, פורסם הדבר בימים אלה, עשרות רבנים ביש"ע, שגיננו גינוי חריף ביותר את הרצח וקראו לו חילול השם, וקראו – ואנו קוראים אתם – לפעול להוקיע ולבער תופעות המגלות הבנה והסכמה למעשים מעין אלה ודומים להם.

יש לי הכבוד לייצג פה את סיעת המפד"ל, אשר נטלה על עצמה להצהיר בצורה החד-משמעית ביותר, שהיא כנגד כל אלה אשר מנסים לחפות על המעשה, אשר מנסים למצוא בו צל של חיוב. לא ולא. לא זו דרכנו, לא זו אמונתנו. רצח תחת רצח איננו דרך יהודית. אנו קורבנות הרצח, אנו קורבנות השואה, אנו קורבנות הרדיפות בכל הדורות, ובדורות הללו, אנו קורבנותיו של הטרור הערבי הרצחני לסוגיו ולזרמיו ולשמותיו, ולכן נהיה האחרונים להגן על רצח, חס ושלום.

ועם זאת, אדוני היושב-ראש, אני דוחה בשאט נפש כל ניסיון להכפיש את כל מעשה ההתיישובות המפואר ביהודה ובשומרון ובעזה ובגולן, משום שאדם אחד חטא – איש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף? זו התפיסה היהודית. אין ענישה קולקטיבית, אין איום קולקטיבי, אין נזיפה קולקטיבית ואין

הכפשה קולקטיבית. ולכן הלקאה עצמית איננה במקומה. לא העם היהודי הוא שעשה זאת, עשו לו את זה, הוא לא עשה את זה מעולם לאחרים.

האיש הזה, לצערנו הרב, עשה את התועבה הזו בשעת טירוף, בשעה איומה שכולנו מקללים אותה. כולנו מגנים אותו ואת מעשהו. אבל זה מצדיק לתקוף את קריית-ארבע, את מתיישבי קריית-ארבע, אנשים אמיצים, חלוצים, שיצרו מוסדות תורה לתפארת, מוסדות חינוך לתפארת? כל יש"ע זרועה יותר מוסדות חינוך ודת ותרבות ממקומות עם ציבורים גדולים פי כמה מאלה היושבים ביש"ע, כי היהדות הדתית והיהדות הדתית-הציונית חניכה, מחנכת ותחנך לאהבת האדם באשר הוא אדם, למנוע שנאת האדם, למנוע שנאת האחר באשר הוא. לא זו תורתנו ולא זאת דרכנו.

כל הניסיונות להטיל את התיק הכבד והנורא הזה על העם, על הציבור כולו, על המתיישבים כולם, על קריית-ארבע כולה – עוול הם. אברהם אבינו עליו השלום, שכדי להיות במחיצתו באו לגור בקריית ארבע, מפני שבחברון נרצחו 67 מידי הערבים ששנאו אותנו וגירשו אותנו מחברון בתרפ"ט. הם שהחלו בזה. אל נשכח את כל מעשי הרצח המתועבים שנעשו ונעשים על-ידי ערבים נגד יהודים.

זה אינו מצדיק, חלילה, להחזיר. אבל, אל נהפוך את הגלגל, אל נטעה לחשוב שאנו היום כולנו בגדר חטאנו, עווינו, פשענו. לא ולא. החינוך שאנו נותנים הוא אחר לגמרי, חינוך לקדושת החיים, חינוך לכיבוד הגוי, חינוך לכיבוד המיעוטים, חינוך לכיבוד זכויות מיעוטים. תורת ישראל היתה ראשונה בעולם שנתנה את זכויות הגר באשר גר הוא, כדי שלא לשכוח שגרים היינו במצרים.

לכן, אני מסכם ואומר: הרצח נתעב, גינויו חד-משמעי, ללא שום הסתייגות. אבל עם זאת, כבוד ויקר להתיישבות ביש"ע, לאנשי קריית-ארבע, לכל מה שהם עשו ומתכוונים לעשות שם. הרוב המכריע שולל, מגנה, תוקף בצורה החדה, החריפה, הברורה ביותר את המעשה ואת כל הסובב אותו. אם יש אנשים הקשורים בזה – זה עניינם של משטרת ישראל, של פרקליטות המדינה, של המשפט הישראלי, להביא את האנשים הללו לדין. אבל אל נכפיש עם שלם, ציבור שלם, בשל חטאו, פשעו, עונו של אומלל שבאומללי האדם בתולדות העם היהודי.

יהי רצון שדווקא המשבר הגדול הזה יביא לחשבון נפש פנימי שילמד אותנו ליתר אחדות לאומית, ליתר הבנה, לפחות חשבונות והתחשבנויות ולחיפוש המשותף – והמשותף רב הוא. צריך לצאת לאוספו, ללקט ולעסוק בו.

בשם תנועת, התנועה הדתית-לאומית, ובשם סיעתי, אני מודיע, כנגד כל המשטינים למיניהם, כי לא באה הגנה כלשהי מאדם אחראי כלשהו, לא על המעשה הנתעב ולא על מי שתמך בו ולא על מי שמנסה לתמוך בו. אנו שוללים כל תמיכה בטרור, ערבי או יהודי. הרצח הוא רצח, הוא רצח, הוא רצח. "לא תרצח" הוא צו אלוהי יהודי נצחי, שכולנו חייבים לקיים אותו ולשמור אותו ולכבד אותו לעולמים.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אבנר חי שאקי.

רשות הדיבור לחבר הכנסת שלמה בניזרי, ואחריו – לחבר הכנסת משה פלד.

שלמה בניזרי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, את הנעשה אין להשיב. אותן נשמות של חפים מפשע שנטבחו בבוקרו של יום שישי, בוודאי לא ניתן להשיב. אך להסתפק באמירה שאת הנעשה אין להשיב, ודאי שזה יהיה יותר מדי שאנן ואטימות לב מצדנו, ואנחנו צריכים לעשות את הדברים שימנעו מאתנו את הישנות הדברים בעתיד.

ולכן טוב עשה, בשונה מקודמיו, חבר הכנסת שאקי, שבא וגינה בתקיפות ולא הראה כל סימן של פשרות או של הבנה או של סלחנות מצדנו כלפי מעשה מתועב כזה.

בשמי ובשם חברי סיעתי, וכמובן בשם הרב עובדיה יוסף – בשיחה שקיימתי אתו אתמול, ביקש כבוד הרב להודיע שהוא מגנה בתקיפות ובחריפות רבה את המעשה המתועב שנעשה ביום שישי. הוא אומר שזהו מעשהו של יחיד, שאינו משקף את דעתה של תורה ואת דעתו של עם ישראל.

יש כאלה שניסו לטעון שמעשהו של גולדשטיין מעוגן בתורת ישראל ויש בו מצווה וקידוש השם והפכו אותו לצדיק גדול. רבותי, אין בזה שמץ מן האמת. תורת ישראל, חלילה וחס, מעולם לא הטיפה לרצח של מישהו, בין שהוא יהודי ובין שהוא גוי. מי שיסתכל בתורת ישראל, יראה כמה היא תורה הומניסטית, יראה שהתורה מבקשת מאתנו ומצווה אותנו: גזלת הגוי – אסורה; גנבת דעתו אפילו, גנבת דעת, דבר שאנחנו מזלזלים בו בחיי היום-יום – גם-כן אסורה; ביקור חולים אצל גוי – מצווה. הגמרא אומרת: מצווה לבקר חולה. לקבור את הגוי – קוברים מתי ישראל ומתי עכו"ם. אם נמצאו ביחד, מטפלים בקבורתם, בין בגוי ובין בישראל. לנחם גוי – זו מצווה.

אפילו ראינו בפרשת מצרים, מצרים שעינו את עם ישראל במשך 400 שנה, רצחו את ילדיהם, שמו אותם בתוך לבנים בקירות, ברגע שלא הספיק היהודי להכין את לבניו – לאחר שהקדוש-ברוך-הוא טיבע את המצרים, באו מלאכי השרת לפני הקדוש-ברוך-הוא ואמרו לו: בוא נאמר שירה, נשמח סוף סוף שהצלחנו להיפטר מהאויבים הגדולים של עם ישראל. בא הקדוש-ברוך-הוא ואמר להם: מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה? אלה נבראו בצלם ואלה נבראו בצלם. אומנם זו נשמה של יהודי וזו נשמה של גוי, אבל מבחינת האדם, זה אותו אדם. מי בא והתיר לנו לעשות את האפליה הזאת ולהגיד שאת זה מותר לרצוח ואת זה אסור לרצוח? הרי הגמרא גם אומרת: בנפול אויבך אל תשמח.

אומנם מרדכי היהודי אמר להמן, דווקא על ישראל – אבל זה לא כל כך מדויק – באיזה אויב מותר לשמוח? אויב שיש לו דין של רודף, שרודף אותך ורוצה להרוג אותך, והצלחת להפיל אותו – בבקשה. מי טוען שלאנשים אלה יש דין של רודף, שמחפשים להרוג אותך?

לכן, תורת ישראל היא חד-משמעית. אני יודע שנוצר חילול השם מהדבר הזה. באו אנשים וניסו להיתלות בתורת ישראל ולהציג אותה, חלילה וחס, כתורה שדוגלת ברצח בני-אדם. לא ולא, רבותי. ההלכה הפסוקה היא, שאין שום היתר להרוג גוי.

רבתי, הדברים ראויים באמת לכל גינוי, אבל אני רוצה להעיר לאותם אנשים שנראו לי קצת יפי-נפש ביחס למקרי רצח אחרים. מבקשים ועדת חקירה. רבתי, באינתיפאדה נהרגו רק על-ידי פלשתינים כ-1,000 ערבים. בשבועיים האחרונים, נדמה לי, נהרגו כבר 19 ערבים. אנו שומעים על רציחות וכל מיני דברים אחרים. אף אחד לא קם לתבוע ולבקש ועדת חקירה. מדוע כשנרצחים ערבים על-ידי יהודים, אז צריך להקים ועדת חקירה? אני חושב שצריך להקים ועדת חקירה, צריך להוקיע, אבל אי-אפשר לעשות איפה ואיפה, ורק כשיהודי רוצח, אז צריך להרעיש את העולם, אז צריך להביע את כל הגינויים.

מה אמר השר יוסי שריד? הוא אמר: מצדי, שיקברוהו קבורת חמור. מה אמר השר שמעון פרס? – קריית-ארבע היא קן של רוצחים. מאימתי אנחנו מתבטאים התבטאות קולקטיבית חסרת תקדים כלפי יהודים? איך אפשר להתבטא התבטאות כאלה? האם כשהערבים רצחו אמר השר שריד שצריך לקבור אותם רוצחים שפלים קבורת חמור? האם השר שמעון פרס אמר שכל אותם כפרים של ערבים שמהם יצאו אותם מרצחים, האם גם אז הוא אמר שהם קן של רוצחים? מדוע דווקא כשיהודי, שמגדירים אותו כפסיכופת שלא השתלט על עצמו, מבצע מעשה כזה, אנחנו מכילים הכללה ומאשימים האשמה כל כך קולקטיבית? הרי הדבר נורא ואיום. אותם מתנחלים, שבאמת מוסרים את נפשם למען המצווה החשובה של יישוב ארץ-ישראל – לבוא וליצור דה-לגיטימציה כל כך אומללה, לעשות זאת כלפי אנשים שבאמת מוסרים את נפשם?

מלה אחרונה לתושבי ארץ-ישראל, תושבי יפו ומקומות אחרים: אני לא מבין מדוע הם דנים את הכלל כיחיד. מדוע? אדם אחד עשה מעשה. הם חיים פה שווי זכויות. מדוע כשערבי רוצח יהודי הם לא קמים ועושים מהומות? מדוע דווקא כשיהודי רוצח, אז הם עושים את המהומות? האם אנחנו נתנו לו את ההוראה הזאת? האם אנחנו ביקשנו ממנו שילך וירצח? האם הם לא מקבלים את כל הזכויות ממדינת ישראל? האם הם לא אזרחים שווים במדינת ישראל?

לכן, על ראשי הציבור ואנשי הציבור הערבים במדינת ישראל לקום ולנסות לרסן; לא להתסיס את הרוחות ולא להגיד: זו שעה טובה, סוף סוף אולי נשיג הישגים מיוחדים.

רבתי, השלום נועד לא רק ליהודים; שלום נועד לערבים. ידע ערפאת שבאיומים שלו שהוא רוצה להפסיק את תהליך השלום, הוא מאיים לא רק עלינו. הוא מאיים על עצמו. הערבים, לדעתי, זקוקים לשלום לא פחות מאשר היהודים. לכן, ישכילו כל אלה שמתסיסים – להרגיע את הרוחות, כדי שנוכל להמשיך את חיינו, שהם ספק שלווים אומנם, אבל עדיפים על המציאות שנוצרה היום.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אין פה שום נציג מהממשלה. בדיון מדיני כל כך חשוב, שום נציג של ממשלת ישראל.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני. אני חושב שהערתך נכונה ובמקומה. אני מבקש להסב את תשומת לבו של ראש הממשלה, שלפחות נציג הממשלה יהיה כאן וישמע את הדיון. מן הראוי שזה יהיה במהירות. אני אודה אם זה יעשה בהקדם.

אני מודה לחבר הכנסת שלמה בניזרי. הנני מזמין את חבר הכנסת משה פלד.

משה פלד (צומת):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, את מעשה הזוועה שהתחולל בפורים במערת המכפלה אי-אפשר שלא לגנות ולהוקיע. למעשה הנורא הוא אין סליחה ומחילה. מעשה הפלצות הזה הוא כתם, כתם גדול ושחור עלינו כבני אנוש, כיהודים, כציונים השותפים למעשה ההתיישבות בארץ-ישראל, כקציני מילואים בצה"ל וכאזרחי מדינת ישראל.

הטבח בחברון הוא נזק למעשה הציוני בארץ-ישראל מכל זווית שבוחנים אותו, הן לתדמיתנו כמדינה דמוקרטית, הן לתדמיתה של החברה הישראלית בעולם כולו, הן לתדמיתנו כיהודים. אולם, הנזק הכבד ביותר הוא להתיישבות ולמתיישבים ביש"ע, ובעיקר להתיישבות ולמתיישבים בחברון ובקריית-ארבע. וזו סיבה נוספת לגנותו ולהוקיעו.

עם כל זאת, ראוי להזכיר ולהזהיר את כל הממהרים ממחנה השמאל: אל תטילו, ולו בשמץ של כוונה, את הכתם הנוראי הזה על מתיישי ביש"ע כולם; אל תנסו לעשות מכולם מחרחר ריב ומדון. אסור לגרום לכך שהענישה, ואפילו הסטיגמה או הסטריאוטיפ, יהיו גורפים ורחבים.

החלטת הממשלה מאמש לטיפול נקודתי במפירי חוק וסדר היתה נכונה וחשובה, ועל כך אני מברך. החלטת הממשלה מוכיחה ומאששת את ההפרדה המוחלטת בין קומץ מטורפים ומזיקים לבין מתיישי ביש"ע האחרים. החלטת הממשלה חשובה ודרמטית בעיקר בשל התייחסותה אל מתיישי ביש"ע כאל ציבור נאור, ציוני ולאומי, עם כל חילוקי הדעות, להבדיל מקומץ המטורפים והמזיקים למעשה הציוני ההתיישבותי בארץ-ישראל.

דווקא היום, יותר מבעבר, יש לדאוג לביטחונם של המתיישבים ושל כל הישראלים, שיהיו נתונים, בוודאי, לאיום רציף ומתמיד על ביטחונם ועל חייהם. יש להיערך בצורה הנבונה והמקצועית ביותר, למען לא ירגישו המתיישבים מופקרים ועזובים. יש לדאוג לכך שביטחונם יהיה מופקד בידי כוחות הביטחון הישראליים, ולא בידי המשטרה הפלשתינית החמושה והחזקה, שעניין ביטחונם של הישראלים יעניין אותה כקליפת השום.

אני מברך גם על החלטת הממשלה בדבר הקמתה של ועדת החקירה, ולא מהסיבה שאין לי אמון בצה"ל. אני מאמין שצה"ל יחקור את האירוע במערת המכפלה עד תום. ועדת החקירה הממלכתית חייבת לעסוק בסוגיות הרחבות והעמוקות שהביאו להידרדרות מצב הביטחון אל השפל שאליו הגיע, ובעיקר את אחריות הדרג המדיני לסוגיות הללו.

ועדת החקירה תצטרך לבדוק את רצח עשרות הישראלים מאז פרסום הסכם העקרונות, את השפעת שחרורם של מגורשי ה"חמאס" ממארג'אל-זוהור, ולשאל: האם לא היווה שחרורם קטליזטור לטרור בשטח?

ועדת החקירה חייבת לבדוק ולרדת אל שורשי השאלות העולות מן המקרה הטרגי הזה. בעצם, מאז עלתה ממשלת השמאל לשלטון היא החלה לדבר על ייבוש יישובים, פתחה בתהליך דה-לגיטימציה מובהק כנגד מתיושבי יו"ע, סגרה כל פרצה וכל דרך לדיאלוג בינה לבינם, ולאחרונה – המטה למיפוי המפונים, בחדרו של יושב-ראש ועדת הכנסת. התקיים תהליך שהיה כרוך במתח עצום בקרב המתיושבים, בעיקר בשל מעשיה ומחדליה של הממשלה.

כל חניך בקורס מ"כים לומד לשאול עצמו: מהיכן תבוא הרעה? ועל סמך שאלה פשוטה זו לומד החניך מהי הערכת מצב, מהי תגובה ומהי יוזמה. השאלה שהיתה חייבת להישאל סביב התהליך המדיני היא: מהי הנקודה העלולה להפיל או לעצור את התהליך? והתשובה המיידית היא: הר-הבית או מערת המכפלה, שהרי שני המקומות הללו הם הלב והמוקד של הסכסוך. סביב השאלה הזאת עולות שאלות נוספות, שוועדת החקירה תהיה חייבת לתת עליהן את הדעת: מדוע בכלל המתיושבים חייבים ללכת עם נשק? זהו תפקידם? מדוע הפלוגות מגיעות תמיד לאחר האירועים ולא לפנייהם? ועוד שאלות כהנה וכהנה.

אם תדע ועדת החקירה להרחיב יריעת בדיקתה ולא תצטמצם בדל"ת אמות, כי אז תצדיק את הקמתה. עבודה קשה ומורכבת מצפה לוועדת החקירה, ועיני כולנו נשואות אליה, אל עבודתה ובעיקר אל תשובותיה. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת משה פלד.

רשות הדיבור לחבר הכנסת מנחם פרוש. בבקשה, אדוני. אחריו – חבר הכנסת תופיק זיאד.

אני מודיע שאם בתוך חמש דקות לא יהיה כאן נציג ממשלה, אני אצטרך להפסיק את הדיון עד שיהיו נוכחים נציגי הממשלה. אני מבקש להודיע זאת.

מנחם פרוש (יהדות התורה):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, מי לא מזדעזע? כולנו מזדעזענו מהטבח הנורא שבוצע ביום השישי, ביום הפורים, במערת המכפלה, בעיר האבות חברון.

מזדעזענו – זה עוד לא מבטא את האסון הגדול, וענייה שפתנו מלבטא את עוצמת הכאב, הבושה והחרפה שהומטו על-ידי הטבח המזעזע. בושה וחרפה לנו. לא נהסס להגיד זאת במלוא גילוי הלב.

אף שעברו כבר 65 שנים מהטבח של שנת התרפ"ט, כאשר אז השתוללו קבוצות ערבים ורצחו באכזריות למעלה מ-60 יהודים במיתות מחרידות, אף שעברו למעלה מ-60 שנה, אדמת חברון העקובה מדם שנת התרפ"ט עודנה רועדת, ומי יודע אם זה לא היה הגורם מתחת לסף ההכרה אצל הרצח האיום, כאשר נטרפה דעתו וביצע את מעשה הרצח הנורא.

ללא כל ספק, עלינו לגנות במירב הגינוי, אבל כדי שלא להמיט החרפה, מחובתנו להציג את העובדות כמות שהן. בשנת התרפ"ט השתוללו קבוצות קבוצות, אשר הלכו מחצר לחצר ומבית לבית ורצחו וטבחו, רציחות וטבח מזעזעים. ואילו הרצח המתועב שהיה ביום שישי זה, נעשה על-ידי איש אחד ויחיד, אשר ללא ספק נטרפה דעתו. חובתנו להציג את העובדה כמות שהיא, להציג את ההשוואות בין הרצח הנורא והמתועב, אשר בוצע בעת שהמוסלמים כרעו בתפילתם, והרצח הוא איום מאוד.

אם הערבים, כאן בישראל ובמדינות ערב, מרימים קולם וזעקתם, האם הם שכחו? האם הם רוצים להשכיח את מה שהם עוללו ליהודים מאז הצהרת בלפור, בכל השנים? וזה לא היה רצח על-ידי בודד או בודדים, אלא על-ידי קבוצות מאורגנות, בתכנון ובביצוע, בדם קר. מהיכן נתחיל למנות את הרציחות, מלפני התרפ"ט ואחרי שנת התרפ"ט, מלפני השחיטה המזעזעת בכפר-עציון, כאשר יהודים נשחטו באכזריות? האם נזכיר את אוטובוס הדמים, כשנרצחו עשרות יהודים? בזמן הקצר שיש לי אני לא מסוגל לפרט. הרשימה ארוכה. האם לא אזכיר את המבצע הטרוריסטי בנהרייה? האם שכחתם מה עשו קבוצות טרוריסטיות באיסטנבול, בתוככי בית-הכנסת? כמעט שלא היה מבצע של רצח על-ידי הערבים, כאשר מייד אחרי הרצח לא הכריז ארגון כלשהו שהוא עומד מאחורי הרצח הזה והוא אחראי לו. לא כן כאן, כולם, כולם אומרים וזועקים: זה מעשה של יחיד, שנטרפה עליו דעתו.

אנחנו רוצים להגיד כאן, כשאנחנו עומדים בכנסת – קרה בכנסת דבר על-ידי מישהו שנטרפה דעתו. הוא זרק כאן, לכנסת, רימון אשר גרם אז לפציעות של חברי כנסת מהחשובים ביותר. מה אפשר לעשות כאשר מישהו נטרפה עליו דעתו?

לא יהיה שום דבר אשר יקל מעלינו את הרצח בחברון, גם אם נעשה על-ידי אחד, כאשר ללא ספק שמעתי ואני חוזר ואומר, שנטרפה דעתו. גם כאשר ירצו להסביר, שבעקבות עיסוקו כרופא, טיפל בפצועים, בנפגעים, בקורבנות שנפלו חלל בחודשים האחרונים, זה גרם שאיבד את דעתו השפויה, גם הרשימה הארוכה והמזעזעת של כל הקורבנות שנפלו מאז חתימת הסכם העקרונות עם אש"ף – שום דבר לא יקל מעלינו את חרפת הרצח בחברון.

כאשר אנו שומעים את הקולות מהערבים ומהאומות, אנו רוצים לשאול והשאלה נשאלת: למה שתקתם, איך שתקתם, כאשר בשואה הושלכו לכבשונות אש שישה מיליוני יהודים? איך וכיצד הגיבו אומות העולם כאשר רצחו וטבחו והתעללו ביהודים?

עלינו לגנות בכל לשון של גנאי את הרצח המתועב בחברון. אבל נדגיש שזה נעשה על-ידי יחיד, אשר נטרפה דעתו; מעשה של יחיד שיצא מדעתו.

ובסוף אני רוצה לומר, שלא יעלה על דעתנו, שלאחר הרצח הנתעב, אשר כולם יודעים שזה מעשה איש אחד, שנטרפה דעתו, כי עלינו לשלם תגמול לאש"ף בויתורים נוספים. ללא כל ספק, נוסף על ויתורים שוויתרו – זה יהיה נורא בשבילנו. אש"ף מעוניין בהמשך תהליך השלום הרבה יותר מאשר

אנחנו צריכים להיות מעוניינים בו. גם אנחנו מעוניינים, אבל הם מעוניינים עוד יותר. ולמה להעניק לאש"ף זכויות, עמדות, שלא היו לו ולולא תהליך השלום לא היה משיג לעולם?

נזהיר את עצמנו, ולא יעלה על דעתנו, שבגלל מעשה הטירוף נפרק תושבי קריית-ארבע מנשקם, שזה מסכן חייהם. נזהיר את עצמנו שבגלל מעשה הטירוף לא תיטרף, חלילה, דעתנו להפליג בויתורים נוספים אשר עלולים לסכן חייהם של אלפי היהודים שחיים ביהודה ובשומרון.

עם חובתנו לגנות מעשה הרצח הנתעב, נציג אותו כמו שהוא, שזה מעשה יחיד, וכאשר יחיד עושה מעשה, הרי ברור שלא ייתכן כי "האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצף". התודעה היהודית מנחה אותנו, וזה אני רוצה שייאמר כאן מעל במת הכנסת, כי אל נקמות השם. הקדוש-ברוך-הוא הוא נוקם את נקמתנו. אנו נזהרנו ממעשה נקמות.

חובתנו להשמיע מעל במת הכנסת לעולם הערבי: יזהירו ויזהירו ממעשי נקם. אפשר לדעת איפה מתחילים אבל אי-אפשר לדעת לאן זה יוליך אותנו. בטרור, ברציחות, לא השיגו שכנינו הערבים. רק ליד שולחן המשא-ומתן השיגו מעל ומעבר למה שהיה להם להשיג.

בעומדנו אחרי ימי הפורים נחזור על התפילה אשר אמרנו בפורים אחרי קריאת המגילה, ואני אגיד את התפילה, כי אנחנו זקוקים לתפילה הזאת: "ברוך אתה השם אלוקינו מלך העולם הרב את ריבנו, והדן את דיננו, והנוקם את נקמתנו המשלם גמול לכל אויבי נפשנו והנפרע לנו מצרינו, ברוך אתה השם הנפרע לעמו ישראל מכל צריהם האל המושיע".

אנחנו זקוקים לישועת השם ללא כל ספק.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת מנחם פרוש.

אני הודעתי לפני כן, שאם בתוך חמש דקות לא יהיה כאן נציג הממשלה, אפסיק את הישיבה. אני רוצה לציין, גברתי שרת התקשורת והאמנויות, כי הצלת את המצב, ואנחנו נמשיך בדיון. אני מודה לך, אני מודה על נוכחותך.

אני מזמין את חבר הכנסת תופיק זיאד, ואחריו – חבר הכנסת גונן שגב. בבקשה, חבר הכנסת תופיק זיאד.

תופיק זיאד (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הגרסה שאיש אחד עשה את הטבח בחברון, לא משכנעת. קודם כול, מבחינת הזמן, כמות התחמושת, והזמן הקצר, הוא לא יספיק. אני הייתי אתמול בחברון ושמעתי

כל מיני סיפורי זוועה מפיהם של מתפללים שהיו באותו רגע בתוך המסגד. יש להם גרסה אחרת. יכול להיות שהרוצח הזה התחיל, אבל לפי הגרסה של אנשי המקום, האחרים הם שהמשיכו את הטבח. גם הצבא וכוחות הביטחון המשיכו בעיר חברון עצמה, עוד טבח אחר, ולא רק בחברון עצמה, אלא גם במקומות אחרים.

נוסף על האחריות הנופלת על הרוצח, או על הרוצחים הישירים, מלוא האחריות נופל על כתפיה של הממשלה, על כתפיהן של ממשלות ישראל מאז הכיבוש של 1967, שהן הקימו את ההתנחלויות, שתלו אותן בתוך ערבים ובין ערים ויישובים ערביים בשטחים הכבושים. בלב לבה של העיר חברון חימשו את המתנחלים, עודדו אותם כל הזמן, סלחו להם על כל הפשעים שלהם. ובנוסף – מדיניות הדיכוי, דיכוי הדמים, שכוחות הביטחון מבצעים כל הזמן, המדיניות הזו שימשה דוגמה איך צריך להתנהג עם הערבים, שדמם מופקר.

החלטות הממשלה מאתמול הן בריחה מטיפול בשורש הדברים ובמצב שהביא לטבח הנוראי בחברון. מה זאת אומרת "לפרוק את נשקם של קיצונים"? הרי כולם קיצונים, יש עשרות אלפי קיצונים בשטחים הכבושים, בהתנחלויות. להוציא את "כך" אל מחוץ לחוק? רק את "כך"? "לבדוק" – לא להוציא אלא לבדוק – את הצדדים החוקתיים ולהקים ועדת חקירה רשמית – אני לא מתנגד לוועדת חקירה רשמית. אבל אני לא צריך ועדת חקירה בשביל לדעת את שורש הבעיה. אני לא צריך ועדת חקירה. הכול ברור בשבילי. בשביל 2 מיליוני פלשתינים בשטחים הכבושים ברורה הסיבה לכל מה שקרה וברורה האחריות לכל מה שקרה.

יש להסיר את המכשולים מייד בפני המשך המשא-ומתן ולהעביר את בעיית ההתנחלויות והתנהגות המתנחלים אל ראש סולם העדיפויות. מדברים כל הזמן על תקופת הביניים עד חמש שנים. מי צריך את תקופת הביניים? למה לא לגשת מייד לפתרון הסופי, מכיוון שבכל תקופת הביניים שתהיה, חמש שנים, לא יהיה חלל ריק.

גונן שגב (יעוד):

יש עוד דברים שאתה לא מבין. יש לך בעיה.

תופיק זיאד (חד"ש):

המשך הכיבוש הוא חממה לטבח, עוד לטבחים דומים, שהם בדרך. אני לא ערבי זך, אבל כל העובדות וכל ההיסטוריה של הכיבוש מוכיחות שאני צודק בגישה הזאת שלי. הפלשתינים מוכנים ממחר לחתום על הסכם שלום, הסורים מוכנים ממחר, מדינות ערב מוכנות ממחר לחתום על הסכם שלום, בתנאי אחד – נסיגה כללית מכל השטחים הכבושים, הפלשתיניים והסוריים.

חזית הסירוב היא ישראלית, ולא רק בשטחים הכבושים, אלא בתוך מדינת ישראל. דיכוי תהלוכות המחאה שהתקיימו בכל הערים והכפרים הערביים בתוך ישראל – המשטרה יצאה, משמר הגבול, כבשו את היישובים הערביים מחדש. ברהט יש הרוג. כל מה שקרה ביפו בא כתוצאה מהפרובוקציה של המשטרה. תשמעו את הפרטים.

גון שגב (יעוד):

אתה טועה טעות – – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת גון שגב, אתה מדבר אחריו. תאמר מה שתמצא לנכון.

תופיק זיאד (חד"ש):

נצרת – ביום שבת הפכו את נצרת לשדה קרב. מאות שוטרים ואנשי משמר הגבול נכנסו לבתים, בכלל זה לבית שלי, בית של חבר כנסת שיש לו חסינות, התנהגו באלימות כלפי בני המשפחה שלי וכלפי. ירו עלי שתי פצצות גז מדמיע. ירו במרחק שני מטרים ממני אש חיה.

היום כבשו את נצרת מחדש מאות אנשי משטרה. אני חיפשתי ארבע שעות את שר המשטרה בשביל הדבר הזה. עד עכשיו ממשיך המצב הזה בנצרת. כל זמן שיש משטרה ויש משמר הגבול – יש פרובוקציות ובעיות מצדם. אף אחד לא צריך אותם. יש לתת לכל אלה שרוצים למחות על הטבח – את האפשרות למחות. אל תפקיעו את זכות המחאה.

גון שגב (יעוד):

מדינת חוק, בניגוד למדינות אחרות.

תופיק זיאד (חד"ש):

תמיד יש סיבה להתערבות המשטרה. "מישהו זרק אבן" – אז שיזרוק אבן, שתספוג המשטרה אבן, שתספוג עשר אבנים, מה יש? היא לא סופגת במגזר היהודי אבנים וכל מיני דברים שונים?

גון שגב (יעוד):

יש פה חוק. זו מדינת ישראל.

תופיק זיאד (חד"ש):

תשתוק, אתה גזען אותנטי. אתה רואה בנו, בכל העם שלנו, עם של רוצחים. כך אתה הצהרת. תשתוק.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש, עד עתה הדין התנהל בצורה מסודרת.

תופיק זיאד (חד"ש):

תשתוק, גזען.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני חבר הכנסת זיאד, אני נתתי לך – – –

תופיק זיאד (חד"ש):

אתם מזיקים רק לעם שלכם, אתם מקלקלים את העם שלכם ואת הערכים האנושיים.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני חבר הכנסת זיאד, אני מבקש ממך, עד עכשיו שמעת וראית איך התנהגו הכול באיפוק. כולנו – העם היהודי והעם הערבי – עוברים ימים קשים. אני אודה לך – – –

תופיק זיאד (חד"ש):

צריכים לדעת מי האחראי.

היו"ר ר' אדרי:

אתה רואה, אדוני, שכולם מגנים את המקרה הנפשע הזה. אתה יודע זאת.

תופיק זיאד (חד"ש):

אבל כולם מנתקים אותו מהמדיניות של הכיבוש והדיכוי הרשמי.

היו"ר ר' אדרי:

לא, אף אחד. אדוני, זמנך גם תם. נתתי לך עוד כמה דקות.

תופיק זיאד (חד"ש):

אני מסיים.

הטבח היה איום, ואין מלים בפי לתאר את הכאב האנושי וגם את הכאב הפוליטי, את התוצאות הפוליטיות האחרונות הנובעות מהמצב הזה ומהטבח הזה.

שאלתי העיקרית לממשלה היא: האם היא מסוגלת לקלוט את מלוא חומרת המצב ולהבין שיש לעבור לפתרון, לדין על הפתרון הסופי, הפתרון הכולל, שצריך להתקיים על בסיס זכות ההגדרה העצמית של העם הערבי הפלשתיני, על בסיס שני עמים, שתי מדינות? זאת צריכה להיות נקודת הזינוק, נקודת המפנה בכל המצב הקיים, כדי לחסוך הרבה שפיכות דמים של ערבים ושל יהודים. בסופו של דבר מדינה פלשתינית תקום. זכות ההגדרה העצמית הפלשתינית תתממש.

צחי הנגבי (הליכוד):

בירדן.

גונן שגב (יעוד):

תופיק זיאד (חד"ש):

הנסיגה המלאה מרמת-הגולן תתקיים. אז בשביל מה לכם? אתם דוחים ודוחים. יש אומרים שהפוליטיקה היא דחיית הבלתי-נמנע.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, חבר הכנסת זיאד, בבקשה לסיים.

תופיק זיאד (חד"ש):

אני מסיים, אדוני.

אני אומר שהפוליטיקה צריכה להיות זירוז וקידום הבלתי-נמנע. האם הממשלה הזאת מסוגלת להבין את נקודת המפנה הזאת? תודה רבה, אדוני.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת תופיק זיאד.

רשות הדיבור לחבר הכנסת גונן שגב. בבקשה, אדוני. אחריו – לחבר הכנסת רחבעם זאבי.

גונן שגב (יעוד):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית ברצוני לגנות את הטבח במערת המכפלה. הרג אזרחים חפים מפשע הוא פשע מחריד. מחריד שבעתיים הוא רצח של מתפללים, מתפללים במקום קדוש, ועוד על-ידי איש דתי. אסור שאידיאולוגיה תתורגם להרג ובוודאי אסור שרצח יהפוך אידיאולוגיה, מה שלצערי קורה אצל מיעוט קטן ומצומצם בתוך עמי ואצל חלק יותר גדול, יותר נכבד ויותר משמעותי בתוך העם הפלשטיני.

אין ספק שגם אם מדובר כאן בקבוצה של עשרות בודדות המחזיקים באידיאולוגיה המחרידה הזאת, לא ייתכן ששרים בממשלה יכנו את קריית-ארבע סדום, כמו שהשר יוסי שריד כינה את קריית-ארבע בתוכנית הטלוויזיה ביום שישי.

גם בסדום, כאשר חיפשו סיבה שלא להחריבה, הספיק לכך צדיק אחד. ובקריית-ארבע יש מאות צדיקים המגנים את הרצח המתועב במערת המכפלה כמוני וכמו כל שאר חברי הבית הזה. לכבודם אני מצפה מכל שר בממשלת ישראל ומכל חבר בכנסת ישראל שלא יכלול את מתיישבי יש"ע בקטגוריה של אותו רופא מרצח, מטורף.

יש פתגם בגרמנית, הקורא למדוד עשר פעמים לפני שחותכים פעם אחת, כי אחרת הנזק הוא בלתי הפיך. שיטת השליפות של הפוליטיקה הישראלית לא פסחה גם על האירוע המצער בחברון. מדוע להחליט בסערת רגשות על פינויים, על הורדת יישובים, על מעצרים מינהליים, על ועדות חקירה? יש

לתת לסערת הרגשות לחלוף, לבדוק את הנושא הכבד הזה בצורה שקולה ורגועה, ללא לחצים של מערכות פנים-ארציות וחוץ-ארציות.

לחברי הכנסת משמאל, ממפלגת העבודה, הבאתי מסמך מעניין מאוד. זה מכתב שכתב יגאל אלון, זיכרוננו לברכה, שאני חושב שעל אף מותו בטרם עת ואף שהוא איננו אתנו, הינו אחד המובילים גם היום במפלגת העבודה. המכתב נכתב לרב לוינגר, ואני אצטט קטע קטן מתוך המכתב, שנכתב באפריל 1978: "לפי גרסתי יש לכלול את מדבר יהודה, כמו את בקעת-הירדן, בתחום השליטה הבלתי-מעוררת של ישראל למען ביטחונה – – – לקריית-ארבע נועד תפקיד חשוב באחיזתנו במדבר יהודה. חילוקי הדעות העמוקים השוררים בינינו אין בהם כדי לשנות את יחסי לקריה חשובה זאת".

אני חושב, שמן הראוי שכל שרי ממשלת ישראל יחזרו קצת על משנתו של אלון, שהיא בעצם משנתם, ויזכרו גם שעם מקימי קריית-ארבע נמנים אנשים היושבים אתנו כאן היום וכאלה שהסתלקו מן העולם, או, ייבדלו לחיים ארוכים, אינם בכנסת.

בעקבות הטבח עלה וצף גם אותו שד רדום ומסוכן, שאליו לא התייחס כמעט שום חבר בבית הזה עד עכשיו – בדמות דעתם של ערביי ישראל על המדינה היהודית שבגבולותיה הם נלכדו, ולא מרצונם, ב-1948.

ערביי הגליל, ערביי נצרת, ערביי המשולש, יפו והמגזר הבדואי בדרום – ואני מקווה שלא קיפחתי אף אחד מהאוכלוסייה הערבית – החלו באינתיפאדה כחול-לבן, אינתיפאדה תוצרת ישראל, אשר איננה מביישת בכלום את אחיהם היושבים ביהודה ובשומרון.

התבטאויות קשות של ערביי ישראל נגד המדינה קיבלו גיבוי מההנהגה החילונית, אך בפועל עומדת ההנהגה הדתית מאחורי פעילות קשה זאת.

לפני כחצי שנה דרשתי מעל בימה זו לתת את הדעת על נושא האסלאמיזציה במכללה האסלאמית ועל הסכנה הטמונה בפעילותה של אותה מכללה באום-אל-פחם. כשביקשתי להוציא את התנועה האסלאמית אל מחוץ לחוק, אחרי רצח אזרחים חפים מפשע בידי חוליה שכולה היתה בוגרת המכללה האסלאמית באום-אל-פחם, ערבים ישראלים, קראו לי כאן חלק גדול מחברי הבית גזען.

ההחלטה להקים ועדת חקירה, בטעות יסודה. ועדת חקירה לא תביא לנו ישועה. רצוננו להופיע בפני העולם כצדקנים גורם לנו לבצע הליך המנוגד לכל היגיון או סדרי ממשל נכונים. אך כיוון שכבר הוחלט בממשלה על הקמת ועדת חקירה, עליה לבדוק את מכלול הבעיה, ולבדוק כיצד ייתכן ש-33 יהודים ועשרות ערבים נרצחו בארץ-ישראל מאז חתימת הסכם העקרונות באוסלו. כיצד קרה שעד היום לא נחקר הנושא הזה?

המעשה הנוכחי, למרות היקפו המחריד, הוא מעשה פלילי באופיו, ואינו חמור יותר מהקטל באוטובוס הדמים בכביש החוף, או מהרג 14 נוסעים באוטובוס שדורדר בדרכו לירושלים על-ידי מחבל "חמאס".

על ממשלת ישראל, מאחר שכבר טעתה והקימה ועדת חקירה, לחקור באותה הזדמנות כיצד פרצה האינתיפאדה בקרב אלפי ערביי ישראל, אשר התקוממו נגד מדינת ישראל ולא נגד הרצח בחברון. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת גונן שגב. רשות הדיבור לחבר הכנסת רחבעם זאבי. בבקשה, אדוני. אחריו – חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנוכחים, היינו מהראשונים שגינו את הרצח הנורא במערת המכפלה. כל רצח של אזרחים חסרי ישע הוא מזעזע, מרגיז ומקומם. אנחנו עדים לתופעה הזאת כל הימים וזועקים נגדה בגרונות ניחרים.

אני מבין ללבם של האזרחים הערבים בחברון ושל אחיהם במקומות אחרים שמבכים את קורבנות החינם האלה. אני מבין ללבם, כי כל השנים אנחנו חיים בחוויה הנוראה של קורבנות חינם. ואולי הערבים יבינו כעת ללבנו.

אנחנו מזדעזעים גם ממספר הקורבנות. 60 משפחות שכלו בנים או אבות. האם 216 החללים שלנו באינתיפאדה זה לא מספר מזעזע?

שרת התקשורת ש' אלוני:

וכמה ערבים נהרגו בזמן הזה?

רחבעם זאבי (מולדת):

אלא שאותנו רוצחים ב"תפזורת", אחד, שניים, שלושה. האם 216 חללים לא היו צריכים להוציא אותנו משלוותנו?

שרת התקשורת ש' אלוני:

וכמה ילדים נהרגו – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

והאם למעלה מ-1,000 ערבים שנרצחו בידי ערבים באשמת שיתוף פעולה לא הצדיקו מחאה אחרת?

לקורבנות שלנו קוראים "קורבנות השלום". לערבים שנרצחים בידי ערבים לא קוראים בכלל. ואילו רק בקורבנות של מערת המכפלה התחילו לגלות את הזוועה של רצח חפים מפשע. היהודים הם הקורבן הקבוע של הטרור, אבל גינוי הטרור בא לעולמנו כאשר הטרור מפיל קורבנות בצד השני.

עכשיו מנצלים את הרצח בחברון להתקפה פוליטית כוללת וחסרת רסן כנגד המתנחלים ביש"ע. איש אחד חטא, ועל כל העדה יוצא הקצף. אנחנו לא נהגנו כך עם השמאל הישראלי. כאשר אהרן כהן משער-העמקים נשפט כמרגל, לא אמרנו שקיבוצו אשם, וגם לא תנועת ה"שומר הצעיר" ומפ"ם. וכך נהגנו כאשר אודי אדיב מגן-שמואל נשפט כמרגל, וכך נהגנו כאשר איש קיבוץ מרחביה זרק רימון למרפאת ילדים בעזה, או כאשר בן קיבוץ דליה הרג ערבי בזיכרון-יעקב. ההתלהמות וההסתה כנגד המתיישבים בהאשמה קולקטיבית יכולה להיות דו-צדדית, וכדאי לכם להיזהר מהיסחפות כזאת. כאשר ביכינו את מתינו ותבענו ביטחון, השיבו לנו שאנחנו "רוקדים על הדם". ומה אתם עושים כעת?

מאורעות חברון הוכיחו שוב כי אין ממשלה בישראל ואין לנו שר ביטחון במשרה מלאה. ראש הממשלה, שהוא שר הפנים ושר הדתות ושר הבריאות, הוא גם שר הביטחון.

משה נסים (הליכוד):

אבל יש שר משטרה במשרה מלאה.

רחבעם זאבי (מולדת):

תגובותיו הגלויות מעידות על אובדן עשתונות, היסטריה ופניקה: טלפון לערפאת, מודעות אבל בעיתוני אש"ף, תוספת כוחות מיותרים לאזורי יש"ע, כי אין להם יכולת פעולה והם מהווים רק מטרות ניידות ונייחות לפיגועים בהם, כוונה לשחרור סיטוני של 1,000 מחבלים, הסכמה מיידית ללכת לשיחות בווינגטון. כל אלה מעידים על בלבול, פחד וחוסר ביטחון.

ראש הממשלה לא הצליח להסיר את ההצעה להקמת ועדת חקירה, והיא באה לעולם. נזכיר לוועדה ולעם מה אמר יצחק רבין על ועדת-אגרנט ומסקנותיה על הסרת האחריות מהדרג המדיני. זה נמצא בכתובים.

משה נסים (הליכוד):

מה הוא אמר?

רחבעם זאבי (מולדת):

הוא אמר שלדרג המדיני יש אחריות למה שעשה הדרג הצבאי. אדרבה, תחקור הוועדה את חלקה של הממשלה בהפקרות הביטחונית, ברצח של 31 יהודים מאז אוסלו, באימפורט של מחבלים מלבנון, בוגרי קורסים להפעלת מכונות תופת ומטעני צד, בהפקרת המתיישבים ביש"ע. עצם ההסכמה לוועדת חקירה כמוהו כהודאה באחריותה של ישראל לרצח. הרי בסרט הזה כבר היינו לאחר סברה ושטילה.

זרועות הביטחון מתקשות כעת בהשלטת סדר בשטחים ובקרב המגזר הערבי בישראל. אולי תשכילו אותנו ותספרו כיצד תטופל בעיה כזאת כאשר תקום המשטרה הפלשתינית המורכבת מרוצחי ה"פתח", ואיך הם יטפלו בתקרית כזאת בחברון, ואיך הם ישמרו על המתיישבים ביש"ע?

גם ערביי ישראל איבדו דרך. מאורעות הימים האחרונים בירושלים, בנצרת, ביפו, בטירה, בטייבה, ברהט ובמקומות אחרים מוחקים במחי יום אחד את המרקם הגדול של חיים משותפים. הרבה שנים לא שמענו את קריאת הקרב הערבית של "איד'בח אל-יהוד", ועכשיו היא שבה להדהד בארצנו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זה שקר. מי שאומר את זה הוא שקרן. זה שקר. זה שקר וכזב.

רחבעם זאבי (מולדת):

ואולי עדיין לא מאוחר לקרוא לערביי ישראל – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זה לא נכון. שום ערבי לא אומר את זה.

יוסף בא-גד (מולדת):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אני מבקש מכם. אודה לכם אם תואילו לסייע לי. הרי אנחנו כולנו עוברים ימים קשים. אני מבקש התאפקות.

גונן שגב (יעוד):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זה שקר. אתה שמעת את זה פעם אחת? לא שמעת את זה.

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אני מבקש לסיים את הדיון בצורה הראויה לו. זה דיון חשוב.

אלי גולדשמידט (העבודה):

זה כל מה שיש לו להגיד?

היו"ר ר' אדרי:

אדוני חבר הכנסת גולדשמידט, כל אחד מאתנו אומר את אשר עם לבו.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, עולים פה, שתי דקות מדברים על הטבח, ועשר דקות מאשימים את הממשלה. במקום לגנות את הטבח, מאשימים את הממשלה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אתה לא תלמד אותי מה להגיד. אתה תלמד אצל מוריך, מנהיגי תנועת העבודה, מה הם אמרו. תלמד אצל מוריך.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש ממך, אנא ממך, אדוני. אתה לא מסייע בקריאות הביניים.

גונן שגב (יעוד):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת גולדשמידט, אודה לך אם תואיל לסייע לי לנהל את הישיבה וגם לסיים את הדיון בצורה הראויה לו. חברי הכנסת, אתם לא מסייעים. כל חברי הכנסת שקוראים קריאות ביניים שלא במקומן לא מסייעים לדיון. כל אחד מאתנו גינה את הטבח.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, פניתי אליך וביקשתי אותך.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, קודם כול זה לא עשר דקות.

רחבעם זאבי (מולדת):

במשטר קומוניסטי אומרים מה להגיד; לי אתה לא תגיד מה להגיד. אני לא במפלגת העבודה, אני אגיד מה שאני רוצה להגיד.

אלי גולדשמידט (העבודה):

— — — הטרנספר הוא אבי החטאת. אתה גרמת לזה — — —

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת גולדשמידט, אתה משיג את ההיפך ממה שאתה רוצה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני אומר את האמת.

היו"ר ר' אדרי:

לא, אתה משיג את ההיפך בצורה שבה אתה אומר את הדברים.

רחבעם זאבי (מולדת):

אשוב אל המשפט האחרון, שבו הפריעו לי: הרבה שנים לא שמענו את קריאת הקרב הערבית של "איד'בח אל-יהוד", ועכשיו היא שבה להדהד בארצנו. אולי עדיין לא מאוחר לקרוא לערביי ישראל לעשות את חשבון הנפש ושיקול הדעת ולשוב לחיים משולבים במדינה.

מאורעות הימים האחרונים מצטרפים לשרשרת ארוכה של פיגועים, טרור, פרעות ורציחות שידעה הארץ הזאת. אנחנו סולדים מהם, אבל חיים אתם ולצדם כל הימים, ואי-אפשר לעקור אירוע טרגי אחד, חמור ככל שהיה, ולדון רק בו. סד הזמן מונע ממני להביא כעת את חשבון הנפש והדמים, ואזכיר רק שבחיסול הקהילה היהודית בחברון בתרפ"ט נהרגו 67 יהודים על-ידי קהל גדול, מונהג על-ידי ראשי הקהל הערבי שם, ובמשך שעות ארוכות.

נואף מסאלחה (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת מסאלחה, נתתי לך, בלי להפריע לך, שתי קריאות ביניים. אנא ממך, חבר הכנסת זאבי עומד לסיים. אנא ממך.

רחבעם זאבי (מולדת):

לעומתו, הרצח במערת המכפלה בוצע על-ידי איש אחד, בדקה ארוכה אחת, וכל ראשי העם שלנו מסתייגים ומגנים זאת. כדאי שהערבים יזכרו זאת, וגם היהודים, וגם הידידים, וגם ה"ידידים". תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת רחבעם זאבי.

דברי ברכה של היושב-ראש לראש ממשלת לטביה

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, הרשו לי לברך בשמי ובשם כל סיעות הבית את אורחנו ראש ממשלת לטביה, ד"ר ואלדיס בריקאבס, ואת חברי פמלייתו היושבים כאן ביצע.

ביקורו של אורחנו רם המעלה מתקיים בתקופה סוערת ומתוחה בישראל, ולמרות זאת אני משוכנע כי מתאפשר לאורחנו לעמוד מקרוב אחר התהליכים הדמוקרטיים במדינת ישראל.

לטביה היא אחת המדינות הראשונות בחבר העמים שקשרה קשרים דיפלומטיים עם ישראל לאחר שקיבלה את עצמאותה, ואני משוכנע כי ביקור זה הוא חוליה נוספת בשרשרת של קשרים מסחריים, חברתיים וכלכליים בין שתי המדינות.

אני מאחל לראש ממשלת לטביה ולאורחים ביקור פורה ומלמד, ואני משוכנע כי לאחר שישובו לארצם יהיו שם שגרירים של רצון טוב של ישראל. תודה.

הודעת הממשלה על רצח הפלשתינים במערת המכפלה

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו ממשיכים בדיון.

אני מזמין את חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, ואחריו – חבר הכנסת דוד לוי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, טבח מתועב ואכזרי. הכאב גדול, גדול גם בבית הזה, וגם בקרב רבים, ערבים, יהודים. הקהילה הבין-לאומית כולה כואבת את הכאב של המשפחות, את הכאב של הקורבנות, והכאב הוא כן. אבל הדברים ששמעתי היום, גם בתוך הבית הזה, חלקם דברים פזיזים, לא משקפים את האמת ולא מייצגים נכונה את מה שקרה בחברון.

הפסיקה שהייתה כאן, כאילו האיש פעל לבדו, פשוט מאוד לא נכונה. זאת פסיקה פזיזה, שבאה אפילו לפני שוועדת חקירה ממלכתית מחליטה – – –

משה קצב (הליכוד):

אם כך, ראש הממשלה שיקר.

דוד לוי (הליכוד):

ראש הממשלה שיקר?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני אומר את הדברים, כיוון שהייתי אתמול בחברון – – –

חיים דיין (צומת):

למה אתה אומר שהוא לא פעל לבד? אתה מאשים אחרים.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דיין.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

תשמע מה אני עומד לומר.

דוד לוי (הליכוד):

ראש הממשלה הודיע לכנסת שהעניין נחקר על-ידי יחידה מיוחדת, והאיש פעל לבדו. זה חמור מאוד מה שאתה אומר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני אומר לך: הוא שמע גרסה מצד אחד, אבל לא שמע את העדים שהיו בתוך המסגד בשעת הירי, הוא לא שמע את הפצועים. אני שאלתי את האלוף דני יתום שאלה לפני ראש הממשלה, בשבת בערב שאלתי אותו: האם שאלתם את הפצועים? האם שאלתם את המתפללים? והוא, האלוף דני יתום, אמר שלא שאלו את הצד השני.

משה נסים (הליכוד):

אלי, למה אתה לא קורא לו קריאת ביניים? כבר אין לך קול? זה מותר? זה בסדר?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

לכן אני אומר: זו מסקנה פזיזה, לא במקומה, ולא היה צריך ראש הממשלה לעמוד כאן ולומר – – –

משה קצב (הליכוד):

חבר הכנסת דראושה, בצורה מכובדת, בלי קנטרנות: עומד פה ראש הממשלה, עומדים לרשותו כל האמצעים הטכניים, כל המומחים, כל היועצים, שאין לך שום סיבה להטיל ספק ביושרם, והם מדווחים

לו, והוא דיווח למליאת הכנסת. עומד פה חבר הכנסת שתומך בראש הממשלה ובקואליציה, ובאמירה בלתי אחראית עלול לגרום לתבערה גדולה על-ידי מעשה הסתה. תחשוב על כך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זה לא מעשה הסתה.

משה קצב (הליכוד):

מה שעשית זו הסתה.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת קצב, אפשרתי לך לומר את דברך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

חבר הכנסת קצב, אני אומר: הפסיקה שנשמעה מפי ראש הממשלה – אני אומר את הדברים, ואני חוזר עליהם עוד הפעם – – –

יהושע מצא (הליכוד):

שולה, למה את לא אומרת לו משהו?

שרת התקשורת ש' אלוני:

אין לי הקול שלך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הפסיקה הזאת פזיזה, לא במקומה, כי ועדת החקירה הממלכתית צריכה להחליט ולא ראש הממשלה, עם כל הכבוד לראש הממשלה.

משה קצב (הליכוד):

דוד לוי (הליכוד):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

מי שצריך להחליט – זו ועדת חקירה ממלכתית, ולכן הוקמה ועדת החקירה הממלכתית.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דראושה, דקה אחת.

חבר הכנסת קצב, ביקשת, נתתי לך ואמרת את דברך. אני מודה לך על הדברים שאמרת.

חיים דיין (צומת):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דיין, שמעתי אותך ואני אתן לך.

חיים דיין (צומת):

לא שמעת אותי.

היו"ר ר' אדרי:

חכה בסבלנות, אדוני. תיכף, אל תתפרץ. ביקשת בצורה מכובדת, אנא ממך.

אני מבקש מהשרה להבהיר דברים.

שרת התקשורת ש' אלוני:

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת דראושה, במקום היתה בדיקה בליסטית. נאספו כל התרמילים שהיו בתוך המערה, בתוך האולם. התרמילים האלה נבדקו בבדיקה בליסטית. אנחנו קיבלנו דיווח על כך בישיבת הממשלה, וראש הממשלה מסר כאן. אם יש לך ראיות אחרות על דברים שקרו מחוץ למערה, תספק אותן למי שצריך לספק. בתוך המערה – זה נושא בדוק, יש כלים אובייקטיביים לבדוק את התרמילים. כולם נבדקו, כולם מכלי אחד, לפי בדיקה בליסטית במכון שבנוי לצורך זה.

יכול להיות שאחר כך, בחוץ, אתה יודע על דברים אחרים. יש חילוקי דעות. בנושא הזה, במקום ההוא, אנשים שנפצעו ונבהלו לא יכולים להעמיד את עדותם מול בדיקה אובייקטיבית שנעשתה במכון.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, גברתי השרה.

אני רוצה להוסיף ולומר, גם אני שמעתי תושבי חברון, שאמרו גם בכלי התקשורת שהיה אדם אחד בתוך מערת המכפלה.

אדוני, אתה ידוע כאיש אחראי. אני פונה אליך. אני פונה אליך, אדוני, חבר הכנסת דראושה. אתה ידוע כאדם אחראי, ואני מכבד אותך. אתה יודע, כל הבית הזה מכבד אותך. אני פונה אליך ומבקש ממך – כפי שכולנו נוהגים באיפוק, באחריות ובכבוד.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני אומר מה שאני רוצה לומר.

היו"ר ר' אדרי:

תסלח לי. תאמר מה שאתה רוצה. אבל אני פונה אליך.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, על רקע מה שהתחולל אתמול והיום ברחוב הערבי-הישראלי – – –

היו"ר ר' אדרי:

אני אתן לך אחר כך.

משה קצב (הליכוד):

אתה צריך – – –

היו"ר ר' אדרי:

לא עכשיו, לא עכשיו. אחר כך. אני אתן לך אחר כך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה תשמע מה שאני עומד לומר על זה.

אני חוזר ואומר עוד הפעם, כיוון שהעדויות של הצד השני לא נשמעו.

יהושע מצא (הליכוד):

מי הצד השני, ערפאת?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הצד השני הם אותם מתפללים שהיו בתוך המסגד, אלה אותם פצועים שאיש לא שאל אותם; אותם אנשים שהסיעו את הפצועים, אותם פצועים שנפצעו מחוץ למסגד ומי שנהרגו גם מחוץ לבית-החולים. לא שאלו את האנשים שהיו שם. לכן, אי-אפשר להוציא מסקנה חפזה ולומר שהאמת היא שהוא פעל לבד.

לכן אני מעלה תהיות. הייתי אתמול יום שלם בחברון ושמעתי גרסאות אחרות. ביום שבת אמרתי לראש הממשלה, בפגישה אתו ועם האלוף דני יתום, אמרתי לו: האם שמעת את הגרסה של הצד הערבי? של הפצועים? של המתפללים? הוא אמר: נשמע אותם. הוא לא שמע אותם, וראש הממשלה בא היום עם הגרסה שהאלוף דני יתום אמר אותה לפני יומיים בלי בדיקה, בלי בדיקה מדוקדקת, בלי לשאול את האנשים. אני אעלה כמה שאלות ותשמעו כמה תביעות, כמה שאלות.

קריאות:

— — —

משה נסים (הליכוד):

איזו שתיקה בצד השני.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני יודע שקשה לשמוע, אבל תשמעו.

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת. חברי הכנסת, אני מבקש.

קריאות:

— — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

קשה לכם לשמוע, אבל תשמעו את האמת. זו לא אמת של צד אחד.

משה נסים (הליכוד):

השקט בצד השני, בגלל שיקולים קואליציוניים.

יהושע מצא (הליכוד):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת מצא, אתם משיגים את ההיפך. אדוני חבר הכנסת, בדרך הזאת אתה משיג את ההיפך ממה שאתה רוצה, האמינו לי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

למה הוקמה ועדת חקירה, אם היו מסתפקים בדברים של האלוף דני יתום? למה היא הוקמה?

אברהם יחזקאל (העבודה):

את זה גם אנחנו שואלים.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אני מבקש ממך, אתה לא מסייע לי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היא הוקמה מכיוון שיש הרבה שאלות. אני אעלה כאן כמה שאלות. תקשיבו לשאלות.

כל יום, כמעט כל יום, אותו רוצח היה נכנס למערת המכפלה. הוא היה נכנס בלבוש אזרחי ועם אקדח. באותו יום הוא בא בלבוש צבאי ובדרגת סרן, עם הדרגות שלו, עם רובה "גליל", עם חמש מחסניות, עם שתי פצצות, ועם אקדח, והתירו לו להיכנס. אני שואל, למה התירו לו להיכנס עם כל הנשק הזה? בדרך כלל לא מתירים לחיילים אחרים להיכנס. תשאלו אם התירו פעם אחת לחיילים להיכנס. נוסף על כך, למה באותו יום היו רק ארבעה חיילים וקצין? תמיד, כל יום היו 20 קצינים.

אברהם יחזקאל (העבודה):

למה אתה רומז?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

תשאלו את השאלות הללו. זה מה שוועדת החקירה צריכה לברר.

אני לא קובע שום עובדות. אני רק שואל שאלות.

חיים דיין (צומת):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דיין, ביקשת, אני אתן לך. חבר הכנסת דיין, ויתרת על רשות הדיבור? אם ויתרת – בסדר.

חיים דיין (צומת):

לא ויתרתי.

היו"ר ר' אדרי:

לא, תסלח לי. אין לך רשות לדבר בצורה כזאת.

חיים דיין (צומת):

כבר חצי שעה אני — — —

היו"ר ר' אדרי:

לא. הבטחתי לך. אתה כעת — — —

חיים דיין (צומת):

נאמרים כאן דברי הסתה. כבר חצי שעה אני – – –

היו"ר ר' אדרי:

תסלח לי, אין לך רשות הדיבור. אתה לא רשום.

חיים דיין (צומת):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אתה לא רשום. אדוני, בלי איומים. אני מבקש ממך, אל תאיים. אין לך רשות דיבור. הסיעה שלך לא רשמה אותך לרשות הדיבור.

חיים דיין (צומת):

אני ביקשתי ממך.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, הבטחתי לך. אתה מפריע. אתה לא תקבל רשות הדיבור בדרך הזאת. אני מודה לך. תמיד נתתי, כשהדברים היו בצורה מסודרת ולא באיומים. חבר הכנסת דיין, אמרת דברים שלא במקומם. תסלח לי. אני מודה לך, אדוני.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני לא קובע כאן שום עובדות. אני מעלה את התביעות. אתם צריכים לדעת שבחברון וברחוב הפלשתיני יש גרסה אחרת. יש גרסה אחרת, שיש לה פן שצריך לחשוב עליו. ולכן אני גם פניתי לבג"ץ, כדי לחייב את הממשלה להקים ועדת חקירה ממלכתית. אני שמח שהוקמה ועדת חקירה ממלכתית, כדי שתחקור את האמת ותביא את האמת. אי-אפשר לבוא לפני החקירה ולקבוע שהיה איש אחד, מטורף אחד.

מטורף ככל שיהיה, היה רקע לטירוף הזה. הרקע הוא הפינוק המתמשך של המתנחלים על-ידי הימין ועל-ידי הממשלה. המתנחלים מפונקים, מדושנים, נושאים נשק, משתמשים בנשק הזה נגד אנשים חפים מפשע.

שאל יהלום (מפד"ל):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

והחבר שלך, חנן פורת, רוקד על הדם ואוכל אוזני המן, שמח על הדם, על הטבח. תתבייש לך, אתה והמפלגה שלך. תתבייש לך, ויתביישו אותם ערבים שהצביעו למפד"ל והביאו את חנן פורת לכאן. הם חסרי בושה, הם שהצביעו למפד"ל כדי שחנן פורת יבוא וירקוד על הדם של החללים, ולא משנה אילו חללים. בושה וחרפה.

כל אלה ששמחו, כל אלה שבירכו, כל אלה שרואים בו גיבור, גיבור מהולל, דמות המפתח בקריית-ארבע, דמות מפתח בין המתנחלים, חלק מהאנשים לא רוצים לשמוע תהייה של ערבי. למה כעסו האזרחים הערבים, למה יצאו לרחובות? משום שהיה טבח אכזרי, והמשטרה פעלה ביד קשה, אכזרית, שימוש בירי, הרג של צעיר ברהט ופציעת אחרים. למה אף פעם אחת לא ירו במתנחלים שפגעו בצבא? למה לא ירו במפגינים יהודים שזרקו אבנים פעמים רבות, גם בירושלים?

שאל יהלום (מפד"ל):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת יהלום, חבר הכנסת יהלום, אפשרתי לך. חבר הכנסת יהלום, זה לא מכובד מה שאתה עושה. זה לא נאה מה שאתה עושה. זה לא נאה מה שאתה עושה. אני מבקש ממך, אדוני.

שאל יהלום (מפד"ל):

הוא מדבר חצי שעה, שקרים, משמיץ.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש ממך, אדוני.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

למה ירו באזרח ברהט?

משה קצב (הליכוד):

יש לך מה להגיד למשפחת אייזנשטט – – – נרצח בגרזן?

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת קצב, אני מבקש.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני נגד הרצח הזה. אני מגנה את הרצח הזה. אני לא מבדיל בין דם יהודי לבין דם ערבי. ושמעת אותי אומר את הדברים. אני מגנה כל סוג של רצח ולא מצדיק שום פגיעה, ביהודי או בערבי, מכל סיבה.

לבוא ולהשתמש ביריות נגד אזרחים ברהט שהפגינו והביעו את צערם, ביריות? היום הייתי ביפו כדי להרגיע. הייתי בנצרת, במשולש, כדי להרגיע. זאת המשימה שלנו. אבל המשטרה כובשת מחדש את הסקטור הערבי. מביאים את כל השוטרים במדינת ישראל כדי לכבוש מחדש, והתוצאה – – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דראושה, זמנך עבר. נתתי לך מעל ומעבר. אני מבקש ממך לסיים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני רוצה להזהיר מעל הבמה הזאת, כמי שחרד למערכת היחסים היהודית-הערבית במדינת ישראל ושואף לשלום אמיתי – יש להוציא מייד את אלפי השוטרים מהסקטור הערבי. אין צורך לכבוש מחדש את הסקטור הערבי. הסקטור הערבי הוא חלק אינטגרלי של מדינת ישראל. אין צורך בכיבוש מחדש של יפו, נצרת, באקה ויישובים אחרים. תראו מה שקורה ברהט ובתל-שבע. הנוכחות המוגברת של המשטרה רק מביאה להסלמה, ולכן דיברתי היום עם שר המשטרה והתחננתי בפניו שישחררו את

העצורים ויוציאו את המשטרה המוגברת שהוכנסה וישאירו את השוטרים מתוך היישובים שהאנשים מכירים אותם, ואז אפשר להביא לרגיעה. כיוון שאם המצב יימשך, אני חרד מאוד למערכת היחסים בתוך מדינת ישראל.

אני אומר את הדברים האלה כמי שרוצה בהעמקת היחסים בין יהודים לערבים במדינת ישראל.

אדוני היושב-ראש, אני בכל זאת בעד המשך תהליך השלום. מעל הבמה הזאת אני קורא לפלשתינים ולעולם הערבי כולו, שלא להפסיק את המשא-ומתן לשלום אלא להמשיך בו כדי למנוע מעשי טבח, כל שפיכות דמים בין שני העמים. אני אומר זאת כחבר כנסת, כאזרח ישראלי וכבן העם הפלשתיני. תמשיכו לדבר שלום, כי אם מפסיקים לדבר שלום התוצאה תהיה שפיכות דמים ועוד מעשי טבח בשני הצדדים.

שאול יהלום (מפד"ל):

זה לא שלום.

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, אדוני חבר הכנסת יהלום, אני מבקש ממך. חבר הכנסת דראושה צריך לסיים.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

אדוני סגן השר, נכנסת כעת. אני פונה אליך כמו שאני פונה לכולם. אל תסייע להתלהטות הרוחות. כולנו סובלים מספיק, יהודים וערבים.

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת יהלום. אני מבקש לסיים, חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לסיים במשפט אחד. הכאב גדול, אבל בואו נתאחד כולנו כדי למנוע עוד מעשי טבח, עוד הרג של יהודים וערבים. בואו נקדם את תהליך השלום כדי למנוע מכולנו, מהילדים שלנו, סבל מיותר אם לא יהיה שלום. אני מאמין שאפשר להשיג שלום ואפשר לעשות שלום. ערבים ויהודים תמיד יחיו במדינת ישראל ובאזור הזה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת דראושה.

חבר הכנסת חיים דיין וחבר הכנסת שאול עמור, משפט אחד לכל אחד מכם. חבר הכנסת דיין, בבקשה.

חיים דיין (צומת):

אדוני היושב-ראש, אליך, חבר הכנסת דראושה, בפתח דברייך באת בטענה שלא היה רק אדם אחד במערה, ואני שמח שחברת הממשלה שולמית אלוני אמרה אכן את הדברים, כי אני גם קיבלתי דיווח לגבי מה שקרה שם – מבחינת התרמילים ומבחינת הבדיקה שעשתה המחלקה לזיהוי פלילי של המטה הארצי – שאכן מדובר באדם אחד.

לגבי העדויות, התראיין שם אדם אחד שהיה מאושפז ואמר שהוא ראה אדם אחד יורה בפתח המערה. לכן אני מבקש ממך, חבר הכנסת דראושה, לדייק בדברים, כי הדברים עלולים ללבות את האש בין שני העמים. לא היה מדובר באנשים נוספים. היה מדובר באדם אחד.

אני חייב לומר לך עוד דבר. אני באופן אישי מגנה את הרצח. אני לא בעד הרחבת מעגל היתומים, האלמנות והמשפחות השכולות. כולנו רואים את הדבר הזה בחומרה. אבל בוא נעצור את הסחף הזה ונגיד דברים מדויקים, אם אכן הדברים האלה היו או לא היו, ולכן אני מבקש ממך לחזור כך מהדברים.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת דיין.

שאלה לחבר הכנסת שאול עמור, בבקשה.

שאל עמור (הליכוד):

השאלה, אם אני יכול לקבל תשובה, אחרת אני מוותר.

היו"ר ר' אדרי:

אני מרשה לך לשאול את השאלה.

שאל עמור (הליכוד):

אני רוצה לפנות לשכני חבר הכנסת דראושה. בשבת הייתי בנצרת. הבוקר הייתי בהפגנות בנצרת, ואני רואה לנגד עיני פצצת זמן מתקתקת. כשם שאתה קורא למשטרה ופנית אליה, אני מצפה ממך, כמנהיג, לפנות במקביל גם למפגינים להימנע מאלימות. מותר להפגין, אבל – להימנע מאלימות. זה יהיה ביטוי של מנהיגות, זה הכול.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך.

בבקשה, חבר הכנסת דראושה, תשובה קצרה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לשאלה של חבר הכנסת עמור אני רוצה לומר, שוועדת המעקב העליונה של הציבור הערבי החליטה על שלושה ימי אבל, שביתה, אבל ללא אלימות. זאת ההחלטה שקיבלה המנהיגות הערבית במדינת ישראל. אנחנו מחויבים בכך ופועלים כדי להרגיע את הרוחות.

אמרתי קודם שהייתי הבוקר בנצרת, במשולש וביפו כדי לפעול להרגעת הרוחות. זאת הפעילות שעושים חברי הכנסת הערבים האחרים וראשי הציבור הערבי כולו.

קראתי מעל הבמה ואני חוזר וקורא לציבור הערבי כולו, לא רק באזור שלנו, לא רק בנצרת, בכל הסקטור הערבי, להירגע. זכותנו כאזרחי המדינה למחות ולהפגין במסגרת החוק, אבל בלי אלימות. אני חושב שאלימות לא תעזור לאיש. אנחנו צריכים להיות ערים מאוד למערכת היחסים בין יהודים לערבים במדינת ישראל ולהשליך מהחיובי כאן לאזור כולו. זה מה שאנחנו צריכים לעשות.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך על דברייך, חבר הכנסת דראושה. אני חושב שההתנהגות של הבית הזה על חבריו ראויה לציון. גם הגיוני החריף ששמענו מכל חלקי הבית הוא חסר תקדים.

אנחנו ממשיכים, ואני מזמין את חבר הכנסת דוד לוי, בבקשה. אחרון הנואמים – חבר הכנסת נואף מסאלחה.

דוד לוי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אין ביטוי בשפת אנוש היכול להביע את אשר אנחנו חשים במדינה הזאת, את אשר חשים בני עמנו בכל מקום ומקום, לנוכח המעשה הנפשע שנעשה במערת המכפלה, מעשה של אדם שנטרפה דעתו, מעשה של אדם שאיננו יכול להוות אף לא סימן לאחרים מחברתנו, מעמנו. יותר מכל עם אחר סבל עם ישראל לאורך ההיסטוריה שלו ממעשים כאלה, שילם מחיר כבד על שנאה עיוורת ושכל חלק גדול מעמו.

לאורך כל דרכנו סלדנו, תקפנו, גינינו, הוקענו מעשים שכאלה. לא השתנינו גם כאשר עמדנו במבחן של קורבן דמים יומיומי, כאשר יהודים המעסיקים פועלים ערבים נרצחו, כאשר נשים בהיריון נרצחו לעיני ילדיהן, כאשר הורים נרצחו לעיני ילדיהם. הורים נשארו עם זיכרון שלא יימחה עד יומם האחרון, שאין נתעב ממנו, ולא שמענו גינוי, לא שמענו הוקעה ולא ראינו התקוממות של אלה אשר מחובתם לקום ולהוקיע. אבל שונים אנחנו, ואנחנו אומרים זאת קבל עם ועולם. גם כאשר נהגו כלפינו כך, גם כאשר רצחו חפים מפשע, גם כאשר דמנו נשפך לא השתנינו, לא עשינו כמעשיהם, לא למדנו את הכלל של חוק הג'ונגל שמסביב לנו. שמרנו על הערכים שלנו וחיילינו לא אחת קיפחו את חייהם כדי שלא לעשות עוול.

אין דוגמה כזו במלחמות ובמה שקורה בימים אלה אף באירופה, ואנחנו מסוגלים למרות כל זאת לקום היום ולומר: אנחנו מוקיעים, אנחנו סולדים מהמעשה הנפשע הזה, לא לנו הוא. אנחנו מגנים אותו, אנחנו מוקיעים אותו, לא זאת דרכנו.

אנשים מתפללים במקום קדוש, ומאחוריהם עומד אדם עם נשק ויורה בהם והורג אותם – לא שלנו הוא. לא משבט ישראל הוא, גם אם אמונתו היא כזו משיחית בעיניו. בעינינו זה משיח שקר, כי לא על זה נבנתה ההיסטוריה של עם ישראל. לכן, לא השתנינו.

אנחנו מבקשים, גם אם כלפי משפחותינו לא עשו זאת, בהוקיענו את המעשה הזאת, אנחנו משתתפים, לא בפני יאסר ערפאת, בפני המשפחות האלה; לא בפני אדם שידיו מגואלות בדם מבית-שאן וממעלות, מקריית-שמונה ומירושלים, מתל-אביב ומכל מקום בקהילות ישראל שנשפך דם אחינו שם. לא אליו אנחנו נשלח תנחומים. אל המשפחות האלה – כן.

פנייתי אל חברי הממשלה: יום קשה הוא לעם ישראל בארץ ובתפוצות. אנחנו מנסים לומר את האמת ורק את האמת, כאשר אנחנו מוקיעים את המעשה הזה, כי לא כך חונכו ילדינו, לא כך נהגו חיילינו, גם כאשר סיכנו את חייהם לא אחת. לא כך הגבנו כאשר נשפך דמם של מתיישבים, של ילדים והורים. מדוע אתם, בהתרוצצות שאין לה שום הסבר, מנסים להיות יפים, בעיני מי, כאשר אתם מטילים את האשם על אחרים? אתם לא אומרים: אחד עשה, ואנחנו מסתייגים ממנו, והוא מקרה בודד, חריג. מייד האצבע המאשימה אל המתנחלים, אל המתיישבים. הכללה. אתם מודיעים לעולם: דעו לכם, בעם ישראל יש לא רק חריג אחד כזה, אנחנו, חברי הממשלה – ושירתם בעולם כולו – אנחנו מודיעים כי יש רבים כמוהו, והם נמצאים ביהודה ובשומרון. מדוע העוול הזה? איך תכפרו על העוול הזה, לעשות את הכללה הזאת? איזה שירות עשיתם לעם ישראל? זה כתם על עם ישראל.

יש לי הרבה מה לומר על הממשלה הזאת, והיום אני נמנע מהוויכוח, מהפולמוס ומהביקורת. לא יום לביקורת הוא זה ולא יום לעשות את החשבון אתכם.

אלי גולדשמידט (העבודה):

חברים שלך – – –

דוד לוי (הליכוד):

היום מוטל על כולנו בבית הזה, ללא הבדל, להתייצב למען תדמית עם ישראל, למען תדמית מדינת ישראל כמות שהיא. אין לנו במה להתבייש. יש לנו כאב, אחרים לא כאבו את כאבנו, אנחנו כואבים את כאבם של האחרים ומגנים את המעשה הנפשע הזה. אבל מדוע מייד – הצעות לפרק מתנחלים מנשקם, לתת אותם קורבן לפשע שהיה, לתת אותם בעצם חשופים עם חזיהם מול ה"חמאס"?

שרת התקשורת ש' אלוני:

אתה עושה הכללות.

דוד לוי (הליכוד):

נאמרו הדברים, גברתי.

אלי גולדשמידט (העבודה):

— — —

לימור לבנת (הליכוד):

אמרו: לפרק את המתנחלים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

לא את כולם.

דוד לוי (הליכוד):

תרשי לי, היום היו גם – – –

יהושע מצא (הליכוד):

מה שאת עצמך אומרת יום יום.

משה נסים (הליכוד):

יוסי שריד.

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אתם מפריעים לחבר הכנסת דוד לוי, אני מבקש. הוא יודע יפה מאוד להציג את הדברים, אל תסייעו לו.

יהושע מצא (הליכוד):

את מסיתה לדם, יום יום.

רן כהן (מרצ):

— — —

דוד לוי (הליכוד):

היום נאמרו גם הצעות שיש בהן כאילו פתרון – לפרק יישובים.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אני מבקש.

דוד לוי (הליכוד):

להביא כוח בין-לאומי. זאת היא התשובה של הממשלה בימים אלה?

לכן אני יכול, לא להצטער אלא פשוט לקרוא לממשלת ישראל: ראו למה השנאה הזאת כלפי מחנה מסוים מביאה אתכם, מעבירה אתכם על דעתכם, עד כדי האשמה עצמית, בו בזמן שהיום היינו צריכים להתאחד כולנו סביב דבר אחד – סביב תדמיתנו, שמנו בעמים.

רן כהן (מרצ):

חבר הכנסת לוי, אפשר לשאול אותך שאלה?

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש, שאלה גוררת תשובה, והזמן כבר תם לפני שלוש דקות.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש לאפשר לחבר הכנסת דוד לוי לסיים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

כל הנאום של חבר הכנסת ביבי היה נגד הממשלה.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת גולדשמידט, אנא ממך.

רענן כהן (העבודה):

הוא דיבר על אחדות לאומית?

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש לאפשר לחבר הכנסת דוד לוי לסיים את דבריו.

אלי גולדשמידט (העבודה):

דוד לוי (הליכוד):

אלי, תפסיק. תראה איך אני פונה אליך.

היו"ר ר' אדרי:

אנא ממך, דיברת, הערת, שמענו אותך.

דוד לוי (הליכוד):

לערביי ישראל – קריאה מעל הבמה הזאת. אני חושב שאני מבטא ברגע זה בקריאה זו את מה שחש כל יהודי בישראל. כאב הוא דבר מובן, ואנחנו כואבים את הכאב כמוכם. אבל ההתנהגות הזאת, הקריאות האלה בתוכי ישראל, כמעט פרעות, וביטויים שחשבנו שבארצנו לא יישמעו לעולם, מה הם באים לבטא?

בחלקת אלוהים קטנה זו חיים אנו יחד עשרות שנים. ידענו מלחמות, ידענו מצבים קשים. לו היינו כושלים, חלילה, הייתם אתם גם הקורבן בידי אלה אשר לא היססו לשפוך דם אחיהם בלבנון, בכוויית, בסוריה ובמקומות אחרים, וביחד שמרנו על נווה מדבר זה, שאין כמוהו בעולם, ויכולתם להיות שותפים לכל מה שיש כאן. אל תהרסו זאת, אל תאלצו את המדינה להתגונן. אתם חלק ממנה, כבדו אותה, תעלו על נס וכדגל ודוגמה את החיים המשותפים האלה.

קריאתי להנהגה בכל המפלגות בסקטור הערבי בישראל: עת להוכיח, עת להתייבב, עת להרחיק את המיעוט המשתולל, הרוצה להרוס את הרקמה הזאת. עת לעשות זאת, ובל יהיו ברחובותינו אותן התנהגויות שאנחנו רואים, אשר עלולות לפגוע בתחושה של ילדינו, שלכם ושלנו, כי כאן בארץ צריך להציב חומה ומגן נגד אזרחים במדינת ישראל. עת לעשות כדי לשמור על היש הזה.

אדוני היושב-ראש, ברשותך, גם אם לא שאלתי, אני פונה לכל המפלגות, קורא למפלגה שלי. צר לי שראש הממשלה שרשבב בנאומו חלק מדיני שאיננו מקובל עלינו. היום הוא היה צריך להתרכז בנושא הזה. אף-על-פי-כן אני סבור שאפשר להגיע, וזו קריאתי, להחלטה על דעת כל הסיעות אשר נותנת ביטוי לתחושה שלנו כולנו נגד המעשה הזה, שכולנו שוללים אותו ומגנים אותו.

אני חושב שחובתנו לפעול – כך עשתה הכנסת בימים גדולים ובימים קשים, ידעה להתעלות מעל לכל ויכוח ולהגיע להחלטה, להודעה, לנוסח מוסכם. זאת חובתנו כלפי עמנו וארצנו. אני מקווה שקריאתי תישא פרי. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת דוד לוי.

אחרון הדוברים, חבר הכנסת נואף מסאלחה, בבקשה, אדוני. אחרי כן הודעה של השרה שולמית אלוני.

נואף מסאלחה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הדברים נאמרו אבל אני חוזר עליהם: פשע, טרגדיה. מה לא נאמר על הרצח במערת המכפלה. אני מגנה את הרצח, כמו שחברים יהודים וערבים מהבית הזה ומעם ישראל עמדו יחד בטרגדיה היסטורית ובשעה היסטורית כדי לבלום את הסחף. אני לא אומר שלא היו

דברים מעולם, בואו לא מזכיר את ההיסטוריה, שהיא רוויית דם ומאבק על הארץ הזאת, שהיא יקרה לכולנו וקדושה לכולנו.

מה מסמל אותנו יותר, אם רצינו ואם לא רצינו, מחברון וממערות המכפלה ומירושלים? אברהם אבינו – אדם יכול להתרחק מאביו אבל הוא נשאר בנו – זה הסמל של יצחק וישמעאל, זה הסמל. מתפללים צמו וכרעו לאלוהים ונרצחו על-ידי אדם. יכול להיות שהיה יחיד; ועדת החקירה הממלכתית תקבע. לי עצמי אין שום פקפוק, שיש טיוח של עובדות, לא על-ידי ראש הממשלה ולא על-ידי כוחות הביטחון.

משה נסים (הליכוד):

אמרת שיש טיוח?

נואף מסאלחה (העבודה):

אין טיוח. אין לי שום פקפוק, חס וחלילה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת נסים, שהבהרת את העניין.

נואף מסאלחה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, קביעה של ועדת חקירה ממלכתית היתה צעד נכון. ממה אנחנו מפחדים – אני מדבר על כל עם ישראל – ממה אנחנו חוששים? משום דבר. יש עדיין, אני אומר עדיין, אני מאמין חזק מאוד, גם אצל ערביי ישראל, אמון מלא במערכת המשפט, בנשיא בית-המשפט העליון ובחברים האחרים של הוועדה, שהיא תגלה את כל הפרטים.

יש בידי מברק, שנשלח על-ידי אנשי הווקף המוסלמי, ב-18 באוקטובר, לאנשי הביטחון, ובו קבלו, שב-14 באוקטובר וב-8 באוקטובר, אחרי הסכם ספטמבר 1993, באו שישה מתנחלים – לא כל המתנחלים, מדובר על אותה קבוצה, מוזכר כאן ברוך, הכוונה לברוך מרזל – באו והרביצו למואזין, מנעו ממנו להרים את קולו. הם שפכו – זאת עובדה – שפכו חומרים כימיים ורצו לשרוף, עד שבאו השומרים ותפסו אותם. כתבו והתריעו על כך. הם כתבו במברק: אנחנו לא בטוחים בתפילתנו.

יהושע מצא (הליכוד):

זה מברק מעניין מאוד, שצריך להימסר לוועדת החקירה הממלכתית.

נואף מסאלחה (העבודה):

הוא כבר נמסר. לא רק אני קיבלתי אותו אלא גם אחרים.

יהושע מצא (הליכוד):

צריך לבדוק גם את הגורמים.

נואף מסאלחה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת דוד לוי, ערביי ישראל הם חלק אינטגרלי של מדינת ישראל. ראשי ערביי ישראל הם בעד איפוק. העובדה היא שאלה שהפגינו הם מעטים, מתוך תסכול הפגינו. אני נגד לקיחת החוק לידיים, כמוני כמוכם, אבל בין זה ובין אמירה שכל ערביי ישראל לקחו את החוק לידיים – המרחק גדול.

אם הגענו לכך ששוטרים שלנו יורים על אזרחים שלנו, אני לא יודע מי אשם, זו טרגדיה נוראה בתוך מדינת ישראל, וצריך לבדוק את זה.

אדוני היושב-ראש, היה כאן גילוי סולידריות מכל חלקי הבית, מראש הממשלה, מהשרים. אני שמעתי גם מהאופוזיציה את חבר הכנסת בני בגין אתמול, ב"חמש אחרי החדשות". הוא דיבר ברמה, כפי שאני מכיר אותו; לא הזכיר את מדיניות הממשלה. הוא התעלה לרמה כזאת שהלוואי שיהיו רבים כמוהו, כי השעה היא שעה קשה לכולנו, אנחנו חייבים לעבור אותה. אנחנו חייבים לבלום הרג או רצח אם זה מצד ערבים ביהודים, אם זה מצד יהודים בערבים, אפילו של אדם יחיד.

אדוני היושב-ראש, אדוני ראש הממשלה, צריך למצוא פתרון לסגר בשטחים. אני מבין את השיקולים, יש שם אנשים שכולים ואנשים פצועים, ואולי היה חשש מהתנגשות חזיתית בין יהודים לערבים, אבל מה יעשו האנשים האלה? אלה פועלים בצום הרמדאן, אלה בעלי משפחות. אני בטוח שחלק מהם, אני לא יכול להגיד שהם רעבים ללחם, אבל לאנשים האלה אין פרנסה.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה עוד הפעם להגיד שהרצח המתועב הזה הוא קשה. אני קורא למנהיגות הפלשתינית, אני קורא לכל מדינות ערב, שימשיכו בשיחות השלום עם הנציגים שלנו, עם הממשלה שלנו. עם כל הטרגדיה, עם כל האסון, עם כל הכאב, עם כל הפצע, אני מאמין שיהודי ישראל וערביי ישראל ימשיכו לחיות ביחד, יתעלו מעל הפצע המכאיב הזה, אני גם מאמין שיהיה שלום ונקיים את השלום. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לסגן השר נואף מסאלחה.

חברי הכנסת, השרה שולמית אלוני מסיימת את הדיון בהודעת הממשלה.

שרת התקשורת ש' אלוני:

רבותי חברי הכנסת, אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

רבותי חברי הכנסת, אני מבקש. רק שנייה, גברתי השרה. חברי הכנסת, תואילו בטובכם לשבת. אני מבקש מהסדרנים לסגור את הדלתות. אנא, שבו איש איש במקומו. תמיד יש קצת אי-נעימות עם הנואם האחרון לפני ההצבעה, אבל את רגילה לכך. זו שעת ההתכנסות.

שרת התקשורת ש' אלוני:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני רוצה להפנות את דברי בייחוד לחברים שיושבים מימין, וטרחו להעלות את כל ייסורינו במשך ימי ההיסטוריה. חברים – – –

היו"ר ש' וייס:

רק שנייה. בואי נחכה שנייה. חברי הכנסת, חבר הכנסת נתניהו, חברת הכנסת לימור לבנת, חבר הכנסת אלי גולדשמידט, חברת הכנסת אסתר סלמוביץ ואחרים, שבו במקומותיכם. חברי הכנסת רענן כהן ודליה איציק, אנא. חברי הכנסת המר, יגאל ביבי, אנא. ביקשתי לסגור את הדלתות. לא לדבר, גם לא עובדי הבית, לא המצליפים ולא מזכירות הסיעות ולא הדוברים.

שרת התקשורת ש' אלוני:

חברי הכנסת, לא הרי המקרה הזה כהרי המקרים הרבים והנוראים – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רענן כהן, ביקשתי ממך לשבת.

שרת התקשורת ש' אלוני:

התנועה הציונית ניצחה, ואנחנו עם ריבוני היושב בארצו – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רענן כהן, אנא ממך.

שרת התקשורת ש' אלוני:

– – ואנחנו מונים היום למעלה מ-5 מיליוני אזרחים, ויש לנו צבא חזק המגן עלינו. אין אנחנו חלשים. אנחנו שולטים על העם האחר, ואנחנו אחראים לשלומם ולביטחונם מכוח היותנו השלטון. האסון הכבד והפגיעה הכבדה אינם רק בכך שנהרגו, וזה אסון נורא, על-ידי אדם כנ"ל, יוצא דופן, משיחי, זר לדרך החיים שלנו, בכך שהוא ביצע את הרצח הנתעב – הדבר הנורא לנו הוא, שזה קרה כאשר האיש הזה הוא איש מילואים, לבש מדי צה"ל, נכנס כאיש צה"ל, נשא את הנשק שלנו והשתמש בו בדרך שהשתמש בו.

על כן, אני מציעה לחברי הכנסת שדיברו כאן, אל תנסו לעשות חשבונות ובוכהלטריה. אנחנו כאן לא רק כואבים את האסון הנורא, לא רק מתביישים בוושה עמוקה בדבר שקרה. אנחנו כשלטון נפגענו, אנחנו כמדינה ריבונית נפגענו. אנחנו גם נפגענו מכך שיש קבוצה, קטנה ככל שתהיה, אבל די לאיש אחד להבעיר עיר שלמה – ויש קבוצה שמרשה לעצמה בשמחה ובששון לעשות פעולות גזעניות, פעולות של פוגרומים, פעולות של רצח. וכל הדברים הקשים שנאמרו, לא נאמרו כלפי כלל המתיישבים, ולא היתה הצדקה לדבר על כלל המתיישבים.

אבל, אנחנו יודעים שהאיש הזה איננו איש אחד. מי שלבש את מדי צה"ל ומי שהשתמש בנשק של צה"ל ומי שבא בשם מדינת ישראל למקום קדוש, ויש לו חברים במקום הזה ובארץ הזאת התומכים בו – יש להוציא אותם אל מחוץ לחוק.

הדבר הזה צריך שיישמע בכל חלקי הבית. אני מצטערת שחבר הכנסת דוד לוי בודד את הדבר. יש אנשים נוספים. הבית הזה, אסור לו שיאפשר לאנשים הנוספים האלה, הרואים באדם פורע ורוצח איש קדוש וצדיק, הרואים במעשה הזה מעשה פורים, המתיר להרוג בגויים. במגילת אסתר, רבותי, אלוהים לא מוזכר, ולא היה אלוהים במקום ההוא בשעה ההיא. החברים של האיש הזה, מן הדין שנוקיע אותם.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מנע. חבר הכנסת קצב. חבר הכנסת המר.

עוזי לנדאו (הליכוד):

את מדברת על האיש הזה? את וחברייך – – – לחברים להשתלח – – – את הפכת להיות ליידי מקבת של הפוליטיקה הישראלית. אי-אפשר ככה – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, נדמה לי שזה מספיק.

שרת התקשורת ש' אלוני:

חבר הכנסת לנדאו, הרבה מלים והרבה ססמאות נשמעו כאן. אבל ידי אינן מגואלות בדם, בוודאי לא בדם נקיים. ואל תדבר על ליידי מקבת.

עוזי לנדאו (הליכוד):

את דמות קשה בטרגדיה שצריך להתרחק ממנה ולא להוסיף שמן למדורה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, תאפשר לשרה שולמית אלוני לסיים את נאומה.

שרת התקשורת ש' אלוני:

אני חושבת, שמעל במה זו עלינו לפנות לכלל הציבור הערבי במדינת ישראל לשאת את כאבו ופגיעתו. יש כאב. כשם שאנחנו כואבים כל פגיעה שפוגעים ביהודים. יש לבקש מהם וממנהיגיהם לגלות איפוק. אנו פונים לשכנינו מעל במה זו, לאחר ההחלטות של הממשלה, להמשיך לנהל את המשא-ומתן לשלום.

לא בדמים נחיה אלא בשלום נפתח את הארץ הזו.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לשרה שולמית אלוני.

חברי הכנסת, לידי הגיעו שתי הצעות סיכום. האחת של סיעת חד"ש וסיעת מד"ע, והאחת של סיעת העבודה ומרצ. אני מבין שאין הצעות סיכום אחרות.

שאלו יהלום (מפד"ל):

למה?

היו"ר ש' וייס:

אם כן, למה לא הגיעו אלי?

קריאה:

הן בדרך.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש, באמצעות שליחים מהירים להביא לי אותן.

דוד לוי (הליכוד):

ברגע זה עושים מאמץ להגיע לנוסח מוסכם.

היו"ר ש' וייס:

אתם רוצים שנעשה הפסקה של דקה אחת או שתיים? חברים יקרים, כיוון שנעשה מאמץ חשוב מאוד, חשוב במיוחד ביום הזה, להגיע להצעת סיכום מוסכמת, אני מודיע, לא על הפסקה – אנחנו נישאר באולם. אילו היה הרצפלד אתנו, היום לא מתאימה שירה, אבל היינו יחד עושים איזה דבר.

אני ממליץ מאוד שתסכימו להצעת סיכום מוסכמת. חבר הכנסת אלי דיין, תודיע לי אם זה מסתדר.

מה קורה? האם יש הסכמה, חברים? חברי הכנסת, יש הסכמה או אין?

חבר הכנסת אלי דיין, האם יש הסכמה?

אלי דיין (העבודה):

יש.

היו"ר ש' וייס:

נא לשבת. אנחנו עוברים להצבעה. חבר הכנסת אלי דיין, אתה תודיע לנו על מהות ההסכמה ואחר כך תקרא את ההצעה.

חבר הכנסת אלי דיין יציג בפנינו הצעת סיכום, והוא גם יודיע בשם מי.

חבר הכנסת אלי דיין, בבקשה.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, הנני מתכבד להגיש את הצעת הסיכום לדיון על הודעת הממשלה על מעשה הרצח במערת המכפלה בחברון, בשם הסיעות: העבודה, מרצ, ש"ס, ליכוד, צומת, יעוד, מולדת, יהדות התורה ומפד"ל.

היו"ר ש' וייס:

לא להפריע, בבקשה.

אלי דיין (העבודה):

הכנסת מביעה זעזוע עמוק ומגנה את הרצח הנפשע והמתועב שבוצע במערת המכפלה בחברון. הכנסת משתתפת באבלן הכבד של המשפחות שאיבדו את יקיריהן, ומאחלת החלמה לפצועים.

הכנסת מביעה את סלידתה ומוקיעה את ביטויי ההזדהות וההבנה שגילו בודדים וקיצונים כלפי מעשה הטבח בחברון.

הכנסת מסתייגת מכל הכללה או האשמה גורפת כלפי כלל המתיישבים וציבורים רחבים.

הכנסת קוראת לציבור כולו, יהודים וערבים, להתעלות ולהתעשת מן האסון, לגלות אחריות ואיפוק ולהביא להרגעת הרוחות.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. האם יש הודעות סיכום נוספות? הודעת הסיכום של סיעת חד"ש בוודאי נשארת. חבר הכנסת תופיק זיאד, בבקשה.

לא להפריע, הוא יקרא את ההודעה ונערוך הצבעה. חבר הכנסת תופיק זיאד, בבקשה.

תופיק זיאד (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצעת סיכום מטעם סיעות חד"ש ומד"ע לדיון בנושא הודעת הממשלה על רצח הפלשתינים במערת המכפלה, המסגד בחברון:

1. הכנסת מביעה שאט נפש, חלחלה וזעם על טבח המתפללים ההמוני במסגד חברון, ביום שישי האחרון, טבח רצחני שהפיל עשרות חללים וגרם למאות פצועים.

כמו-כן מביעה הכנסת את זעמה על שכוחות הכיבוש המשיכו בדיכוי ברוטלי של מחאות לגיטימיות בחברון ובערים פלשתיניות אחרות במשך אותו יום ובימים שלאחר מכן, דיכוי שהוסיף הרוגים ופצועים, חפים מכל פשע.

2. הכנסת מגנה וזועמת על פעולות המשטרה, משמר הגבול והיס"מ – יחידת סיור מיוחדת, שדיכאו ועודם מדכאים את פעולות המחאה בערים ובכפרים הערביים בתחומי "הקו הירוק". פעולות אלה גרמו להריגת אזרח תמים ברהט ולפציעתם של רבים אחרים.

הכנסת קוראת לממשלה לשחרר את כל האנשים שנעצרו על רקע פעולות המחאה נגד הטבח המרכזי, הברברי.

3. הכנסת קוראת לממשלה: א. לפנות מייד את המתנחלים מקריית-ארבע ומחברון; ב. לפרוק את המתנחלים שבתוך השטחים הפלשתיניים הכבושים מנשקם; ג. להוציא אל מחוץ לחוק את תנועות "כך", "כהנא חי", "חרב דוד", "הוועד לביטחון בכבישים" והארגונים הפאשיסטיים-הגזעניים האחרים הדומים להם.

4. הכנסת מחליטה, שנוכח המצב הנוכחי והסכנה שיתרחשו מעשי טבח אחרים נגד הפלשתינים, על ממשלת ישראל להסכים לכך שכוח בין-לאומי מתאים יגן על העם הפלשתיני בשטחים הכבושים.

5. למען קידום המשא-ומתן עם אש"ף, קוראת הכנסת לממשלה להכליל את פינוי ההתנחלויות בסדר-היום של השיחות, כנושא ראשון במעלה, ולגשת בהקדם לדיונים על הסדר הקבע. תודה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת תופיק זיאד.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. זה כולל שרים. לכן הם צריכים לשבת ליד השולחן.

תחילה נצביע על הצעת הסיכום של סיעת חד"ש וסיעת מד"ע. נא לשבת. חברי הכנסת, מי תומך בהצעת הסיכום של סיעות חד"ש ומד"ע, כפי שהוצגה על-ידי חבר הכנסת תופיק זיאד? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 1

בעד הצעת הסיכום – 3

נגד – 90

נמנעים – 8

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ת' זיאד לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

שלושה תומכים, 90 מתנגדים, שמונה נמנעים. תודה. ההצעה לא התקבלה.

חברי הכנסת, מי תומך בהצעת הסיכום של יתר סיעות הבית, כפי שהוצגה לפנינו על-ידי חבר הכנסת אלי דיין? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 2

בעד הצעת הסיכום – 93

נגד – 1

נמנעים – 7

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת א' דיין נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, התוצאות הן: 93 תומכים, מתנגד אחד, שבעה נמנעים. אני מודיע שהצעה זאת התקבלה. אני מקווה שהדיון היום והצעת הסיכום יהיו פתח להשלמה ולאיחוי הפצע הקשה שנפצעה החברה הישראלית. תודה רבה, חברי הכנסת. אני מקווה שגם בסעיף הבא יהיה רוב גדול.

הודעת הממשלה על חזרתה מהחזרת הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי

התשנ"ד-1994, והצעתה להטיל על הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי לחזור ולדון בשלושה נושאים בהצעת החוק האמורה ביטוח בריאות, התשנ"ד-1994, והמשך הדיון בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. >

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום. אני מבקש את הקשבתכם. הסעיף הוא: הודעת הממשלה על חזרתה מהחזרת הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, והמשך הדיון בקריאה שנייה וקריאה שלישית.

אני רוצה לפרט במה מדובר; נא להקשיב. זה חשוב להצבעה.

בתאריך 10 בינואר 1994 החלה במליאת הכנסת הקריאה השנייה בהצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994.

לאחר שכמה חברי הכנסת נימקו את הסתייגויותיהם לשם החוק, ולאחר שחבר הכנסת יורם לס סיים לנמק את הסתייגותו, הופסקה הקריאה השנייה לפי דרישת הממשלה, על-פי האמור בסעיף 132(ב) לתקנון.

בתאריך 31 בינואר 1994 הודיעה הממשלה לפי סעיף 132 על חזרתה מהצעת החוק.

בתאריך 20 בפברואר 1994 הודיעה הממשלה ליושב-ראש הכנסת, שהיא חוזרת בה מהחזרת הצעת החוק, וזאת לפי סעיף 133 לתקנון, ומבקשת מהכנסת, על-פי סעיף 127(א) לתקנון, להטיל על הוועדה המשותפת להכנת חוק ביטוח בריאות ממלכתי לדון בשלושה תיקונים שפורטו במכתב האמור. והרי המכתב – וחשוב שתקשיבו:

"לכבוד יושב-ראש הכנסת,

אדוני היושב-ראש, הריני מתכבד להודיעך, כי הממשלה החליטה, על-פי סעיף 133 לתקנון הכנסת, לחזור בה מהחזרת הצעת חוק ביטוח בריאות, התשנ"ד–1994, ולהציע לכנסת, על-פי סעיף 127 לתקנון הכנסת, להטיל על הוועדה לחוק ביטוח בריאות לחזור ולדון בהצעת החוק האמורה של הממשלה בנושאים שלהלן ובתיקונים שיוצעו מטעמה:

1. הזיקה שבין חברות בקופת-החולים לבין ארגון העובדים שהיא קשורה בו.

2. בעניין הרשות המוסמכת לגבות את דמי ביטוח הבריאות כולם, או חלקם.

3. בעניין הטלת מס לרווחת האדם, שיאפשר מימון פעילות של קופות-החולים או ארגוני העובדים הקשורים בהן בנושאי חברה ורווחה, שייגבה במישרין על-ידי קופות-החולים, או ארגון העובדים הנ"ל, עד אשר תימצא דרך אחרת למימון פעילותם של ארגוני העובדים."

על החתום, "מיכאל ניר, ממלא-מקום מזכיר הממשלה".

חברי הכנסת, אני ממשיך: אנו נמצאים עתה בשלב של המשך הקריאה השנייה, לאחר שהממשלה חזרה בה מהחזרת החוק.

אני מבקש עכשיו מהשר שחל להביא את בקשת הממשלה בפני הכנסת.

משה נסים (הליכוד):

הוא כבר הביא.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אני מאפשר הצעה אחת לסדר, קצרה, מן המקום. זה הכול.

קריאות:

לא.

היו"ר ש' וייס:

סליחה, אנחנו עוד לא בהצבעה. חברים, תאמינו לי, יותר טוב ככה. כבר יש לנו ניסיון. אנחנו עתירי ניסיון. חבר הכנסת מהמקום, בקיצור.

חבר הכנסת דן תיכון, דבר, מהמקום.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש תקנון לכנסת.

היו"ר ש' וייס:

בוודאי.

דן תיכון (הליכוד):

וצריך להשתמש בסעיף 127, ואתה לא השתמשת, על-פי הפרסום שלך היום, כהלכה בסעיף 127. לאחר שאני התייעצתי עם היועץ המשפטי לכנסת, התייעצות אישית, הוא הסב את תשומת לבך, ואתה לפני כחצי שעה, שינית את סדר-היום.

להערכתי, כדי להשתמש בסעיף 127, היית צריך לחזור ולפתוח את הקריאה השנייה, להתחיל לדון בקריאה השנייה, ורק אז יכולה הממשלה להשתמש בסעיף 127.

אני מוחה על התנהגותו של היועץ המשפטי לכנסת, על שהתייעצות אישית הועברה, בתוך דקה אחת, אליך.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אני פשוט לא יודע במה מדובר. אבל יכול להיות שלא הספיקו להגיד לי. הייתי עם ראש ממשלת לטביה.

דן תיכון (הליכוד):

לפי סדר-היום – – –

היו"ר ש' וייס:

סליחה. מותר לדבר עם היועץ המשפטי של הכנסת. בשלוש השעות האחרונות לא ראיתי, הייתי עם הונגריה ולטביה.

אדוני השר המתאם, יש לך הערה לפני ההצבעה?

שר המשטרה מ' שחל:

כן.

היו"ר ש' וייס:

נשמע אותה ונעבור להצבעה. אני אשמח לראות את היועץ המשפטי לכנסת אחרי ההצבעה ולשאול אותו כיצד הוא דיבר אתי בלי שראיתי.

בבקשה, השר שחל.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הפנייה היא בהתאם לתקנון הכנסת. מהרגע שהממשלה חזרה בה מהחזרה, על-פי סעיף 133, החוק נמצא בקריאה שנייה, וסעיף 127 אומר – – –

דן תיכון (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אל תתווכח אתו. אחר כך תבוא לוועדת הפירושים, ואני אומר את זה ברוח טובה.

שר המשטרה מ' שחל:

סעיף 127 אומר: "בכל שלב של הדיון". זה שלב של דיון, ועל-פי זה אני מבקש מהכנסת להצביע על-פי סעיף 127.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. אתם כבר יודעים איך להצביע בהצבעות חשובות.

מי תומך בבקשת הממשלה, כפי שהצגתי אותה בפניכם בפרטי פרטים. ההצבעה החלה. נא ללחוץ על כפתורי ההצבעה כפי שצריך, ולהסתכל אם הצבעתכם נקלטה, כדי שלא תהיינה אי-הבנות.

הצבעה

בעד הצעת הממשלה – 70

נגד – 32

נמנעים – אין

הצעת הממשלה להטיל על הוועדה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי לחזור ולדון בשלושה נושאים בהצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד–1994,

נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, הרי התוצאות: 70 תומכים, 32 מתנגדים, אין נמנעים. לפיכך המשך הטיפול בחוק – כפי שמקובל על-פי תקנון הכנסת. תודה רבה.

אנחנו ממשיכים בסדר-היום.

בבקשה, ידידי, סגן היושב-ראש, חבר הכנסת עובדיה עלי, נא לקחת את הפיקוד.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ע' עלי:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיעכם, כי הונחו היום על שולחן הכנסת:

הצעת חוק שירות המדינה (משמעת) (תיקון מס' 9), התשנ"ד–1994, שהחזירה ועדת החוקה, חוק ומשפט לקריאה שנייה ולקריאה שלישית; הצעת חוק איסור הלנה (תיקוני חקיקה) (הוראות שעה), התשנ"ד–1994, שהחזירה ועדת הפנים ואיכות הסביבה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

ועוד הונחה החלטה בדבר תיקון טעות בחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ד–1993.

לקריאה ראשונה, מטעם ועדת החוקה, חוק ומשפט – הצעת חוק-יסוד: זכויות במשפט; הצעת חוק-יסוד: חופש הביטוי וההתאגדות; הצעת חוק-יסוד: זכויות חברתיות.

לדיון מוקדם – הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – קצבת נכות), התשנ"ד–1994, מאת חבר הכנסת דוד מגן; הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון – הגדרת בן משפחה), התשנ"ד–1994, מאת חברת הכנסת יעל דיין; הצעת חוק הבטחת הכנסה (תיקון – גמלת עולה), התשנ"ד–1994, מאת חבר הכנסת אפרים גור; הצעת חוק החינוך בישראל, התשנ"ד–1994, מאת חבר הכנסת יוסף בא-גד; הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (הגבלת שיעור קנס), התשנ"ד–1994, מאת חבר הכנסת חיים דיין; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – הגדרה כוללת של בן-זוג),

התשנ"ד-1994, מאת חברת הכנסת יעל דיין; הצעת חוק שירות הקבע בצבא-הגנה לישראל (גמלאות), התשנ"ד-1994, מאת חברת הכנסת יעל דיין; הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון – הגדרת בן משפחה), התשנ"ד-1994, מאת חברת הכנסת יעל דיין; הצעת חוק למיגור נגע גנבות רכב מנועי, התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת מאיר שטרית; הצעת חוק להגבלת פרסי הימורים, התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת רפאל איתן; הצעת חוק להסדר הימורים בספורט (תיקון – השימוש ביתרת ההכנסות), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק הגבלת ייצוא שירותי ביטחון על-ידי אזרחי ישראל, התשנ"ד-1994, מאת חברת הכנסת נעמי חזן; הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – מניעת כפל משרדים), מאת חבר הכנסת יוסף בא-גד; הצעת חוק המועצות האזוריות (בחירת ראש המועצה) (תיקון – חדילה מכהונה ובחירת ראש רשות חדש), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת דוד מגן; הצעת חוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות) (תיקון), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת בנימין טמקין; הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון – חיוב לשירות חיוני), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת גדעון שגיא; הצעת חוק שירותי ביטחון (תיקון – שחרור חיילים שנפצעו), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת דוד מנע; הצעת חוק הדיינים (תיקון – הגבלת כהונה), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת אברהם הירשזון; הצעת חוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה) (תיקון – חוזה לאספקת שירות חיוני), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת גדעון שגיא; הצעת חוק המוסדות להשכלה גבוהה (קביעת שר החינוך והתרבות את גובה שכר הלימוד), התשנ"ד-1994, מאת חברי הכנסת א' הירשזון וד' מגן; הצעת חוק חיילים משוחררים (החזרה לעבודה) (תיקון – קצבאות ילדים), התשנ"ד-1994, מאת חברי הכנסת א' הירשזון וד' מגן; הצעת חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) (תיקון – תנאי מעצר קטין), התשנ"ד-1994, מאת חברי הכנסת ד' מגן וא' הירשזון; הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון – שיעורי חינוך גופני), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת רפאל איתן; הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת עובד הרשות) (תיקון – מועד פרישה), התשנ"ד-1994, מאת חברי הכנסת ד' מגן וא' הירשזון; הצעת חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון – דרישה להחזרת מס שנגבה שלא כדין הארכת מועד), התשנ"ד-1994, מאת חברי הכנסת ד' מגן וא' הירשזון; הצעת חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים (תיקון – רוח מקסימלי לתרופות), התשנ"ד-1994, מאת חברי הכנסת ד' מגן, א' הירשזון וי' לס; הצעת חוק שירות לאומי (תיקון – תחילת ביצוע), התשנ"ד-1994, מאת חברת הכנסת לימור לבנת; הצעת חוק אימוץ ילדים (תיקון – אימוץ בין-ארצי), התשנ"ד-1994, מאת חברת הכנסת לימור לבנת; הצעת חוק השיפוט הצבאי (נציב קבילות החיילים) (תיקון – דוח למפקר המדינה ולוועדת הכנסת), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת דוד מגן; הצעת חוק שוויון זכויות האשה (תיקון – ביטול סעיף 5), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון – מימון בחירות חדשות), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת שאול יהלום; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – שיעור קצבת ילדים לנכה), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת יצחק לוי; הצעת חוק שוויון הזדמנויות בעבודה (תיקון – פרופיל רפואי צבאי), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת יורם לס; הצעת חוק העונשין (תיקון – התאגדות גזענית), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת חגי מירום; הצעת חוק העונשין (תיקון – הכרזה על התאגדות אסורה), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת חגי מירום; הצעת חוק-יסוד: חופש הביטוי וההתאגדות, מאת חבר הכנסת רן כהן וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק-יסוד: זכויות במשפט, מאת חבר הכנסת רן כהן וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק אימוץ ילדים (אימוץ בין-ארצי) (הוראת שעה), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק שיפוט בתי-דין רבניים (נישואים וגירושים) (תיקון – ביטול השיפוט הייחודי), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק המים (תיקון), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת בנימין טמקין; הצעת חוק תנועות "כך" "כהנא חי" "הוועד לביטחון בכבישים" "חרב דוד" (ארגון טרוריסטי והתאגדות בלתי מותרת), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת חגי מירום; הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (ניכוי בשל לימודים), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת אברהם הירשזון; הצעת חוק פיקדון ומחזור מכלי משקה, התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת דוד צוקר; הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון – מימון בשנת בחירות להסתדרות), התשנ"ד-1994, מאת חברי הכנסת רן כהן, א' פורז, א' דיין וש' בניזרי; הצעת חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון), מאת חבר הכנסת רחבעם זאבי; הצעת חוק חושפי שחיתויות (תיקון חקיקה), התשנ"ד-1994, מאת חבר הכנסת עמיר פרץ.

הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם

(תיקון מס' 16), התשנ"ד-1994

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ע' עלי:

חברי הכנסת אנו ממשיכים בסדר-היום – הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 16), התשנ"ד-1994, המובאת לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

יציג את הצעת החוק יושב-ראש ועדת הכנסת, חבר הכנסת חגי מירום.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, חברי, חברי הכנסת, אני מתכבד להגיש בקריאה שנייה, ואחר כך גם בקריאה שלישית, את הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 16), התשנ"ד-1994.

חברי הכנסת, בסעיף 13ד(א) נאמר, כי "חבר הכנסת שעשה אחת מאלה יהיה נתון לשיפוט של ועדת האתיקה של חברי הכנסת".

פסקת משנה (ב) אומרת: "נעדר משליש או יותר מכלל ימי הישיבות שקיימה הכנסת בכנס פלוני."

ועדת האתיקה של הכנסת, אשר לפניה הגיעו מקרים שבהם שרי ממשלה, ראש ממשלה לשעבר ואחרים נעדרו יותר משליש מימי הדיונים בכנסת, פנתה לוועדת הכנסת והמליצה להפחית במידת-מה ולאפשר נוסח האומר: "בסעיף 13ד(א)(2) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951, בפסקת משנה (ב), אחרי "שליש או יותר" יבוא: ואם הוא שר – מחצית או יותר".

כלומר, מבוקשת כאן איזו הקלה מטעם הכנסת לשרים, אשר עסוקים בעבודתם מחוץ לכנסת ומשמשים שליחי ציבור ומערכת ביצועית כל ימות השנה. מתבקשת, אם כן, האפשרות, שאם מדובר בשר, יהיה הבירור בוועדת האתיקה רק אם הוא נעדר מחצית או יותר.

זו ההצעה שוועדת הכנסת גיבשה עם חברי ועדת האתיקה. זו הצעה שעברה כאן בקריאה ראשונה, הישר מוועדת הכנסת, ואני הייתי אומר שחברים רבים בוועדת הכנסת תמכו בהצעה זו.

אני חושב שאין שחר לטענה, שאולי תיטען כאן – כבר נטענה כאן בעבר, בקריאה הראשונה – כאילו אנחנו מתירים לשרים שלא להיות בכנסת כלל, מתירים להם "לעשות חיים" ולא למלא את תפקידם כחברי הכנסת.

והנה יש מי שקושר זאת לחוק הנורבגי ואומר: אם הם רוצים להיות שרים ב-FULL TIME, ילכו ויהיו שרים ויעזבו את כיסאות חברי הכנסת. זה נכון, אבל השיטה הקונסטיטוציונית עדיין לא השתנתה. החוק הנורבגי טרם התקבל. אנחנו עדיין חיים בשיטה הנוכחית. וחזקה שאם ועדת האתיקה, חבר הכנסת דן תיכון, שחבר בה גם חבר סיעתכם, חבר הכנסת דן מרידור, וחבר בה חבר הכנסת יצחק לוי מהמפד"ל, וחברים בה גם חבר הכנסת חיים אורון ואחרים מהשמאל – אם הם התלכדו ביחד מאחורי ההמלצה הזאת, אני חושב שההמלצה היא סבירה.

דן תיכון (הליכוד):

למה לא הזמנת אותי? סוכם שתזמין אותי לוועדת הכנסת.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אין לי כל ספק שאתה הוזמנת, ואם לא באת אולי לא יכולת.

דן תיכון (הליכוד):

לא זכור לי שהצביעו בקריאה הראשונה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

חבר הכנסת דן תיכון, עברנו את כל התהליכים הללו.

דן תיכון (הליכוד):

זה לא הוגן.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

למה לך? אני מציע שאם יש לנו חילוקי דעות נישאר בחילוקי הדעות. אל נא תאשים אותי בחוסר הגינות.

דן תיכון (הליכוד):

סיכמנו כאן, וזה מופיע בפרוטוקול.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אתה יודע שאני מקפיד מאוד ששאלות שיש בהן חילוקי דעות יובאו להכרעה. כך אני נוהג בוועדתי וכך אני נוהג במליאה.

דן תיכון (הליכוד):

הרי אנחנו דחינו את ההצבעה בקריאה הראשונה, וסוכם שאתה תאפשר לי להופיע בפני ועדת הכנסת וודאי שתאפשר לי להסתייג.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אני חושב שהיית אפילו בדיון.

דן תיכון (הליכוד):

לא הייתי.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אולי היית ונטשת. אין לי מושג, אבל עם כל הכבוד הראוי, הכנסת לא יכולה לכופף את חקיקתה בפני הופעתך או אי-הופעתך בפני ועדה.

דן תיכון (הליכוד):

כאשר היושב-ראש מבטיח הוא צריך גם לקיים. הוא לא צריך להתחייב עוד.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אינני יודע אם העובדות הן כפי שאתה מדבר עליהן.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דן תיכון, אם תרצה אאפשר לך לומר את דבריך במשך דקה אחת או שתיים.

דן תיכון (הליכוד):

אני חושב שהוא פשוט לא – – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה, אם תרצה אני אאפשר לך לדבר.

דן תיכון (הליכוד):

הוא יודע היטב שבקריאה הראשונה התנגדתי לחוק הזה. כך סוכם בינינו.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דן תיכון, אני אאפשר לך לעלות ולדבר.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

חבר הכנסת דן תיכון, אתה יודע שלא רק במערכת יחסים פרלמנטרית רגילה אלא במיוחד במערכת היחסים בינינו לא הייתי עושה לך כדבר הזה, אלמלא לא שמתי את לבי לכך.

דן תיכון (הליכוד):

FACT זו גם כן עובדה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אני רוצה לבקש מהכנסת לתמוך בהצעת החוק הזאת, שהיא פרי של המלצות של שתי ועדות נכבדות – ועדת האתיקה וועדת הכנסת, ולהעביר את הצעת החוק הזאת בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת חגי מירום.

אנחנו עוברים כעת להסתייגויות. אני מודיע שלכל הסתייגות – חמש דקות. חבר כנסת שייקרא שמו ולא ימצא יאבד את תורו. לשם החוק, הסתייגות של חבר הכנסת רן כהן – איננו; חבר הכנסת אלי דיין – איננו. לסעיף 1 – חבר הכנסת דוד מגן, שיש לו הסתייגות אחת. לאחר מכן – חבר הכנסת רחבעם זאבי. אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת רן כהן, אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת רון נחמן, ואם הוא לא יהיה – חבר הכנסת יוסף בא-גד.

בבקשה, חבר הכנסת דוד מגן.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כפי שהקדים ואמר יוזם ההצעה, חבר הכנסת חגי מירום, שכבר נשמעו הכרזות כי יש סכנה לכיוון החוק הנורבגי. ואומנם, אני מאשר, בשלב הדין בוועדת הכנסת בהצעת החוק הזאת הזכרתי ואמרתי, כי חברי הממשלה שהם חברי כנסת צריכים לזכור שהם קודם כול חברי הכנסת ורק לאחר מכן חברי הרשות המבצעת.

לפי חשבון שערךנו, בממוצע, חבר ממשלה אינו משקיע בפעילות הכנסת יותר מאשר שעתיים או שעתיים-וחצי בשבוע. יכול להיות ששלושה שרים – שר הביטחון, שר העבודה והרווחה ושר האוצר משקיעים עוד כמה דקות. נניח שזה שלוש שעות בשבוע. האם חבר הכנסת חגי מירום בא לקבוע הקלות מיוחדות לשרים, כדי שידירו את רגליהם ממשכן הכנסת? אם את זאת אנחנו עושים, אני מציע לך לשקול בחיוב את ההצעות שאנחנו שומעים כבר מימי הכנסת העשירית, האחת-עשרה, השתים-עשרה, והיום – לאמץ את החוק הנורבגי. נפריד וננתק את הרשות המבצעת מחובת הנוכחות בכנסת, נדבר כאן עם ממלאי-מקומם של השרים. השרים ישבו בקריית הממשלה, במרחק 200-300 מטר מהמשכן, ונמשיך לנהל דו-שיח של חירשים, שממילא מתבצע גם כשהם יושבים כאן.

אני חושב שההצעה של חבר הכנסת חגי מירום, בכל הכבוד, היא הצעה מסוכנת. אנחנו מבדילים בין שני סוגים של חברי כנסת, כאלה שצריכים למלא את כל השבוע כאן במליאת הכנסת וכאלה שלא יצטרכו למלא אפילו שעתיים או שעתיים ומחצה, והכול בגלל חברותם ברשות המבצעת.

אני מרשה לעצמי להיות ביקורתי בנקודה הזאת, ואמרתי את הדברים הללו גם לחבר הכנסת מירום בישיבת ועדת הכנסת, משום שיש לי ניסיון גם כחבר הממשלה. חבר הממשלה צריך להתייחס לכנסת בדחילו ורחימו. סדר-היום של הכנסת עולה בחשיבותו על סדר-יומו של השר.

הצעתי, והדבר כתוב בהסתייגות כאן, להתפשר ולהסכים עם חבר הכנסת מירום, שראש הממשלה וסגנו – וסגנו יכול להיות על-פי בחירתו – פעם שר החוץ, יכול להיות שר הביטחון, יכול להיות מישו אחר – במלים אחרות, שני חברי הממשלה הבכירים ביותר, שמבקשים למצות את עיקר זמנם מחוץ למשכן, שהשניים הללו יהיו יוצאים מן הכלל. הרעיון שמבקש חבר הכנסת מירום לבטא כאן לגבי כלל השרים, יכול להתייחס לאותם שני שרים – ראש הממשלה וסגנו. ההצעה לא נתקבלה. לכן היא מופיעה כאן בהסתייגות. אני מקווה שבשלב ההצבעה חברי הכנסת יתעשתו ויקבלו את ההסתייגות.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת דוד מגן.

חבר הכנסת זאבי – איננו; חבר הכנסת רן כהן – איננו; חבר הכנסת רון נחמן – איננו; חבר הכנסת יוסף בא-גד – איננו. חבר הכנסת חגי מירום רוצה להשיב על ההסתייגויות, בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אתה מאפשר לי?

היו"ר ע' עלי:

בבקשה, חבר הכנסת דן תיכון. חבר הכנסת חגי מירום, אני מציע שתעלה לדוכן כדי שנבטיח שהמסתייגים שלא נכחו באולם לא ידברו.

דן תיכון (הליכוד):

אני מוחה פעם נוספת. לא זה היחס. אני חושב שהחוק אינו טוב. זה לא בית-ספר כאן שמנהלים יומן, וודאי שאין לשחרר את השרים מן החובה לבוא לכנסת מדי יום ביומו. הם חברי כנסת לכל דבר. הם לא התפטרו מן הכנסת. לו רצו להשתחרר, היו צריכים לנהוג כפי שנוהג שר החקלאות – הוא איננו חבר כנסת, ואין חובה שהוא יבוא לכאן. לכן, הם חייבים לבוא מדי יום ביומו ולנהל את ענייני הממשלה מן הלשכות שלהם בתוך בניין הכנסת.

חבל שלא ניתן לי להביע את דעתי בוועדת הכנסת. אני חושב שהחוק אינו טוב ואינו במקום, הוא רוצה לבוא חשבון עם חברי הכנסת מן האופוזיציה, הוא משחרר את השרים מן החובה לבוא לכנסת מדי יום ביומו. ה"רף" שניתן לשרים, שלא בצדק, גבוה מן ה"רף" שניתן לחברי כנסת. אומר לך זאת,

אדוני יושב-ראש ועדת הכנסת, חבר כנסת שאתה יודע ששיעורי ההופעה שלו בכנסת הם מן הגבוהים ביותר בכנסת.

לכן, אני מתפלא על שמצאת לנכון להעלות את ה"רף" לשרים ונתת להם את האפשרות להיעדר לפחות מ-50% של ישיבות מליאת הכנסת. זה פשוט לא טוב. זה מה שנקרא – להגניב את החוק הנורבגי בדרך עקיפה. זו מחאתי.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת דן תיכון.

יושב-ראש ועדת הכנסת, בבקשה. רבותי, בתום דבריו אנחנו מצביעים.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

האם צלצלו, אדוני?

היו"ר ע' עלי:

כן, צלצלו מזמן.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת רחבעם זאבי, אני יודע, קראתי בשמך ולא היית כאן.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני מתנצל.

היו"ר ע' עלי:

קראתי בשמם של כל המסתייגים. הם לא היו כאן.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

זה דווקא נדיר – – –

היו"ר ע' עלי:

יושב-ראש ועדת הכנסת ביקש להשיב למסתייגים שהיו כאן. זה באמת נדיר שאתה לא נמצא, אבל לא היית. מה לעשות?

רחבעם זאבי (מולדת):

יש גם דרישות פיסיות.

היו"ר ע' עלי:

ברור.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, חבר הכנסת דן תיכון, אילו ישבתי בספסלי האופוזיציה בשעה זו, אני יכול להעלות על דעתי שגם אני הייתי מנסה להציג את העניין הזה כאילו הממשלה עושה לעצמה כאן הקלות. אבל אני חושב שזה לא המצב. ואני רוצה להגיד כאן, שאילולא באו – – –

דן תיכון (הליכוד):

שולחן הממשלה ריק, ואתה משחרר אותם.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דן תיכון, במקום לזעוק, תגייס רוב נגד.

דן תיכון (הליכוד):

לא אגייס רוב נגד. הוא יודע שיכולתי להפיל את החוק הזה בקריאה ראשונה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת תיכון, אפשרתי לך לדבר לפני משורת הדין. עכשיו אני מבקש לאפשר לחבר הכנסת חגי מירום להשלים את דבריו.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אילולא באו חברי הכנסת חיים אורון, יצחק לוי ודן מרידור לבקש מהוועדה את התיקון הזה, הייתי חש עצמי נגוע אולי באיזו מחשבה קואליציונית, או אולי במחשבה לא שקולה. אבל אני מוכרח להגיד בכל הכנות הראויה, שאני רואה בכך, לא היתר לשרים שלא להיות בכנסת, אלא דווקא גישה מתחשבת קצת בעבודתם מחוץ למשכן. אין זה סוד, חברי הכנסת, שבפני ועדת האתיקה באו עניינים הקשורים לראש הממשלה, לשר הביטחון, לשר החוץ, לשר האוצר. תחשבו על האנשים האלה. לפי הנוהל הנוכחי מותר להם להיעדר רק שליש אחד. זה נראה לי, וגם לוועדת האתיקה, במיוחד לוועדת האתיקה, אשר חוללה את זה, טעון תיקון.

ואני רוצה להזכיר לחברי הכנסת, ובמיוחד לחברי חבר הכנסת דוד מגן, שלא מדובר כאן בהצעת חוק של חגי מירום, זאת הצעת חוק של ועדת הכנסת; היא ורק היא הגישה את הצעת החוק הזאת. והיוזמה לכך יצאה דווקא, אני מוכרח להגיד כאן את האמת, מחברי ועדת האתיקה, שעמדו נבוכים ביותר כשהיו צריכים לדון במשמעת של ראש ממשלה.

דן תיכון (הליכוד):

תרשה לי לתקן. היוזמה לחוק באה כתוצאה מפנייה שלי אל ועדת האתיקה. אתה יודע את זה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אולי. אולי זה חולל את הדין המשמעותי.

דן תיכון (הליכוד):

כשרצו להעמיד לדין חברי כנסת ונתנו פטור לשרים, כתבתי מכתב. כתוצאה מזה באה היוזמה לחוק.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

חבר הכנסת דן תיכון, יוזמתך אולי העלתה את התלונות, יוזמתם העלתה את החקיקה.

ולכן אני אומר פה, חברי חברי הכנסת, אני מבקש להעביר את הצעת החוק בקריאה שנייה ושלישית. תודה רבה.

דן תיכון (הליכוד):

בכנסת הבאה אתה תרצה לבטל את החוק.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת תיכון, כל אופוזיציה שואפת לשבת ליד שולחן הממשלה.

דן תיכון (הליכוד):

אני מביע את דעתי.

היו"ר ע' עלי:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 16), התשנ"ד-1994. לשם החוק יש הסתייגות של חבר הכנסת רן כהן. נא להצביע.

הצבעה מס' 4

בעד התיקון של חבר הכנסת רן כהן לשם החוק – אין

נגד – 16

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת רן כהן לשם החוק לא התקבל.

היו"ר ע' עלי:

16 נגד, אין בעד, אין נמנעים. הסתייגותו של חבר הכנסת רן כהן לא התקבלה.

לשם החוק יש הסתייגות של חבר הכנסת אלי דיין. נא להצביע.

אלי דיין (העבודה):

אני מסיר אותה.

היו"ר ע' עלי:

אחרי ההצבעה אין להסיר. את זה אומרים לפני שמצביעים, לא אחרי.

הצבעה מס' 5

בעד התיקון של חבר הכנסת א' דיין לשם החוק – 1

נגד – 13

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת א' דיין לשם החוק לא התקבל.

היו"ר ע' עלי:

אחד בעד, 13 נגד, אין נמנעים, ההסתייגות של חבר הכנסת אלי דיין לשם החוק לא התקבלה. אנו מצביעים על שם החוק כהצעת הוועדה.

הצבעה מס' 6

בעד שם החוק, כהצעת הוועדה – 11

נגד – 4

נמנעים – אין

שם החוק, כהצעת הוועדה, התקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 11, נגד – 4, אין נמנעים. שם החוק אושר כהצעת הוועדה.

לסעיף 1 יש הסתייגות של חבר הכנסת דוד מגן.

הצבעה מס' 7

בעד התיקון של חבר הכנסת ד' מגן לסעיף 1 – 4

נגד – 10

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ד' מגן לסעיף 1 לא התקבל.

היו"ר ע' עלי:

ארבעה בעד, עשרה נגד. ההסתייגות של חבר הכנסת דוד מגן לסעיף 1 לא התקבלה.

לסעיף 1, הסתייגות של חבר הכנסת רחבעם זאבי.

הצבעה מס' 8

בעד התיקון של חבר הכנסת ר' זאבי לסעיף 1 – 4

נגד – 10

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ר' זאבי לסעיף 1 לא התקבל.

היו"ר ע' עלי:

ההסתייגות של חבר הכנסת זאבי לסעיף 1 לא התקבלה. לאותו סעיף, הסתייגות של חבר הכנסת רן כהן.

הצבעה מס' 9

בעד התיקון של חבר הכנסת רן כהן לסעיף 1 – 5

נגד – 12

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת רן כהן לסעיף 1 לא התקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 5, נגד – 12. ההסתייגות של חבר הכנסת רן כהן לסעיף 1 לא התקבלה.

לאותו סעיף – הסתייגות לחבר הכנסת רון נחמן.

הצבעה מס' 10

בעד התיקון של חבר הכנסת רון נחמן לסעיף 1 – 8

נגד – 12

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת רון נחמן לסעיף 1 לא התקבל.

היו"ר ע' עלי:

שמונה בעד, 12 נגד, ההסתייגות של חבר הכנסת רון נחמן לסעיף 1 לא התקבלה.

לסעיף 1 – הסתייגות לחבר הכנסת יוסף בא-גד.

הצבעה מס' 11

בעד התיקון של חבר הכנסת י' בא-גד לסעיף 1 – 4

נגד – 12

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת י' בא-גד לסעיף 1 לא התקבל.

היו"ר ע' עלי:

ארבעה בעד, 12 נגד, ההסתייגות של חבר הכנסת בא-גד לסעיף 1 לא התקבלה.

אנו מצביעים על סעיף 1 כהצעת הוועדה.

הצבעה מס' 12

בעד סעיף 1, כהצעת הוועדה – 12

נגד – 5

נמנעים – אין

סעיף 1, כהצעת הוועדה, התקבל.

היו"ר ע' עלי:

12 בעד, חמישה נגד. סעיף 1 אושר כהצעת הוועדה. חבר הכנסת חגי מירום, האם אפשר לעבור להצבעה על החוק בקריאה שלישית?

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

כן.

היו"ר ע' עלי:

ובכן, מי בעד הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 16), התשנ"ד–1994, בקריאה שלישית?

הצבעה מס' 13

בעד החוק – 13

נגד – 6

נמנעים – אין

חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 16),

התשנ"ד–1994, התקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 13, נגד – 6. חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 16), התשנ"ד–1994, אושר בקריאה שלישית.

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 97), התשנ"ד-1994

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ע' עלי:

אנחנו ממשיכים בסדר-היום: הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 97), התשנ"ד-1994, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. יציג את ההצעה יושב-ראש ועדת הכספים, חבר הכנסת גדליה גל. בבקשה.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מביא לקריאה שנייה ושלישית את הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 97). הצעת חוק זו, שנדונה בקריאה ראשונה ביום 7 בפברואר 1994, מובאת היום לקריאה זו.

עיקרה של ההצעה הינו הטלת מס בשיעור של 35% על רווח ההון הריאלי של קופות הגמל מניירות ערך זרים ועל ריבית ודיבידנד המשתלמים בגין ניירות ערך אלה. כיום, הכנסותיהן של קופות הגמל פטורות ממס, ומטרת התיקון היא ליצור אחידות בין החיוב במס על השקעות של יחידים בניירות ערך זרים, שעומד כיום על 35%, לבין החיוב במס על השקעות של קופות הגמל. ההצעה מונעת הבחנה בלתי מוצדקת בין שיעור המס על יחידים לבין שיעור המס על קופות הגמל.

להצעת חוק זו יש הסתייגויות, בעיקר לשיעור המס, אבל אני מניח שההסתייגויות האלה באו כדי לאפשר להביע דעה, משום שאני מניח שגם חברי הכנסת יסכימו שלמען השמירה על האחידות יש לדאוג, שאם שיעור המס ליחידים הוא 35%, יהי כך גם על קופות הגמל, ואני מבקש לדחות את ההסתייגויות ולקבל את הצעת החוק כפי שהיא מובאת לקריאה שנייה ושלישית. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת גדליה גל.

רבותי חברי הכנסת, אנחנו עוברים כעת להנמקת ההסתייגויות. לכל מסתייג יעמדו חמש דקות לכל הסתייגות. מי שלא יהיה נוכח במליאה בשעה ששמו ייקרא, יאבד את תורו.

חבר הכנסת חיים אורון – איננו. חבר הכנסת אלי גולדשמידט, בבקשה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הצעת החוק שבה מדובר מכירה באפשרות של קופות הגמל להשקיע בניירות ערך זרים, דבר שמבטא ליברליזציה בתחום שוק ההון והוא עוקב אחרי צעדי ליברליזציה אחרים בשוק ההון בתחום של רכישת ניירות ערך זרים על-ידי קרנות נאמנות ועל-ידי יחידים. מעבר לעובדה הזאת, שהיא ברוכה כשלעצמה, אני תמה מדוע מצאה הממשלה, כשמדובר בקופות גמל, להטיל מס בשיעור דומה למס שמוטל על רווחי הון ריאליים, כשמדובר בקרנות נאמנות ויחידים, ואומר מדוע.

החוסך הממוצע – אני לא רוצה להגיד "הקטן", כיוון שזה ביטוי לא נאות – ומרביתנו נמנים עם הסקטור הזה, יודע שקופת גמל הינה מסלול של חיסכון לטווח ארוך, מסלול שיש בו ביטחון סוציאלי, שאמור לבוא לידי ביטוי בגמר תקופה של עבודה או תקופה ארוכה של הרבה מאוד שנים. בניגוד לקרנות נאמנות ובניגוד לניירות ערך זרים, שנקנים ישירות על-ידי יחידים, הרי הנזילות של קופת הגמל, מבחינתו של היחיד שרוכש בה זכויות של עמית, היא בעייתית, היא נמוכה, כיוון שהוא צריך להמתין תקופה ארוכה עד אשר קופת הגמל הופכת להיות, מבחינתו, קופת גמל נזילה.

לא כן לגבי מי שקונה יחידות השתתפות בקרן נאמנות. הוא יכול היום לקנות, מחר למכור; היום לקנות, בעוד חודש למכור. אין עליו שום מגבלה שמקטינה את אפשרות הנזילות או את אפשרות המימוש המיידי. הוא הדין לגבי היחיד שרוכש ניירות ערך זרים: היום הוא קונה, בעוד שבועיים הוא מוכר.

תמיד למדנו שיש מגמה, ומגמה נכונה, של האוצר, בכל הממשלות, לעודד חיסכון לטווח ארוך. לעודד חיסכון לטווח ארוך, פירושו של דבר לתת העדפות למי שחוסך לטווח ארוך על פני מי שחוסך בצורה אחרת, קרי בצורה של – היום קונה, מחר מוכר, כאשר הדברים נזילים והם קרובים למימוש מדי יום ביומו.

אחת הדרכים בזמנה, בעבר הרחוק יותר, היתה תוכניות החיסכון בבנקים. אם היית משאיר את כספך במשך שלוש שנים, חמש שנים, תלוי בתקופה שבה נוצרו אותן תוכניות חיסכון, היית מקבל, מעבר להצמדה מלאה למדד, גם אחוז ריבית מסוים, ואותה ריבית היתה פטורה ממס הכנסה. אני צודק, חבר הכנסת דן תיכון? אני יודע שאתה בקיא בנושא ומכיר אותו.

הנושא של פטור ממס על ריבית היה בבחינת עידוד של הציבור הרחב שלא להוציא את הכסף על מוצרי צריכה מיידיים, או להשתמש בו באופן מיידי, וליצור מצב, אולי פטרנליסטי מבחינת הממשלה, שרצתה לספוג כסף מהציבור, רצתה שלציבור יהיה, מה שקרוי באנגלית INCENTIVE, יהיה לו תמריץ שלא להשתמש בכסף הזה מדי יום ביומו, ולכן נתנו הטבות במס למי שחסך תקופת חיסכון ארוכה בתוכניות חיסכון.

גם היום בקופות גמל, כמו בתוכניות ביטוח חיים, יש אלמנט של עידוד, יש הכרה בסכום מסוים, הן לזיכוי והן לניכוי ממס הכנסה. אבל רוב הציבור במדינת ישראל שמשקיע בקופות גמל הוא ציבור השכירים. אצל ציבור השכירים הנושא של ניכוי וזיכוי ממס הכנסה מחייב הגשת דוח. הרבה שכירים לא עוסקים בזה ולא יכולים ליהנות מאותה הטבה. ההטבה היחידה שיכולה לאבחן את קופת הגמל מקופות אחרות – – –

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

השכירים לא משקיעים בקופות גמל.

אלי גולדשמידט (העבודה):

מדוע? שכירים לא משקיעים בבנקים?

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

אלה בעיקר עצמאים. שכירים – בקרנות הפנסיה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

לא בהכרח. יש הרבה מאוד שכירים שמשקיעים בקופות גמל בנקאיות. היום בכלל – נולד ילד, אתה משקיע בעבורו בקופת גמל; אדם מקבל איזה סכום כסף גדול, הוא שם אותו בקופת גמל; קרן השתלמות משתחררת, הוא שם את הכסף בקופת גמל. ההבדלים בין עצמאים ובין שכירים היטשטשו מאוד בנושא מסלולי החיסכון, וכל אחד עושה על-פי מיטב הבנתו ולפי צרכי הכסף המיידיים שלו. אם הוא יצטרך לרכוש דירה בכסף, הוא לא ישקיע אותו בקופת גמל, כיוון שבקופת גמל הוא צריך להמתין הרבה שנים.

דן תיכון (הליכוד):

15 שנה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

15 שנה, בדיוק.

ושבו אני אומר: השכיר או החוסך המצוי לא בקיא בכל השאלות של הרכב קופת הגמל. קופת גמל, משקיעה חלק באגרות חוב, משקיעה חלק במטבע-חוץ, משקיעה חלק, במידה מסוימת, במניות, משקיעה חלק, במקרה הזה, גם בניירות ערך זרים. יש סל שלם בתוך קופת הגמל. אני יכול להבין את עמדת שלטונות המס, שמאז ומתמיד מעדיפים אחידות במס. לדידם של שלטונות מס הכנסה אחידות במס היא תפיסה נכונה, אבל אנחנו כממשלה או ככנסת צריכים לעשות הכול על-מנת לעודד את הציבור להשקעות לטווח ארוך ולא השקעות שאפשר לממש אותן מדי יום ביומו, אז לפחות שידע

האיש שהולך אל הבנק לבנות את סל ההשקעות שלו בהתאם: קצת במניות, קצת בקופות גמל, קצת במטבע-חוץ. כל אחד על-פי טעמו ועל-פי צרכיו.

אבל, אם צריך או אם אתה מושקע בקופת גמל, כמו שאומר ידידי חבר הכנסת דן תיכון, 15 שנה, בלי יכולת לממש, איזה תמריץ יהיה לו להחזיק את הכסף באותה קופת גמל אם שיעור המס שיוטל עליה יהיה אותו שיעור שיוטל בקטע של ניירות ערך זרים במכירתם, כמו במקרה של קרן נאמנות? איזה תמריץ אנחנו נותנים לו?

אם אנחנו באמת לא יכולים להגיע למצב של אפס מס – הייתי רוצה שזה יהיה אפס מס בקופת גמל, ואני מדגיש: רק בקופת גמל – אני חושב שמן הדין, וזאת הצעתי בהסתייגות, ששיעור המס יהיה 25%, על-מנת לעשות את ההבחנה בין המשקיע בקופת הגמל לבין המשקיע בקרן הנאמנות הנזילה או בנייר הערך הזר. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת אלי גולדשמידט.

חבר הכנסת דוד מגן, בבקשה.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ההסתייגות משותפת לחבר הכנסת ויינשטיין ולי. לא אכפת לי שהוא יציג אותה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת ויינשטיין, בבקשה.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, זה כדי לחסוך בזמן, וחבר הכנסת ויינשטיין ינמק את ההסתייגות הרבה יותר טוב ממני.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני לא בטוח, אבל תודה.

אדוני היושב-ראש, הצעת החוק דנה בסוגיית קופות גמל. אני מסכים עם ההצעה. אבל יושב כאן יושב-ראש ועדת הכספים, ואני מבקש להפנות את שימת לב הבית לכמה דברים.

בקופות גמל משקיעים עשרות אלפים, מחסכונותיהם, לתקופה ארוכה.

דן תיכון (הליכוד):

600,000 איש.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

הם מצפים לכך שבהגיע מועד הפירעון הם יקבלו תמורה נאותה בעבור כספם. אלה חסכונות של אנשים קשי יום לפעמים, שמשקיעים במשך 15 שנה, ולאחר מכן ממשיכים בחיסכון לפעמים בסכום של 20 שקל, לפעמים 100 ולפעמים 200 שקל. הם מצפים שבכסף הזה ינהג בתבונה מי שצריך לנהוג בו.

והנה, לפני למעלה מעשר שנים ישבה ועדת-בייסקי, ועדת חקירה בעניין מניות הבנקים. היא המליצה חד-משמעית, שייאסר על בנקים לנהל קופות גמל. מה משמעות הדבר שמישהו מנהל את הכסף שלי ושל עשרות אלפי משקיעים, כשהכספים שהצטברו הם עשרות מיליארדי שקלים עד עכשיו?

אדם שמשקיע, אולי היום הוא פנסיונר, שואל את עצמו: מה הפקתי? או אדם צעיר שמשקיע, הוא שואל: מה אני אפיק מהחיסכון הזה? האם החיסכון בטוח?

כשהבנקים מנהלים את הקרנות משמעות הדבר שיש להם השפעה על השקעת הכספים, על השקעת החסכונות האלה. וכשיש להם השפעה על השקעת הכספים הללו, כשיש להם אינטרס, אינטרס שהוא לא תמיד קבוע, הרי יש חשש לכאורה שהכספים האלה, החסכונות האלה, לא יושקעו באפיקים, נקרא לזה אובייקטיביים, אלא באפיקים אינטרסנטיים.

אני לא רוצה כאן מעל במה זו – אולי עשרות אלפים צופים בנו עכשיו – להאשים מישהו, להאשים בנק או בנקים. אבל מעצם העובדה שהכספים האלה מושקעים על-ידי הבנקים, שיש להם אינטרסים ישירים, זה לא יכול להביא לאופטימום. זו הסכנה.

לכן ועדת-בייסקי ממליצה שהבנקים לא ינהלו את הקרנות. הפרדה. אני שומע שהממשלה עומדת להגיש לנו הצעת חוק ברוח ועדת-בייסקי.

דן תיכון (הליכוד):

הלוואי. לא ברוח בייסקי.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני שומע שזה יהיה ברוח בייסקי. מייד אומר מהי הסכנה. אני קורא לעמיתי, ליושב-ראש הוועדה, חבר הכנסת גדליה גל: אני מציע שניזהר כולנו מלהעלות לדיון את מה שעומד להיות.

אני שומע שעומדים להציע הצעות לגבי קופות גמל, אבל לא קופות גמל לקצבה. משמעות הדבר, שעל הבנקים ייאסר לנהל קופות גמל ויובטחו זכויות העמיתים וכו' וכו', כפי שכתוב בדוח ועדת-בייסקי.

אבל קרנות הפנסיה לקצבה, שרובן נתונות בידי ההסתדרות, החוק יפסח עליהן. מה משמעות הדבר? החוק יפסח על קרנות הפנסיה של ההסתדרות. כלומר, הוא יבוא ויאמר לי, לחוסך: אתה תהיה מוגן בפני אינטרסנטים, שהם לא יפעילו את האינטרס שלהם. תהיה מוגן אם אתה חוסך בבנקים. אם אתה חוסך בקופות גמל שאינן לקצבה, במה שנקרא קופות גמל בנקאיות, "עוצמה", "צור" וכל השמות היפים האלה, שם אתה תהיה מוגן. המחוקק יגן עליך. אבל אתה משקיע בקרנות פנסיה הסתדרותיות, כשגם היום, חבר הכנסת תיכון, ההסכמים הקיבוציים מאלצים עובדים לחסוך בקרנות פנסיה של ההסתדרות לפנסיית יסוד, זה לא שונה. אתה לא תהיה מוגן. כלומר, ההסתדרות תיקח את כספי החוסכים לקרנות הפנסיה.

היום יש 400,000 איש, דהיינו מיליון נפש במשפחות, ומי שישקיע בקרן פנסיה של ההסתדרות, לגביו יימשך המצב שבו ההסתדרות מנהלת את ההשקעות האלה ואת החסכונות האלה. דהיינו האדם, האזרח יחסוך לפנסיה לכל חייו, והכספים האלה יושקעו על-ידי גורמים, שגם הם הסתדרותיים, במפעלים של ההסתדרות, או הקרובים לה. זה דבר שמבקר המדינה מתריע עליו, ואחת לכמה שנים הוא מציין בדוחות את הפגם הנוראי הזה, איך השקעות של אנשים יקרים – כל אחד הוא יקר, מי שחוסך הוא בוודאי יקר, הוא נותן את אמונו – איך כספים של אנשים שהשקיעו בקרנות הפנסיה של ההסתדרות, איך הכספים האלה הושקעו באינטרסים של ההסתדרות והם מפיקים פירורים. שילמו בפרה וקיבלו בקושי את העור שלה.

אנחנו יודעים רק דוגמה אחת, איך משנת 1970 עד 1984, גם בימי האינפלציה הגדולה, השקיעו קרנות הפנסיה של ההסתדרות את כספן באיגרות חוב צמיתות, דהיינו בלתי צמודות, במפעלים של חברת העובדים, והערך של הכספים האלה, שהושקעו באינטרסים של ההסתדרות, מגיע היום לכ- 400 מיליון שקל, כשהפנסיונרים – תשמעי, חברת הכנסת דיין, אני יודע שאת שייכת לקבוצה שקוראת תיגר – הפנסיונרים האלה שהיום יושבים בבית, מקבלים 1,000 שקל לחודש. ההסתדרות קיבלה את הכספים הללו של קרנות הפנסיה, השקיעו את זה באינטרסים של ההסתדרות, ערך הכספים מגיע ל-400 מיליון שקל, אבל האנשים קיבלו רק 19 מיליון שקל חזרה ולא 400 מיליון שקל, שזה ערך איגרות החוב הבלתי צמודות.

יעל דיין (העבודה):

אתה מדבר על חוק של שבוע הבא.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

סליחה, אני מדבר על קרנות גמל. בשבוע הבא תשמעי אותי כאן אולי שעתיים. בשבוע הבא תשמעי אותי שעתיים. בכנסת מותר לי לדבר על כל מה שאני רוצה, כשכתוב קרנות גמל; קרנות גמל הן קרנות גמל לקצבה ולא לקצבה.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, היות שחברת הכנסת דיין מגלה בקיאות ויודעת על מה חבר הכנסת ויינשטיין ידבר בעוד שבוע או שבועיים – – –

יעל דיין (העבודה):

יש חוק.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, אני אומר לך כחבר ועדת הכספים, הוא מדבר לעניין. כדאי שתאזיני. הוא מדבר לא רק לעניין אלא גם דברי טעם.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני מבטיח לך שאני אעמוד כאן ואנמק 25 הסתייגויות למעלה משעתיים, על כל נושא ונושא.

אולי קשה לשמוע את מה שאני אומר. אולי יושבים בבית עשרות אלפי פנסיונרים, והם שואלים את עצמם: למה אני מקבל 1,000 שקל כשכל ח"י לקחו ממני כספים יום יום, חודש חודש, ורימו אותי?

הכנסת הזאת צריכה לומר את דברה ואני אומר את דברי. זה זועק. וזה רק מקרה אחד.

יעל דיין (העבודה):

אני מסכימה אתך.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

לכן אני מבקש, יש לי עוד כמה דקות, תני לי בבקשה לסיים את התזה.

היו"ר ע' עלי:

אין לך עוד דקות.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

יש לי, אדוני. יש לי שלוש הסתייגויות כפול חמש זה 15, פחות קריאות ביניים – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת ויינשטיין, יש לך שתי הסתייגויות.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

שלוש, אדוני. יש לי הסתייגות לשם, ועוד שתיים. 15 דקות.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת ויינשטיין, אתה צודק, הטעות של סגנית מזכיר הכנסת. היא רשמה לי שתיים; מגיעות לך שלוש. לכן יש לך עוד חמש דקות.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

עוד חמש דקות, מלוא החופן. תודה לסגנית מזכיר הכנסת וליושב-ראש.

מה שקורה הוא, שמבקרת המדינה ממליצה להסתדרות לשלם חזרה לקופות. ומה אומר מנהל האגף לביטחון סוציאלי בהסתדרות? הוא מתנגד לכך. כך כתוב בדוח המבקר. אני מבקש לקרוא את זה. תשמעו, אדוני היושב-ראש וחברי הכנסת גל ותיכון, האחד מול השני, זה הבית כרגע.

האגף לביטחון סוציאלי בהסתדרות, שהוא צריך להיות זה שמגן ולוחם למען הפנסיונרים, אומר: אין עניין לקבל חזרה את 400 מיליון השקל.

דן תיכון (הליכוד):

300 מיליון.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

היום זה 400 מיליון.

דן תיכון (הליכוד):

אני חישבתי את זה ל-1 בינואר 1993.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

בבקשה, אני אומר לך 400 מיליון.

הוא אומר: לא, אי-אפשר לקבל את הכסף, וזה מקרה אחד.

לכן, חבר הכנסת גדליה גל, אני מבקש ממך דבר אחד ואני מפציר בך: צלצל, בבקשה, מחר לאוצר. אני מכיר אותך כבעל יושר אינטלקטואלי. נכון, אתה איש פוליטי. כולנו אנשים פוליטיים ומייצגים אינטרסים, וזה טבעי. נבחרנו לייצג אינטרסים אלו או אחרים. זה לא דבר רע לייצג אינטרס, אם זו שכוונה, אם זו עיר, אם אלה מושבים, אם אלה קיבוצים, אם זה משק פרטי. צלצל מחר, בבקשה, לאוצר ותאמר לשר האוצר שלא תהיה מוכן להביא לוועדה חוק שבו יגידו שמפרקים אינטרסים, בצדק – את הבנקים מקופות הגמל, ולא מפרקים את ההסתדרות מקופות הפנסיה שלה. כי קופות גמל בחוק זה אותו מושג, אלא שיש קופת גמל בנקאית ויש קופת גמל לקצבה שזה 90%, 95%, ואלה ההסתדרותיות. לא יעלה על הדעת שיוגש לנו חוק שבו האינטרסים האלה יישמרו. ונגרמו נזקים.

אביא רק עוד דוגמה אחת, זועקת לשמים. קופת גמל לקצבה נתנה ל-40 מנהלים בהסתדרות זכויות מיוחדות, שבערכים אקטואריים שוות 40 מיליון שקל. זה כתוב שחור על גבי לבן – מנהלים

בהסתדרות. הם נכנסו לקופת פנסיה בהסדר מיוחד וקיבלו הסדר מיוחד ששוויו 40 מיליון שקל, מיליון שקל לכל מנהל בהסתדרות.

לכן, אני מנצל את הבמה הזאת בעוד מועד, בהסתייגות לקופת גמל, לחוק, והחוק צריך אותה. ההצעה היא הצעה, דנו בה בוועדה ונאשר אותה.

אבל אנחנו לא יכולים, עשר שנים לאחר ההתמוטטות הבנקאית, להשלים עם מצב בלתי נסבל, אי-אפשר לקבל אותו ואי-אפשר להשלים אותו, ואני מצפה שבדברי התשובה שלך להסתייגויות אולי תאמר מה אתה חושב, כי העובדות ידועות לך. האם תהיה מוכן להעלות לדיון בוועדה שלך הצעה שבה יהיה כתם כזה? זה יהיה כתם לא רק על הרוב בוועדת הכספים, והרוב מתבקש לאשר הצעות, אלא זה יהיה כתם יותר מאשר על הוועדה, ואמרתי הרבה בכך. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת אריאל ויינשטיין.

חבר הכנסת דן תיכון – אחרון הדוברים. ישיב חבר הכנסת גדליה גל, בתום דבריו של חבר הכנסת דן תיכון. חבר הכנסת תיכון, אתה תדבר על כל ההסתייגויות יחד?

דן תיכון (הליכוד):

יש לי ברירה? אני אחרון.

היו"ר ע' עלי:

אין לך ברירה. יש לך 15 דקות, אתה לא חייב לנצל אותן.

דן תיכון (הליכוד):

אני אנצל אותן ועוד איך.

אדוני היושב-ראש, תרשה לי לפתוח בהערה לסדר-היום, מאחר שנמנע מאתי לנמק את ההערה לגבי התקנון, בדיון הקודם שעסק בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, ובשל השימוש הציני שעשה יושב-ראש הכנסת בסעיף 127. יושב-ראש הכנסת, אם ימשיך להיכנע לגחמותיו של ראש הממשלה, אזי לא יתקיימו עוד בכנסת דיונים לגופו של עניין. אני רוצה להסביר לך, אדוני היושב-ראש, את מה שקרה כאן, כי משום-מה בשל צעקותיו של ראש הממשלה, פחד וחשש יושב-ראש הכנסת להעניק לי את זכות הדיבור.

הממשלה דרשה להשתמש בסעיף 127 לתקנון, כדי להעביר את הצעת חוק ביטוח הבריאות שלה חזרה לוועדה המיוחדת. אני רוצה לקרוא בפני המליאה את אשר אמר יושב-ראש הכנסת ב-10 בינואר 1994, כשהשר, נציג הממשלה דאז, שר הבריאות חיים רמון, דרש להפסיק את הדיון בחוק ביטוח בריאות ממלכתי והפעיל את סעיף 132(ב) לתקנון.

לאחר שהיושב-ראש קרא את הודעת הממשלה והשר חיים רמון נימק את הודעת הממשלה, עליתי לכאן והצעתי לממשלה להשתמש בסעיף 127 ולא בסעיף 132(ב). סעיף 127 הוא אותו סעיף שהממשלה העזה היום ברוב חוצפתה להשתמש בו כדי להעביר את החוק לדיון חוזר בוועדה המשותפת.

אני קורא את אשר אמר יושב-ראש הכנסת: "סעיף 127 הוא אפשרי אם הממשלה או יושב-ראש ועדת הכנסת רוצה להשתמש בו. אבל הם ביודעין לא רוצים להשתמש בו. הם לא רוצים להשתמש בו כי הם לא מתכוונים לפנות לדיון נוסף בוועדה, לא בחוק כולו ולא בסעיף מסעיפיו. הם לא מסתירים את העובדה הזאת מפנינו, וגם יושב-ראש הוועדה וגם שר הבריאות לא הסתירו את הסיבה המדויקת, הברורה והחד-משמעית מדוע הם מבקשים את ההפסקה. אין פה שום דבר מתחת לשולחן. מבחינה זאת, אם תום-לב פירושו אמירת אמת, נאמרה פה האמת. אני לא מתאר לעצמי שהם לא אמרו את האמת, כי היא כל כך נוקבת וכל כך פרובלמטית, פוליטית וציבורית. ודאי שלו הם היו בוחרים את המסלול של סעיף 127, היינו הולכים על-פי התקנון במסלול של 127.

"עכשיו אני שואל: אתה, שר הבריאות רוצה להשתמש במסלול של 127? – לא. אדוני השר, אתה רוצה בשם הממשלה? – לא" – עונה השר רמון – "לפיכך, אנחנו הולכים על-פי מה שאתם מבקשים. אנחנו עוברים עכשיו לאותו סעיף שהשר ביקש על-פיו". שימו לב, הפסקה בדיון.

אני מציע לממשלה להשתמש בסעיף 127, ובא לכאן יושב-ראש הכנסת ואומר: לא בסעיף 127, רק בסעיף 132(ב). היום בא לכאן יושב-ראש הכנסת ואומר: בואו נשתמש בסעיף 127, לאחר שדחה את הטיעון שלי להשתמש ב-127 ב-10 בינואר 1994.

בוא נראה, אדוני היושב-ראש, מה אומר סעיף 127: "בכל שלב של הדיון בקריאה השנייה רשאית הכנסת, לפי הצעת הממשלה או יושב-ראש הוועדה, להטיל על הוועדה לחזור ולדון בהצעת החוק כולה או בשאלה שהכנסת תפרש בהחלטתה". אני חוזר ואומר: בכל שלב של הדיון. הדגש הוא בדיון. זאת אומרת, צריך היה יושב-ראש הכנסת לחדש את הדיון בקריאה שנייה בחוק ביטוח בריאות ממלכתי. משלא עשה כך, לא יכול היה לקבל את הפנייה של הממשלה להשתמש בסעיף 127. ואכן, אני מחזיק ביד את סדר-היום – – –

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

לא העבירו לפי סעיף 127.

דן תיכון (הליכוד):

העבירו לפי 127. תאמין לי.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

לא לפי 133?

דן תיכון (הליכוד):

לא. לפי 133 חזרה בה הממשלה מן החזרה, אבל העבירו לוועדה לפי סעיף 127.

אני קורא את סדר-היום עד כחצי שעה לפני ההצבעה: "ב. הודעת הממשלה על חזרתה מהחזרת הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד–1994, והצעתה להטיל על הוועדה לחוק ביטוח בריאות לחזור ולדון בשלושה נושאים בהצעת החוק האמורה (ראה נספח א')". אדוני היושב-ראש, זה היה סדר-היום עד למועד שבו הלכתי להתייעץ התייעצות פרטית עם אחד היועצים המשפטיים של הכנסת. נכנסתי אליו בשעה 18:00 בערך ואמרתי לו: אני רוצה להתייעץ אתך התייעצות אישית, פרטית; אני מבקש, אם טענתי תיראה בפניך, אתה לא הולך ליושב-ראש הכנסת או ללשכת המזכיר ומפנה את תשומת לבו. הוא אמר לי: אני מבטיח לך. לאחר שהצגתי בפניו את השגיאה בניסוח סדר-היום, הוא אמר לי: אתה צודק, אני לא אשתמש בזה. לא חלפה יותר מרבע שעה, 15 דקות קטנות, הוא רץ ללשכת מזכיר הכנסת. מזכירות הכנסת שינתה את סדר-היום, כדי לעמוד בתקנון.

אם טוען יושב-ראש הכנסת שהוא לא ידע, הרי המצב חמור פי כמה וכמה. זאת אומרת, הלכו פקידים ועל דעת עצמם שינו את סדר-היום כדי לאפשר לממשלה להתקדם, והממשלה לא יכולה היתה להתקדם, ויושב-ראש הכנסת – יש לי חשד וחשש שידע על כך. ואני מצר שוב על היועץ המשפטי שעשה שימוש רע בהתייעצות אישית, שהרי אם אי-אפשר לסמוך על היועצים המשפטיים של הכנסת, אנה אנחנו באים. הם משרתים לא רק את נשיאות הכנסת ואת היושב-ראש, הם צריכים לשרת גם את חברי הכנסת. חובה היתה עליו לשמור סוד ולא לרוץ למזכירות ולא לשנות על דעת עצמו את סדר-היום. אין הוא רשאי לעשות זאת, ואם יושב-ראש הכנסת ידע, אסור היה לו לעשות שימוש ציני בתקנות כפי שהוא עשה. מצד אחד הוא אומר שאין אפשרות להשתמש בסעיף 127, אבל כשהממשלה פונה אליו הוא פתאום מוצא את הדרך להשתמש בסעיף 127, וזו מחאתי.

ועכשיו אני עובר לחוק.

היו"ר ע' עלי:

אני מציע לך, חבר הכנסת דן תיכון, על פניהן הטענות שלך נשמעות רציניות. ברצותך, אתה יכול להפנות אותן לוועדת הפירושים, שהיא תיתן פסיקתה בסוגיה הזאת.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני סגן היושב-ראש, יושב-ראש הישיבה, תרשה לי לומר לך שאני הבאתי את הסוגיה הזאת לוועדת הפירוש, והיושב-ראש חזר על הפרשנות שלו כפי שקראתי אותה כאן, וברוב של החברים נשארתי במיעוט. לכן, לעתים אני שואל את עצמי שאלה אחת – – –

היו"ר ע' עלי:

היום?

דן תיכון (הליכוד):

לא, לפני שבוע-וחצי בסך הכול. היושב-ראש ידע אז שהממשלה לא תשתמש בסעיף 127. הוא כל כך היה בטוח שהיא לא תשתמש בסעיף 127, עד כי ביום שלישי לפני כשבועיים פחות יום נתכנסה ועדת הפירוש, על-פי בקשתי, ואז הוא חזר וקרא את הקטע שקראתי זה עתה. זאת אומרת, הוא כל כך היה בטוח שהממשלה לא תשתמש ב-127, עד כי הוא חזר על הנימוק שלו כפי שבא לכלל ביטוי בדבריו ביום 10 בינואר 1994, כשנתקבלה אז דרישתו של השר רמון, שגם היא נעשתה בניגוד לתקנון.

יושב-ראש הכנסת שגה היום שגיאה חמורה ביותר. אני מבקש ממנו שיקיים דיון עם היועצים המשפטיים של הכנסת, ואני שואל ורוצה לדעת מי שינה את התקנון של הכנסת על דעתו או שלא על דעתו של יושב-ראש הכנסת.

היו"ר ע' עלי:

אתה מדבר על סדר-היום של הכנסת, לא על התקנון.

דן תיכון (הליכוד):

כן, סדר-היום, סליחה. אני חושב שזה חמור מאוד, כי סדר-היום של הכנסת מחייב את הכנסת, ואי-אפשר לשנות אותו על-פי רצונו של מישהו זה או אחר, אפילו לא יושב-ראש הכנסת – הוא צריך לנמק – ודאי שלא על-פי הצעתם של פקידיים שמייצגים את עצמם בעניין הזה. אני יודע שזה חמור מאוד מה שאני אומר, אבל אני לא אוותר בעניין הזה.

עכשיו לעניין החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 97). אני רוצה להיות ענייני ולא לדבר כאן על קרנות הפנסיה. צדקה חברת הכנסת יעל דיין, יש לנו זמן די והותר בשבוע הבא כדי – – –

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני מבין שדברי הפתיחה שלך עד עכשיו היו ענייניים והדברים על קרנות הפנסיה לא ענייניים ולכן אתה לא רוצה לדבר על כך.

דן תיכון (הליכוד):

לא לא. חבר הכנסת ויינשטיין, לו שמעת את הפתיח שלי לא היית מעיר את ההערה שלך. הסברתי בדיוק מדוע לא ניתנה לי זכות הדיבור בעת הדיון על השימוש בסעיף 127, בשל גחמותיו וגערותיו של ראש הממשלה ביושב-ראש הכנסת, שנראה נפחד ביותר כאן מעל הדוכן.

לגבי פקודת מס הכנסה, תיקון מס' 97. החוק צודק. המיסוי הזה משמש הגנה בפני חשיפת קופות הגמל והיכולת שניתנת להן להשקיע בחוץ-לארץ. אם תבטל את המס הזה במקור בשיעור של 35%, המשמעות יכולה להיות כזו שאם תהיה גיאות בארצות-הברית, יכולות קופות הגמל לקחת את כספי החוסכים בארץ ולהשקיע בארצות-הברית, כי בהעדר מיסוי על הרווחים שם, יכול להיות שבאותה תקופה זה יהיה קל, נוח ורווחי להשקיע את כספי העמיתים – – –

היו"ר ע' עלי:

יש לך עוד שתי דקות.

דן תיכון (הליכוד):

לכן אני חושב שההגנה הזאת צריכה להינתן.

השאלה העיקרית היא, האם צריך בכלל לאפשר לקופות הגמל להשקיע בחוץ-לארץ. תרשה לי לומר לך, אדוני יושב-ראש ועדת הכספים, נדמה לי שיש כאן טעות בהגדרות, ונדמה לי שלא נתנו את הדעת על רווחים שמקורם בריבית ו'0e בדיבידנד, האם הם חלק מהרווח הריאלי או לא, ואיך מחשבים את העניין. אבל בעיקרון אני נגד מתן רשות לקופות גמל להשקיע בחוץ-לארץ. נכון שהיתה עד לפני כמה שבועות גיאות עצומה בשוק ההון, וחיפשו אפיקים חדשים להשקעות, וחשבו שאם קופות הגמל ישקיעו רק במשק הישראלי, הרי הן גדולות מדי על המשק הישראלי, וכדי שהבורסה לא תגאה צריך לאפשר לה להשקיע את כספי קופות הגמל, החיסכון לטווח ארוך, בחוץ-לארץ, בשיקומו של המשק האמריקני, שהרי כבר גמרנו לשקם את המשק הישראלי.

והנה, לא חלפו ימים רבים מן הרגע שהחוק הזה עבר בקריאה ראשונה, ובמקום גיאות יש לנו משברון בשוק ההון הישראלי. אני לא הייתי ממליץ לפני קופות הגמל שלנו להשקיע כספים בשוקי ההון בחוץ-לארץ. אני חושב שיש להן מה לעשות כאן. אני מודאג מן העובדה שקופות הגמל השקיעו כ-14%

מהערך הנכסי שלהן, זאת אומרת מסך של כ-90 מיליארד שקל, 14% במניות, באופציות, בניירות ערך להמרה, איגרות חוב להמרה. אני חושב שזה מסוכן מדי, ספקולטיבי מדי. מדובר כאן בחיסכון מוסדי לטווח ארוך, שממנו יחיו החוסכים לעת זיקנתם משיפרשו ממקום העבודה שלהם לאחר 15 שנות חיסכון. אלה הכספים שמהם הם יחיו. אני לא הייתי ממחר לתת להן רשות להשקיע באיגרות חוב בחוץ-לארץ.

כאמור, המיסוי בשיעור של 35% מונע את החשיפה הטוטלית, מגן קצת על ההשקעות בארץ, הוא טוב. לטעמי, הוא גבוה מדי, 25% מספיקים, ובשלב השני לאחר הרפורמה במטבע-חוץ, שכנראה תהיה השנה, אם תהיה השנה, הייתי חושף את ההשקעה הזאת על-ידי הנמכת שיעור הריבית.

כאמור, הצעד מוגזם מדי, מכוון לתקופת גיאות, שכנראה חלפה עברה לפחות בשלב הזה. זה מתן רשות להשקעות רחוקות מאתנו. זו תמיכה של המשק הישראלי, שצריך לצמוח, בשיקומו של המשק בחוץ-לארץ, קרי, בשיקומו של המשק האמריקני. עוד אבסורד בחיינו ובשוק ההון. אינני מבין את החיפזון, אבל כאמור, המס בעיקרו צודק. על שיעור המס אפשר להתווכח.

הי"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת דן תיכון.

יושב-ראש ועדת הכספים, אתה מבקש להשיב על ההסתייגויות? בבקשה.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנחנו רגילים לדרך שבה חברי הכנסת מנצלים את הבמה גם להרחיב וגם לגלוש לנושאים אחרים. הדבר גם מקובל וגם לגיטימי, ולזה, בין השאר, נועדה הבמה הזאת. אבל אני בדברי התשובה שלי רוצה לעסוק בנושא שלפנינו, אם כי אומר כמה הערות.

נושא קופות הפנסיה, חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, יידון בשתי פאזות. בשבוע הבא, אני מניח, תהיה הזדמנות רחבה וארוכה לעסוק בחוק קופות הגמל (הוראת שעה), או אפילו פחות משעה – אם כשאומרים הוראת שעה מתכוונים לשנה, הרי בחוק שיונח לפנינו אנחנו מדברים על שמונה חודשים בלבד.

אשר לקופות הגמל, אני רוצה קודם-כול לרענן את זיכרונך, חבר הכנסת ויינשטיין, שאיש לא מונע מאנשים להקים קופות גמל משל עצמם, שלא במסגרת הבנק. אני יכול לומר לך, שקופת הגמל שאני חסכתי בה היא קופת גמל עצמאית, מנוהלת יפה מאוד, בלי שיש לה חסות הבנק.

אבל ראוי לזכור שמסקנות ועדת-בייסקי הובאו לפני הציבור לפני שמונה שנים, אם אינני טועה, ומאז חל שינוי דרמטי בפעילות של הבנקים ובפעילות שוק ההון בכלל. כולנו יודעים שחלק ניכר מההלוואות שפירמות היו נוהגות בעבר לקבל במערכת הבנקאית, היום הן עושות את זה בשוק ההון ואינן נזקקות

לבנקים, והפעילות של הבנקים בשוק ההון ירדה באופן דרמטי מאז דוח-בייסקי. אני חוזר ומזכיר ומזהיר את עצמנו, בלי שאני מערער חלילה במשהו על המסקנות של בייסקי לגבי מה שהיה לפני עשר שנים – שלא ניתן היום את התשובה לעשר השנים הקרובות על-פי מה שהיה נכון לפני עשר שנים. כאשר אני נשאל בהזדמנויות שונות אם יכול להיות משבר בעתיד, התשובה שלי – שמשבר יכול להיות, אבל הוא לא יהיה המשבר כפי שהיה. לכן, עלינו להיזהר ממתן תשובות היום לפי מה שהיה אתמול. אבל כאמור, אני מניח שבעוד כחודש-וחצי או חודשיים יונח על שולחן הכנסת החוק שמסדיר את קרנות הפנסיה והחיץ בין לבין המערכת הבנקאית, והדברים ידועים ובוודאי יידונו כאן באריכות.

חבר הכנסת אלי גולדשמידט, אתה דיברת, בצדק, בשבחן של קופות הגמל, להבדיל מקרנות הנאמנות, אבל שכחת להזכיר שאחת הסיבות לכך שאנשים הולכים לקופות הגמל, שם החיסכון הוא ל-15 שנה, הן ההטבות הנאות מאוד שהם מקבלים במס בזמן שמעבירים לקופות הגמל את הכספים מההכנסות.

אלי גולדשמידט (העבודה):

השכירים לא נהנים מזה.

דן תיכון (הליכוד):

תרשה לי להעיר הערה. חבר הכנסת אורון השמיע טענה כזאת בהסתמך על דוח מבקר המדינה. מה שאני יכול לומר, שגם ציבור השכירים שמפריש לקרנות פנסיה לא משלם מס הכנסה על הפרשות המעביד. כך שהמצב די דומה.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

עדיין יש פער. אני יודע מה קרה כשאני הפרשתי לקופת גמל עד אותו סכום שמוכר, הרי לא כל סכום שמפרישים זכאי להנחות במס.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

כל מה שרציתי לומר הוא, שלכל מסלול יש ההטבות שלו והסגנון שלו.

אם אני מבין את הצעת החוק שלפנינו, היא באה ליצור אחידות במס שמשלמים על תשואה שמקבלים. במסלול של יחיד, כאשר יש לו רווחים הוא משלם 35%. אני לא מציע שנעשה הבדל בין המסלול של קופות הגמל, כי אני חושש שהצעה לקבוע מס בשיעור של 25% היא לא תוצאה של איזו בדיקה יסודית, אלא ש-25% זה פחות מ-35%, את זה גם אני יודע. כשמתחילים במסלולים בלתי אחידים יודעים איפה מתחילים ולא יודעים איפה גומרים. חבר הכנסת ויינשטין הציע – במקום 35% לקבוע 33%. אנחנו יכולים ללכת כך עד אין-סוף.

אני הייתי מציע שנישאר במסלול של 35%, גם מהטעם שאמר חבר הכנסת דן תיכון, אם כי גם חבר הכנסת דן תיכון היה רוצה לראות פיזור ההשקעה של קופות הגמל, והשקעה של חלק בחוץ-לארץ נותנת איזה פיזור ומהווה גם ביטחון מסוים. אבל 35%, גם אליבא דדן תיכון, יוצרים איזה מחסום בפני ריצה דוהרת להשקיע בחוץ-לארץ. ועל כן, אני מציע – – –

דן תיכון (הליכוד):

זה הארגומנט היחיד – – –

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

אם מצאנו ארגומנט משותף אחד גם זה טוב.

אני מציע לדחות את ההסתייגויות ולקבל את ההצעה כלשונה. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת גדליה גל, יושב-ראש ועדת הכספים של הכנסת.

אנחנו עוברים להצבעה בקריאה שנייה על הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 97), התשנ"ד-1994.

בעד התיקון של חבר הכנסת ח' אורון לשם החוק – 2

נגד – 8

נמנעים – 1

התיקון של חבר הכנסת ח' אורון לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 2, נגד – 8, אחד נמנע. הסתייגותו של חבר הכנסת אורון לא נתקבלה.

חבר הכנסת אלי גולדשמידט הסיר את ההסתייגות שלו. לשם החוק יש הסתייגות גם של חברי הכנסת דוד מגן ואריאל ויינשטיין.

הצבעה מס' 15

בעד התיקון של חברי הכנסת ד' מגן וא' ויינשטיין לשם החוק – 3

נגד – 9

נמנעים – אין

התיקון של חברי הכנסת ד' מגן וא' ויינשטיין לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 3, נגד – 9, אין נמנעים. התיקון של חברי הכנסת דוד מגן ואריאל ויינשטיין לשם החוק לא נתקבל.

אני מעמיד להצבעה את שם החוק, כהצעת הוועדה.

הצבעה מס' 16

בעד שם החוק, כהצעת הוועדה – 8

נגד – 1

נמנעים – אין

שם החוק, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

שם החוק אושר כהצעת הוועדה. חבר הכנסת גדליה גל, אני שם לב שאתה לא מצביע. זה מקרה, או שזה לא נקלט?

אנחנו עוברים להצבעה בסעיף 1.

הצבעה מס' 17

בעד התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 1 – 3

נגד – 7

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 3, נגד – 7, אין נמנעים. התיקון של חבר הכנסת דן תיכון לא נתקבל. חבר הכנסת גולדשמידט הסיר את הסתייגותו. נצביע על הסתייגותו של חבר הכנסת אריאל ויינשטיין.

הצבעה מס' 18

בעד התיקון של חבר הכנסת א' ויינשטיין לסעיף 1 – 3

נגד – 8

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת א' ויינשטיין לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

שלושה בעד, שמונה נגד, אין נמנעים. התיקון של חבר הכנסת ויינשטיין לא נתקבל. נעבור להצבעה על הסתייגות של חבר הכנסת דן תיכון לפסקה (2)(ג).

הצבעה מס' 19

בעד התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לפסקה (2)(ג) – 3

נגד – 7

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לפסקה (2)(ג) לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 3, נגד – 7, אין נמנעים. התיקון של חבר הכנסת דן תיכון לפסקה (2)(ג) לא נתקבל.

נעבור להסתייגות של חבר הכנסת אריאל ויינשטיין באותו סעיף.

הצבעה מס' 20

בעד התיקון של חבר הכנסת א' ויינשטיין לפסקה (2)(ג) – 3

נגד – 7

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת א' ויינשטיין לפסקה (2)(ג) לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 3, נגד – 7, אין נמנעים. התיקון לא נתקבל. אנחנו עוברים להצבעה על הסתייגות של חבר הכנסת דן תיכון לפסקה (2)(ד).

הצבעה מס' 21

בעד התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לפסקה (2)(ד) – 3

נגד – 7

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לפסקה (2)(ד) לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד התיקון – 3, נגד – 7, אין נמנעים. הסתייגותו של חבר הכנסת דן תיכון לפסקה (2)(ד) לא נתקבלה.

אני עובר להצבעה על סעיף 1, כהצעת הוועדה.

הצבעה מס' 22

בעד סעיף 1, כהצעת הוועדה – 7

נגד – 3

נמנעים – אין

סעיף 1, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד סעיף 1 כהצעת הוועדה – 7, נגד – 3, אין נמנעים. סעיף 1, כהצעת הוועדה, נתקבל.

חבר הכנסת גדליה גל, האם אפשר להצביע בקריאה שלישית?

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

כן.

היו"ר ע' עלי:

מי בעד הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 97), התשנ"ד–1994?

הצבעה מס' 23

בעד החוק – 8

נגד – 3

נמנעים – אין

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 97), התשנ"ד–1994, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 8, נגד – 3, אין נמנעים. חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 97), התשנ"ד–1994, נתקבל.

הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 13), התשנ"ד-1994

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ע' עלי:

אנחנו עוברים להצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 13), התשנ"ד-1994.

אני מזמין את חבר הכנסת גדליה גל, יושב-ראש ועדת הכספים. אני מזכיר לחברי הכנסת, יש הסתייגות אחת של חבר הכנסת דן תיכון. בתום דברי יושב-ראש ועדת הכספים, תהיה הסתייגות אחת במשך חמש דקות וניגש להצבעה, לכן לא כדאי להתפזר.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הצעת חוק זו, שנדונה בקריאה ראשונה ביום 31 בינואר 1994, מובאת לקריאה שנייה ושלישית. הצעת החוק עוסקת בתיקונים מספר לחוק ניירות ערך:

א. מסלול מהיר – ניתנת אפשרות לרשות לניירות ערך להחיש את הטיפול והאישור של תשקיפים במקרים מסוימים המצדיקים זאת.

יודגש שאין הכוונה למתן הקלות כלשהן מבחינה מהותית, אלא יש כוונה לאפשר קידום בתור לטיפול בתשקיף על-מנת לעמוד בלוח הזמנים באותם מקרים שבהם הטיפול מסובך ומורכב.

הצעת החוק הממשלתית התייחסה לשני סוגים של מקרים, שבהם ניתן יהיה להפעיל את המסלול המהיר הנ"ל – תשקיפים המוצאים במסגרת הפרטה של חברת ממשלתית ותשקיפים המוצאים לצורך מכירת מניות הבנקים.

ועדת הכספים סברה שאין מקום להפלות בעניין זה בין חברות ממשלתיות לבין חברות אחרות שמפאת גודלן הטיפול בהן מסובך, ולפיכך הוסיפה הוועדה להצעת החוק גם תשקיפים המוצאים בידי חברות גדולות שההון העצמי שלהן יהיה מעל סכום מסוים שיקבע שר האוצר, באישור ועדת הכספים, וכן תשקיפים של תשלובות של חברות.

ב. "מסלול ירוק" – ניתנת אפשרות לרשות לניירות ערך לקבוע מעין "מסלול ירוק" לטיפול בתשקיפים, דהיינו, עריכת בדיקה חלקית או מקוצרת באותם מקרים שבהם שוכנעה הרשות לניירות ערך כי החברה עמדה בכל דרישות החוק. למשל, כאשר מדובר במנפיק העוסק בעסקים הדומים לאלה שתוארו בתשקיפים קודמים שעברו בדיקה מלאה.

ג. ההצעה כוללת גם תיקונים מספר שמטרתם לייעל את עבודת הבורסה, וביניהם דרך קבלת החלטות הדירקטוריון בקשר לסירוב לרשום נייר ערך למסחר בבורסה ושינויים בתקנון.

ד. תיקון נוסף מתייחס להארכת תוקפן של ההוראות המאפשרות התקנת תקנות בנושא רכישת שליטה, הצעות ניירות ערך למשקיעים פרטיים – תופעה שהתרחבה לאחרונה מאוד – וכן הסדרים הנוגעים לצמצום ניגודי עניינים בין חברה שניירות הערך שלה רשומים למסחר בבורסה לבין בעלי השליטה בה.

הואיל ונושאים אלה טרם הוסדרו בחוק, מוצע להאריך את תוקפם של ההסדרים הקיימים בתקנות למשך שנתיים נוספות, עד מרס 1996, בתקווה שבמשך תקופה זו יוסדרו הנושאים הנ"ל בחקיקה הראשית.

להצעת החוק יש הסתייגות אחת, של חבר הכנסת דן תיכון, המתייחסת לכך שאין מקום לאפליה לטובה של חברה ממשלתית בקשר לטיפול מהיר בתשקיף שלה.

דומני שוועדת הכספים נתנה את התשובה, ועל כן אני מבקש מראש לדחות את ההסתייגות הזו, ובכך תמנעו ממני את הצורך לעלות לכאן שנית. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה ליושב-ראש ועדת הכספים של הכנסת.

אני מזמין את חבר הכנסת דן תיכון. יש לך הסתייגות אחת, חמש דקות.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אינני מבין מי הגה את רעיון החקיקה המוזרה הזאת. אם באים אלינו בחקיקה מן הסוג הזה, בעצם כאילו אמרו לנו שמשוהו לקוי בממלכת הבורסה וברשות לניירות ערך, וכנראה בשני המוסדות הללו יש סחבת גדולה, ולכן צריך למצוא דרך איך וכיצד לשפר את עבודת הבורסה והרשות לניירות ערך.

אני לתומי סברתי, לפחות עד שהממשלה הגישה את הצעת החוק הזו, שבאה במקור להפלות לטובה תשקיפים של חברות ממשלתיות, שיש אחידות, כולם שווים בפני הרשות לניירות ערך, כל אחד כשהוא בא, מקבל את המספר שלו –

היו"ר ע' עלי:

דן תיכון (הליכוד):

– – עומד בתור, וכשמגיע תורו, התשקיף שלו נבדק. לא ראיתי בשנים האחרונות, ובעיקר בשנה האחרונה, כשיש גיאות בכל מה שקשור בהנפקות חדשות, שהרשות לניירות ערך ו\010 הבורסה, כל אחד מן המוסדות הללו בנפרד או שניהם גם יחד, קיפחו מישהו מן המנפיקים.

סבור הייתי שכל אחד שווה, כאמור. והנה, בא משרד האוצר והציע לנו הצעת חוק שיוצרת "מסלול ירוק" בפני חברות ממשלתיות. אני שואל את עצמי: מדוע יש לקצר את הדרך לחברות ממשלתיות ואילו חברה פרטית צריך להאריך לה את הדרך? לאחר שהנושא הזה לובן בוועדת הכספים, עשו לי טובה ואמרו לי: או.קיי. הקושיה והשאלה שהעלית יש בהן משום ההיגיון; אנחנו נפלה חברות גדולות ומבוססות בהשוואה לחברות קטנות ופחות מבוססות.

אני חושב שחוק שמפלה בין גדול לקטן ובין קטן לגדול ונותן עדיפות לחברות גדולות ולחברות ממשלתיות על-פני חברות אחרות, קטנות וללא מרפקים, איננו טוב.

התנגדתי לחוק הזה מקורה בעצם בעובדה שהחוק הזה מביע אי-אמון במוסד, שהוא אחד הטובים והמתפקדים כהלכה, קרי: הבורסה לניירות לערך והרשות לניירות ערך.

אפליה שנייה עושה החוק כשהוא מפלה חברות גדולות על-פני חברות קטנות. אני אינני יכול לתת יד לאפליה מן הסוג הזה, כשהיא לא במקומה.

כאמור, אין פגור, החוק איננו נחוץ, אבל למישהו במשרד האוצר אצה כנראה הדרך, שלא על-פי הכללים השוויוניים והאחידים, ועל כך אני מצר. כאמור, אצביע נגד. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת דן תיכון. אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 13), התשנ"ד–1994. לסעיף 1 יש הסתייגות של חבר הכנסת דן תיכון. מי בעדה?

בעד התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 1 – 3

נגד – 5

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 3, נגד – 5. ההסתייגות לא נתקבלה. מי בעד סעיף 1 כהצעת הוועדה?

הצבעה מס' 25

בעד סעיף 1, כהצעת הוועדה – 6

נגד – 3

נמנעים – אין

סעיף 1, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 6, נגד – 3. סעיף 1, כהצעת הוועדה, נתקבל.

קריאות:

היו"ר ע' עלי:

אם אתם רוצים שאנחנו נמשיך להצביע, אני מבקש שיהיה כאן שקט.

רפאל אלול (העבודה):

הס. הס.

היו"ר ע' עלי:

הציניות הזאת היא לא במקומה. קוראים כאן סעיפים, איש לא שומע על מה מצביעים ואחר-כך יש אי-הבנות. כאן עוסקים בחקיקה ולא בדבר של מה בכך. אני מבקש שיהיה שקט.

ובכן, סעיף 1 נתקבל כהצעת הוועדה. לסעיפים 2-8 אין הסתייגויות. מי בעד הסעיפים – יצביע.

הצבעה מס' 26

בעד סעיפים 2-8 – 6

נגד – 3

נמנעים – אין

סעיפים 2-8 נתקבלו.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 6, נגד – 3. הסעיפים אושרו כהצעת הוועדה. סיימנו את ההצבעה בקריאה שנייה. נעבור עתה להצבעה בקריאה שלישית. מי בעד הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 13), התשנ"ד–1994, בקריאה שלישית – יצביע.

הצבעה מס' 27

בעד החוק – 6

נגד – 3

נמנעים – אין

חוק ניירות ערך (תיקון מס' 13), התשנ"ד–1944, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 6, נגד – 3. ובכן, הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 13), התשנ"ד–1994, אושרה בקריאה שלישית.

הצעת חוק הכנסת (מספר חברים בוועדות), התשנ"ד–1994

(קריאה ראשונה)

היו"ר ע' עלי:

רבותי, חברי הכנסת, אנחנו ממשיכים בסדר-היום. הנושא האחרון שעל סדר-יומנו הוא הצעת חוק הכנסת (מספר חברים בוועדות), התשנ"ד–1994, בקריאה ראשונה. הצעת החוק היא של חבר הכנסת חגי מירום, והוא כבר על הדוכן. בבקשה.

חגי מירום (העבודה):

תודה רבה, אדוני.

אדוני היושב-ראש, חברי, חברי הכנסת, אני מתכבד להגיש כאן את הצעת חוק הכנסת (מספר חברים בוועדות), התשנ"ד–1994. חברי הכנסת, בסעיף 21(ג) לחוק-יסוד: הכנסת נקבע: "מספר החברים בוועדה קבועה לא יעלה על 15, ובוועדת החוץ והביטחון ובוועדת הכספים לא יעלה על 17". זה היה קבוע בחוק-יסוד: הכנסת. אנחנו מציעים כאן תיקון, שלפיו מספר חברי הוועדה ייקבע בחוק רגיל, בחוק הכנסת, כך נקרא לו. יש לנו איזו מחשבה להתחיל חוק חדש, שהוא חוק הכנסת, ולהכניס בתוכו הוראות שהן מעל לתקנון אבל מתחת לחוק-יסוד: הכנסת. נתייחס אל הוראות אלה כאל הוראות חוק רגיל. נוכל לשנותן מעת לעת, ולא נצטרך להרגיש את חרדת חוק היסוד.

אנחנו מציעים, אם כן, לקבוע בסעיף קטן (ג), שבוועדת הכנסת תהיינה מיוצגות כל סיעות הכנסת. זה היה הדבר העיקרי שרצינו כאן.

תראו, חברי, חברי הכנסת, היום בוועדת הכנסת אין ייצוג ליהדות התורה כלל. זו סיעה חשובה בבית, של ארבעה חברי הכנסת. הם לא מקבלים כלל ייצוג בוועדת הכנסת. הרי ועדת הכנסת היא ועדת הבית הזה, היא הוועדה שעוסקת בחיים של הכנסת. אני חשבתי לעצמי, וכך גם חברים רבים בוועדת הכנסת, שרצוי שחברי כל הסיעות יהיו מיוצגים. אם כן, אנחנו מציעים את הכלל הזה ואנחנו מציעים שבועדת הכנסת הזאת יהיה מספר כזה שיאפשר לנו מתן ייצוג לכל סיעה, אבל גם הבטחת רוב קואליציוני ואיזון בין המפלגות על-פי גודלן. שני הדברים האלה גורמים לנו לצורך להגיע למספר גבוה יותר, לפעמים, מאשר 15, כמו בוועדה רגילה, או 17, כמו בוועדות הכספים והחוץ והביטחון.

כמו-כן, אנחנו מציעים לקבוע, שמספר חברי ועדת הכנסת בכנסת המכהנת היום, היא הכנסת השלוש-עשרה, יהיה 19 חברים. בכך יהיה ייצוג לכל הסיעות בה.

אני מוכרח להגיד כאן לחברי הכנסת בגילוי לב, שכשהגשנו את הצעת החוק הזאת לא ידענו שצומת תתפלג ותהיה עוד סיעה חדשה שקוראים לה "יעוד". עכשיו, כשזה קרה, זה טרף קצת את קלפינו מבחינת המספר. לכן אני מעלה על דעתי, שכשנחזור לוועדת הכנסת לחקיקה, נסתפק רק בכלל שיהיה ייצוג לסיעות, ואולי אפילו – והיה מי שהציע זאת – שהייצוג לסיעות יעשה ערב כינונה של הכנסת, ולא שכל פיצול במהלך הקדנציה יחייב הגדלה. ידע מי שידע – – –

דן תיכון (הליכוד):

אני חושב שלא ערב כינונה, אלא למחרת כינונה.

חגי מירום (העבודה):

למחרת כינונה. נחפש כאן את הטרמינולוגיה הנכונה, כי אי-אפשר להשתגע מצד אחד, אבל הוגן שכשהבחירות ייצרו סיעה, יהיה לה ייצוג בבית הזה.

אלה הם, אם כן, עיקרי הדברים. החוק מובא בקריאה ראשונה. נוכל עוד לתקן. אני מבקש מחברי הכנסת שיייתנו את תמיכתם להצעת החוק. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת חגי מירום. רבותי, רשימת הנואמים סגורה. לכל נואם שלוש דקות. מי שלא יימצא, כרגיל, כהרגלנו, איבד את תורו.

חבר הכנסת שטרית – איננו; חברת הכנסת בלומנטל – איננה; חבר הכנסת יהלום – איננו; חבר הכנסת אלסאנע – איננו; חבר הכנסת רענן כהן – איננו; חבר הכנסת רן כהן; חבר הכנסת טמקין; חבר הכנסת לס; חבר הכנסת פורז; חברת הכנסת מאור; חבר הכנסת גולדשמידט; חבר הכנסת אורון; חברת הכנסת חזן; חבר הכנסת טריף; חבר הכנסת בא-גד; חבר הכנסת מיכאל איתן; חבר הכנסת אברהם יחזקאל; חבר הכנסת רון נחמן; חבר הכנסת גונן שגב; חבר הכנסת עמנואל זיסמן.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני מוותר.

היו"ר ע' עלי:

מוותר. יופי.

חבר הכנסת אפרים גור; חבר הכנסת יצחק לוי; חבר הכנסת אלי דיין.

אלי דיין (העבודה):

אני מוותר, אדוני.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת הירשזון; חבר הכנסת זנדברג; חבר הכנסת ויינשטיין.

קריאה:

חבר הכנסת ויינשטיין, תגיד שאתה מוותר.

היו"ר ע' עלי:

רבתי, עד חבר הכנסת ויינשטיין, כל אלה שקראתי בשמם ולא היו, איבדו את תורם. שלוש דקות, בבקשה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני מבין, אדוני היושב-ראש, שלחברי הכנסת אץ הלילה ולכן הם מוותרים על הזכות. לכן אני מודיע שאני אנצל את שלוש הדקות ולא יותר.

אני הייתי מבקש מיושב-ראש ועדת הכנסת, שהיא ועדה חשובה – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת ויינשטיין נדיב, הוא מוותר על זמן שאין לו.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

רק שלוש דקות, אדוני היושב-ראש, לא יותר.

אני מבקש להבין דבר אחד. ברגע שאנחנו קובעים חוק, שמספר חברי הכנסת יהיה לפי מספר הסיעות, הרי יכול להיווצר מצב – – –

חגי מירום (העבודה):

יהיה ייצוג לכל הסיעות.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

ייצוג לכל הסיעות. מחר תיבחר כנסת שיהיו בה שתי סיעות גדולות ו-15 סיעות קטנות, ואז יכול להיות מצב, שלרוב הקואליציוני לא יהיה ייצוג כמשתמע לפי כוחו ולפי יכולתו. כך אני מבין את החוק. לכן ביקשתי שתסביר, כי לפי מה שאתה הסברת ולפי הכתוב, יהיה ייצוג לכל הסיעות. ברגע שיש ייצוג לכל הסיעות, ונניח שיהיו 15 סיעות קטנות – יכול להיות שהוועדה שלך תמנה 30 חברים.

היו"ר ע' עלי:

אני הבנתי שזה מתייחס לכנסת השלוש-עשרה.

חגי מירום (העבודה):

לא רק. יש פה עוד בעיה שהוא מעלה. מה שאני רוצה להסביר, שמדובר לפחות בחבר אחד לסיעה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אבל יכול להיווצר מצב שהוועדה שלך – – –

דן תיכון (הליכוד):

אל תדאג, לא יכול להיווצר מצב. הרוב לא ייתן.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אנחנו מחוקקים חוק. חוק לא יכול להיות לצרכים של כנסת זו או אחרת, חוק בקשר לוועדות צריך להיות חוק שיעמוד לזמן ארוך. מה שקורה הוא, שאם אתה נותן ייצוג לכל סיעה, ומבחינה תיאורטית יש לנו 15 סיעות קטנות, אם אתה נותן להן ייצוג, ואחת שווה אחד, סיעה של שניים או שלושה חברי כנסת מקבלת מקום, אתה תצטרך לכונן ועדת כנסת שבה יהיה מספר גדול מאוד של חברים. זאת האפשרות. אם אתה נותן לכל סיעה, ואתה רוצה לשמור על רוב קואליציוני, ויכול להיות רוב דחוק, יכולה להיות ממשלת מיעוט, יכול להיות מצב כזה.

לכן, אני חושב שיש כאן פגם שצריך לתקן אותו, מה עוד שהוועדה שלך, ועדת הכנסת – שכרגע אתה עומד בראשה – היא נקראת לפעמים לדין שבו צריך להכריע בדקות מספר. יש לך מצב שאתה צריך לכנס את הוועדה בשעת דיוני הכנסת, וזה קורה, יש לך לעתים קרובות מצב שאתה צריך לדון בערעורים על החלטות נשיאות הכנסת על הצעות לסדר-היום וכן הלאה וכן הלאה. לכן זו צריכה להיות ועדה מובילית, ועדה שמסוגלת לעבוד ולקבל החלטות במהירות. תיאורטית יכול להיות שהוועדה הזאת תמנה עשרות חברים. תיאורטית זה אפשרי, ואז תצטרך לתת לכל אחד את רשות הדיבור, והתייעצות סיעתית, על כל הכרוך בכך.

אני חושב שבהצעת חוק זו, שאני מקבל אותה מבחינת הרעיון שבה, לתת ייצוג לכול, אתה עלול לפגום ביכולת שלך לעבוד, בגלל אופיה המיוחד של ועדת הכנסת.

לכן ביקשתי את רשות הדיבור. אני הייתי מציע שנחשוב על כך.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת ויינשטיין.

חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה – איננו; חבר הכנסת שאול עמור – איננו; חבר הכנסת אלכס גולדפרב – איננו; חבר הכנסת יגאל ביבי – איננו; חבר הכנסת עמיר פרץ – איננו; חבר הכנסת פיני בדש – איננו; חברת הכנסת תמר גוז'נסקי – איננה; חברת הכנסת דליה איציק – איננה; חבר הכנסת יעקב שמאי – איננו; חבר הכנסת גדליה גל – איננו; חבר הכנסת שלמה בוחבוט – איננו.

יש כאן עוד שני דוברים: חבר הכנסת עובדיה עלי, שיוותר בלית ברירה. אחרון הדוברים – חבר הכנסת דן תיכון.

דן תיכון (הליכוד):

אני מוכן להחליף אותך כיושב-ראש.

היו"ר ע' עלי:

תודה. לצערי, אתה לא יכול לעשות זאת.

דן תיכון (הליכוד):

יכול גם יכול.

היו"ר ע' עלי:

לפי מה?

דן תיכון (הליכוד):

כמינוי אד-הוק.

היו"ר ע' עלי:

בבקשה, חבר הכנסת דן תיכון, ואנחנו עוברים מייד לאחר מכן להצבעה, אלא אם כן ירצה יושב-ראש ועדת הכנסת להשיב.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ראשית – ברכת החלמה למזכיר הכנסת, שמואל יעקבסון, שנעדר, ואני מבין שאינו בקו הבריאות.

היו"ר ע' עלי:

כולנו מצטרפים לאיחולי ההחלמה למזכיר הכנסת, ואני חושב שאני אומר זאת על דעת כל הבית.

דן תיכון (הליכוד):

לי הוא חסר היום.

לגופו של עניין, אני תומך בהצעת חוק זו. יש לי הרהורי חרטה על אותה חקיקה חפוזה של חבר הכנסת לשעבר, חיים קורפו, שצמצמה את מספר חברי הכנסת בוועדות. אני חושב שעל אף העובדה שזה מעוגן בחוק-יסוד, הצליחו להסתיר את זה בצורה כזו, שאפילו אני לא שמתי לב לעובדה, שמספר חברי הכנסת בוועדות צומצם ל-15 ו-17 בהתאמה – בכל אחת מהוועדות יש 15 חברים; 17 חברים בוועדת החוץ והביטחון ו-17 בוועדת הכספים.

בהזדמנות זו שאתה פותח את העניין ולאחר הניסיון שנצבר במשך שנה-וחצי, אני אודה לך אם תקיים דיון באותה חקיקה חפוזה של חבר הכנסת לשעבר חיים קורפו. אני חושב שהעניין לא מוכיח את עצמו. במיוחד כאשר הרכבנו את הוועדות למחרת כינונה של הכנסת השלוש-עשרה, לא היה אפשר לעמוד במגבלה של 17 חברים בוועדת החוץ והביטחון ו-17 חברים בוועדת הכספים. לא שאני חושב שמספר הנוכחים בדיוני הוועדות יעלה, אבל אני חושב שכשקיימת קואליציה מצומצמת וכאשר קיימת אופוזיציה גדולה, נוצרות בעיות בשיבוץ חברי הכנסת. מחד גיסא, אתה רואה את חברי הקואליציה שהם חברים בכמה ועדות, והם כמעט שלא מגיעים, ומאידך גיסא האופוזיציה היתה רוצה לקבל עוד מקומות בוועדת החוץ והביטחון ובוועדת הכספים. כך יוצא שבשל צמצום מספר חברי הכנסת בוועדת החוץ והביטחון השר לשעבר דוד לוי, למשל, איננו חבר בוועדת החוץ והביטחון, ואני יכול להצביע על כמה חברים דומיננטיים, שאינם חברים בוועדת הכספים, אם כי שם התגברנו על העניין באמצעות ממלאי-מקום. אבל ממלאי-מקום זה פתרון אד-הוק לא טוב.

צברנו ניסיון של כשנה ושלושת-רבעי השנה, וצריך לשאול את עצמנו האם החקיקה המגבילה של חבר הכנסת קורפו הצדיקה את עצמה. לדעתי – לא. ולכן אני מציע לך: א. להזמין אותי לדיון בוועדת הכנסת בנושא הזה; ב. לבדוק את מצבן ואיושן של ועדות הכנסת ולראות מה אפשר להסיק מן העניין הזה.

כאמור, לגבי ועדת הכנסת אין חילוקי דעות. השינוי הוא הכרחי. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת דן תיכון.

אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד הצעת חוק הכנסת (מספר חברים בוועדות), התשנ"ד-1994, של חבר הכנסת חגי מירום? – יצביע. מי נגד?

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 8

נגד – אין

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הצעת חוק הכנסת (מספר חברים בוועדות), התשנ"ד–1994,

לוועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 8, אין מתנגדים, נמנע אחד. הצעת החוק אושרה בקריאה ראשונה, והיא עוברת לוועדת הכנסת להמשך הדיון להכנה לקריאה שנייה וקריאה שלישית.

רבותי חברי הכנסת, הישיבה הבאה תתקיים, אם ירצה השם, מחר, יום שלישי, י"ח באדר התשנ"ד, בשעה 16:00.

ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 21:01.